

Socialförvaltningen

2023-12-07

Sammanträdande organ

Socialnämnden

Tid

2023-12-12 klockan 15:00

Plats

Solrosen

Nr	Ärende	Beteckning
1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Fastställande av dagordning	
4	Socialnämndens månadsrapport oktober 2023	SOCN/2023:83
5	Socialnämndens plan med budget 2024	SOCN/2023:103
6	Revidering av riktlinjer för serveringstillstånd	SOCN/2024:1
7	Tillsynsplan serveringstillstånd 2024	SOCN/2024:4
8	Indexuppräknig av Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd	SOCN/2024:5
9	Revidering av riktlinjer med tillämpningsregler och handläggningsordning för försörjningsstöd	SOCN/2024:6
10	Revidering av socialnämndens delegationsordning	SOCN/2023:101
11	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut - tredje kvartalet 2023	SOCN/2023:45
12	Information	
13	Anmälan av delegationsbeslut	
14	Meddelanden	

Martin Edgélius (M)

Ordförande

Socialnämndens månadsrapport oktober 2023

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden lägger månadsrapport för oktober 2023 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har fortsatt stora utmaningar med att uppnå en budget i balans. För perioden januari till oktober visar socialförvaltningen en budgetavvikelse på -26 291 tkr. Socialförvaltningens prognos för helår visar på ett underskott med -30 000 tkr. Det är främst placeringar, ekonomiskt bistånd och konsultkostnader som förväntas generera budgetunderskott. Den negativa budgetavvikelsen uppvägs dock av en fortsatt positiv budgetavvikelse för personalkostnader till följd av vakanser, sjukskrivningar och heltidsbudgeteringar för personal som valt att arbeta deltid.

Arbetet för att få ner kostnader för försörjningsstöd respektive placeringar fortlöper. Samarbetet med Viadidakt pågår för att minska gruppen som står långt ifrån arbetsmarknaden. Förvaltningen arbetar för att korta ner placeringstider och placeringskostnader. En behovsinventering av befintlig öppenvård pågår.

Ärendets handlingar

- Socialnämndens månadsrapport oktober 2023

Maria Hernodh
Controller

Beslutet skickas till:

Akten

Månadsrapport

Okt 2023

Innehållsförteckning

Verksamhetsredovisning	3
Verksamhetsrapport.....	3
Ekonomisk redovisning	4
Driftredovisning.....	4
Investeringsredovisning	6
Personalredovisning	7
Kompetensförsörjning.....	7
Arbetsmiljö	7
Sjukfrånvaro.....	7

Verksamhetsredovisning

Verksamhetsrapport

Ekonomiskt bistånd

- Översyn av det vräkningsförebyggande arbetet i samverkan med hyresvärdar och vuxenstödsenheten.
- Majoriteten av de nyöppnade ärendena är hushåll som flyttat till Katrineholm från andra kommuner.

Kollektivet/Klivet

- Kollektivet HVB har haft 4 placerade under oktober.
- Klivet har haft 9 placerade under oktober
- Reviderad rutin för tjänstemannaberedning där enhetschef för Kollektivet HVB/Klivets stödboende deltar vid alla ärenden som är aktuella för placering i åldrarna 15-20 år.
- Påbörjad översyn av effekter av placeringar vid Kollektivet HVB samt Klivets stödboende.

Vuxenstödsenheten

- 40 stycken aktualiseringar på vuxenstödsenheten jämfört med förevarande månad då det var 23 stycken.
- Fem inledda LVM-utredningar under oktober jämfört med förevarande månad då det var en inledd LVM-utredning. Totalt för perioden januari till oktober har 24 LVM-utredningar inletts jämfört med samma period 2022 då 15 utredningar inleddes.
- Myndighet har startat en samverkan med öppenvårdspsykiatrien med mål att motverka att klienter ska falla mellan stolarna.
- Samverkan mellan Mercur och beroendecentrum har initierats med mål att skapa rutiner och struktur gällande våra gemensamma klienter/patienter.
- Samverkan har påbörjats med VOF´s nya samsjuklighetsboende, där Mercur utbildat personal i återfallsprevention i vardagen.
- Två av de större lägenheter som socialförvaltningen har till förfogande som behandlingsboende har sagts upp då målgruppen förändrats och lägenheterna inte kunnat nyttjats i den omfattning som tidigare varit möjligt.

Ekonomisk redovisning

Driftredovisning

Driftsredovisning (tkr)			
	Månadens avvikelse mot budget	Ack avvikelse mot budget	Prognos avvikelse mot budget helår
Soc Ledning inkl nämnd	796	-185	0
Soc Stab	-999	-539	-373
Vuxenavdelning	261	808	958
Ekonomiskt bistånd	-215	-1 789	-1 425
Vuxenstödsenhet	86	-2 276	-2 277
HVB Klivet och Kollektivet	-4	59	191
Avd barn och unga	-36	-27	0
Barn unga och mottagning	-288	-270	-157
Familjerätt och placeringsenhet	-1 753	-22 804	-28 075
Förebyggande och resursenhet	236	731	600
Summa	-1 917	-26 291	-30 000

Sammanfattning

Budgetavvikelsen för perioden januari-oktober är -26 300 tkr. Prognosen för helår ligger kvar på samma nivå som i september, dvs underskott på - 30 000 tkr i förhållande till budget.

Största avvikelsen mot budget är som tidigare kostnaden för placeringar. Utbetalt försörjningsstöd fortsätter sjunka och ser ut att kunna hålla budget i år. Aktivt försörjningsstöd däremot ger en negativ avvikelse på helår. Personalkostnader beräknas som tidigare år ge överskott, vilket beror på svårigheten att rekrytera personal. Förvaltningen anlitar dock konsulter för att täcka vakanser, vilket ger en högre kostnad.

Ledning, stab och nämnd

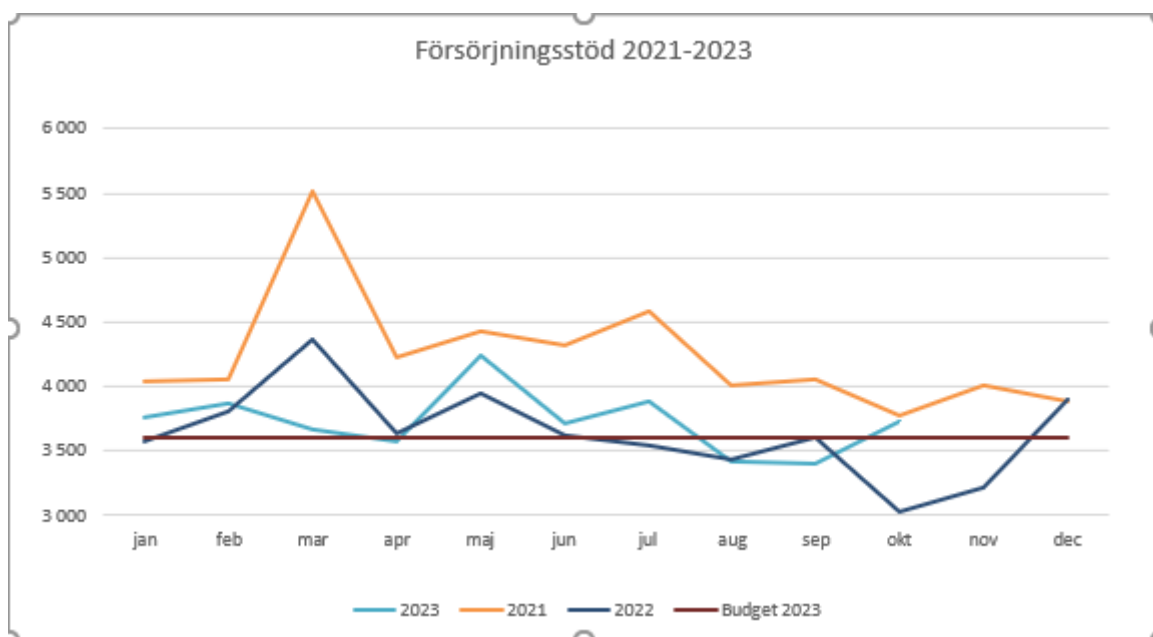
Nämnden och ledning redovisar ingen avvikelse mot budget. Prognos för staben beräknas till ett underskott mot budget på ca -400 tkr.

Avdelningschef Vuxen

Avdelningschef Vuxen beräknar en positiv avvikelse mot budget med 1 000 tkr för bl a personalkostnader.

Ekonomiskt bistånd

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har varit något högre än budget under perioden. Jämfört med samma period förra året så är kostnaden ca 700 tkr högre. Då kostnaderna har sjunkit under andra halvåret tidigare år, beräknas kostnaden minska under kommande månader och utfallet beräknas hamna i nivå med budgeten. Kostnaden för aktivt försörjningsstöd beräknas däremot överstiga budgeten med 1 800 tkr på helår. Personalkostnaderna kommer på grund av vakanser ge ett överskott. Konsulter har dock anlåtats under året.

Vuxenstöd

Enheten vuxenstöd har under perioden januari-oktober haft placeringskostnader som överstiger budgeten med -4 200 tkr. Prognosen för helår baseras på att åtgärder kommer att minska kostnaderna under senare del av året, vilket vi ser i oktober som har lägre kostnad än budget. Vakanser har gett, och beräknas fortsatt ge, ett överskott. Enheten vuxenstöd prognostiserar för 2023 ett underskott jämfört med budget på - 2 300 tkr.

Klivet och Kollektivet

Stödboendet Klivet och HVB-hemmet Kollektivet visar för perioden en liten positiv avvikelse. Prognos för helår är en positiv avvikelse om 200 tkr mot budget.

Avdelning barn och unga

Under maj flyttades SSPF-samordnare över från avdelning vuxna till avdelning barn och unga. Enheten har ekonomi i balans med budget.

Barn, unga och mottagning

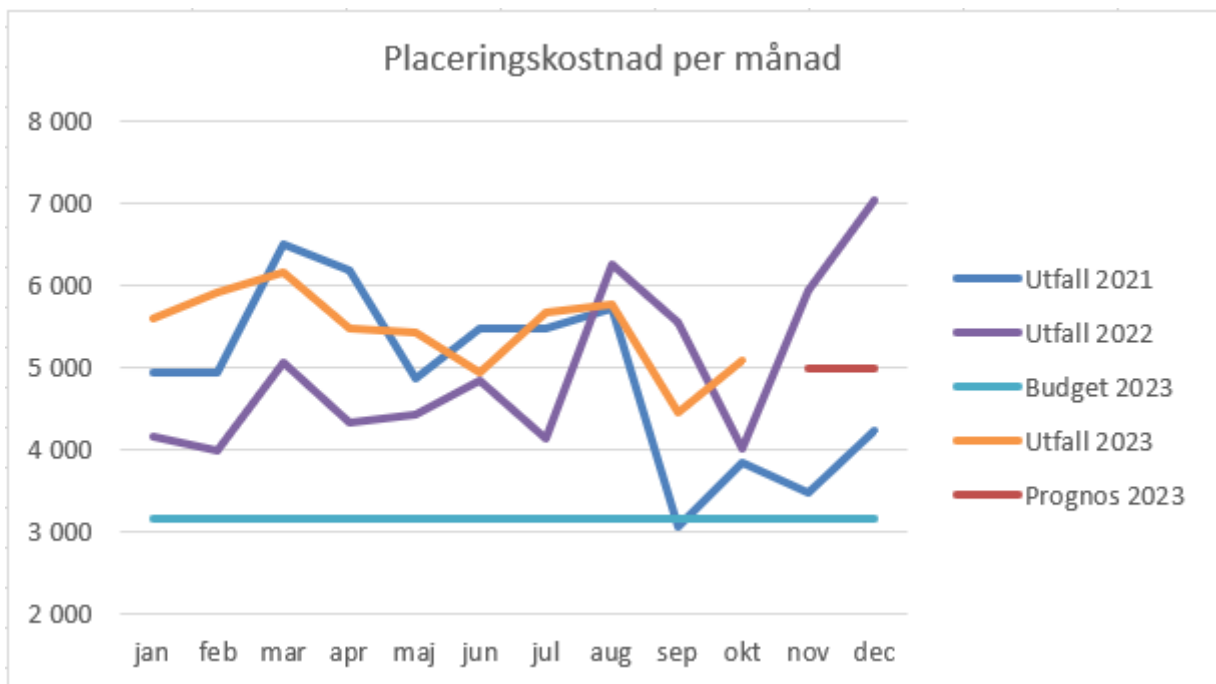
På grund av föräldraledigheter och vakanser beräknas ett överskott i förhållande till budget på personalkostnader. Enheten har anlitat konsulter för att klara verksamheten och dessa kostnader gör att enhetens resultat kommer att bli något högre än budgeten, -200 tkr.

Familjerätt och placering

Enheten prognostiserar ett underskott om ca - 28 000 tkr. Den största avvikelsen jämfört med budget avser kostnaden för externa placeringar. Åtgärder är planerade och påbörjade för att minska underskottet. I diagrammet nedan visas placeringskostnaderna för innevarande år samt de två senaste åren. Den räta linjen visar årets budget. Kostnaderna har under samtliga av årets månader överstigit budget. Diagrammet visar dock en trend att kostnaderna sjunker.

Under våren har en extra utbetalning på ca 1 000 tkr gällande ersättning till familjehem för att alla uppdragstagare från och med nu ska få betalt under innevarande månad. Ersättningen till familjehem har också ökat till följd av SKR:s nya ersättningsmodell för familjehemsvård. Per sista oktober ligger kostnaden för familjehem 4 300 tkr över budget och prognosen för hela 2023 är en negativ avvikelse på 5 000 tkr.

Enheten beräknas få ett överskott på personalkostnader på grund av vakanser. Dock måste konsulter anlitas vilket medför ca 1 000 tkr högre kostnad än anställd personal.

Förebyggande och resurs

Verksamheten visar en positiv avvikelse för perioden om 250 tkr till följd av vakanser. Prognosen för helår beräknas bli 600 tkr.

Planerade åtgärder

På förvaltningen pågår arbete för att minska kostnaderna, vilka redovisas under rubriken åtgärdsplan.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning (tkr)				
Huvudprojekt	Ack. utfall	Budget helår	Kvar av årets budget	Prognos avvikelse mot budget helår
400003 Arbetsmiljöinv	-96	-300	204	0
400004 Kvalitetsledningssystem	0	-250	250	0
Totalt	-96	-550	454	0

Säkerhetsdörrar är monterade till besöksrummet.

Under oktober månad har socialförvaltningen köpt in en klimatanläggning till Mercur.

Personalredovisning

Kompetensförsörjning

- HR har medverkat vid ledningsgruppen i oktober för att öka kunskaper kring kompetensbaserad rekrytering.
- Rekrytering av enhetschef ungdom och mottagning har påbörjats.
- Rekrytering av samordnare för Våld i nära relation har påbörjats.
- Rekrytering av socialsekreterare utredning barn och unga har påbörjats. Där finns ett flertal vakanser. Där flera kandidater uppfyllde kravet, vilket är en positiv trendbrytare.

Arbetsmiljö

- Flera enheter har jobbat med medarbetarenkäten och tagit fram handlingsplaner.
- Utbildning med hjälp av VR-teknik i hot och våld genomfördes med några enheter.

Sjukfrånvaro

Uppföljning av sjukfrånvaro sker med två månaders eftersläpning. I augusti månad var den totala sjukfrånvaron inom förvaltningen 5,3 procent. Sjukfrånvaron för tillsvidareanställda var 5,4 procent. Sjukfrånvaron har ökat från föregående månad.

HR-konsult genomför enskilda samtal med varje enhetschef för att följa upp sjukfrånvaron för att göra insatser vid behov. Samtalen genomförs under november och december månad.

Datum
2023-12-07

Vår beteckning
SOCN/2023:103 - 1.4.1 -
Mål- och
ekonomistyrning

Mottagare:
Socialnämnden

Ordförandeförslag - Socialnämndens plan med budget 2024

Utöver förvaltningens förslag till beslut föreslår ordförande följande:

Socialnämnden ger socialförvaltningen i uppdrag att till nämndens sammanträde i februari ta fram ett förslag på en mer detaljerad internbudget.

Martin Edgélius (M)
Socialnämndens ordförande

Socialförvaltningen

Verksamhets- och ledningsstöd

Datum
2023-12-05Vår beteckning
SOCN/2023:103Vår handläggare
Maria HernodhHandläggare telefon
0150-570 00Mottagare:
Socialnämnden
Handläggare e-post
Maria.hernodh@katrineholm.se

Socialnämndens plan med budget 2024

Socialförvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att anta den tilldelade budgetramen för 2024 och uppdrar till socialförvaltningen och dess tillhörande avdelningar samt enheter att upprätta verksamhetsplan för 2024.
2. Socialnämnden godkänner att förvaltningen åtar sig att arbeta mot de resultatmål och indikatorer, från kommunplanen för 2024–2026, som redovisas i handlingarna. Socialförvaltningens aktiviteter kommer att kopplas till budgeten som har tilldelats verksamheten.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har av kommunfullmäktige tilldelats en budgetram om 210 489 tkr. Budgetramen har justerats gällande politikerarvoden, sociala avgifter och hyror. Justeringar har även gjorts för löneökningar och kapitalkostnader.

I budgetramens justeringar under den politiska beredningen tilldelades socialnämnden 4 000 tkr för ökade kostnader gällande försörjningsstöd. Denna ökade ram tilldelas Socialnämnden för att möta de kostnadsökningar som blir i samband med att KPI höjs med 9,1 % och därmed påverkar riksnormen för försörjningsstöd. Socialnämnden har även fått 1 000 tkr för kostnadsökningar gällande skyddat boende för våldsutsatta.

Ärendets handlingar

- Socialnämndens plan med budget 2024
- Investeringsbudget 2024 med plan 2025-2028
- Indikatorer och riktvärden för uppföljning av resultatmål i Kommunplan 2023-2026

Marie Lundqvist
Tf. förvaltningschef

Beslutet skickas till: Akten

Nämndens plan med budget

2024

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ansvarsområde.....	3
Förutsättningar, mål och prioriteringar	4
Tillväxt, bostäder & fler jobb	4
Ökad trygghet & säkerhet	4
Skola & utbildning för framtiden	5
Trygg omsorg & vård.....	6
Attraktiva & hälsofrämjande livsmiljöer	7
Klimatsmart & hållbar kommun	8
Hållbart arbetsliv & effektiv organisation.....	8
Volymutveckling	10
Socialnämnden	10
Kommentar till volymmått	10
Driftsbudget	12
Revidering av taxor och avgifter	13
Investeringsbudget	14
Särskilda uppdrag	15
Bilaga: Indikatorer och riktvärden för uppföljning av resultatmål i kommunplanen	16
Bilaga: Plan för arbete med jämförelser och goda exempel	17
Bilaga: Planerade nya upphandlingar	18

Bilagor

Bilaga 1: Investeringar 2024-2028 socn

Bilaga 2 : Indikatorer och riktvärden för uppföljning av resultatmål i Kommunplan 2023-2026

Inledning

Kommunens långsiktiga planering ska enligt styrsystemet styras av kommunens vision och den kommunplan som tas fram för varje mandatperiod. Kommunplanen ligger till grund för planeringen för hela kommunkoncernen under hela mandatperioden. Planeringen för ett enskilt år påbörjas under våren då planeringsdirektivet fastställs av kommunstyrelsen. Planeringsdirektivet innehåller preliminära ekonomiska ramar samt uppdrag och anvisningar till nämnder och bolag för det fortsatta planeringsarbetet. Utifrån kommunplanen och planeringsdirektivet tar nämnder och bolag fram underlag för kommunens övergripande plan med budget.

Under september och oktober sker beredning av kommunens övergripande plan med budget. Den behandlas i kommunstyrelsen i oktober och fastställs av kommunfullmäktige i november. Efter att den övergripande planen med budget har beslutats av kommunfullmäktige ska nämnderna fastställa nämndens plan med budget senast i december.

Ansvarsområde

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för att fullgöra uppgifter som råd, stöd, biståndsprövningar och behandlingsinsatser enligt Socialtjänstlagen, familjerättsliga ärenden, ärenden och insatser enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Till socialnämndens uppgifter hör även handläggning av serveringstillstånd samt tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen.

Socialnämnden ansvarar även för ungdomsmottagningen, familjecentralen, programinsatser för brottsbenägna ungdomar, råd och stöd för våldsutsatta kvinnor och insatser mot familjevåld.

Socialnämnden har också ett hem för vård och boende (HVB) 15 - 20 år, Kollektivet HVB, i egen regi. Utöver det driver socialnämnden även ett stödboende, Stödboendet Klivet 16 - 20 år.

Verksamhet via samverkan

Katrineholms kommun är medlem i Vårdförbundet Sörmland som erbjuder missbruksvård för vuxna och familjerådgivning. Kommunen har därmed tillgång till Vårnäs behandlingshem som bedriver missbruksvård enligt 12-stegsmetodiken.

Socialförvaltningen har ingått i ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) med Kvinno- och tjejjouren Miranda för att tillsammans arbeta mot mäns våld mot kvinnor/våld i nära relation.

Länsjouren Södermanland är en länsgemensam socialjour. Sju av länets kommuner har avtal med Eskilstuna kommun som är huvudman för socialjouren. Verksamheten hanterar akuta ärenden på icke-kontorstid.

Barnhus Nyköping drivs via avtalssamverkan, där sju av länets kommuner ingår. Utöver dessa kommuner ingår Polismyndigheten, Åklagarkammaren, Barn- och Ungdomspsykiatri (BUP), Barn- och ungdomskliniken och kvinnokliniken. Målgruppen är barn och ungdomar 0-18 år, där misstanke finns om att de blivit utsatta för brott främst olika former av våldsbrott eller sexualbrott.

Förutsättningar, mål och prioriteringar

Tillväxt, bostäder & fler jobb

I slutet av 2022 spådde Sveriges kommuner och Regioner (SKR) att kostnaderna för ekonomiskt bistånd skulle öka kraftigt under 2023. Detta har dock ännu inte skett även om en viss uppgång kan skönjas. Det är dock för tidigt att avgöra om uppgången är en tillfällig eller bestående förändring. Nämndens statistik visar dock att av de som får ekonomiskt bistånd uppger allt fler arbetslöshet som ett skäl till sin ansökan. Den största gruppen som har försörjningsstöd är de med långvarigt biståndståndsbehov. Det är personer som ofta lider av psykisk och fysisk ohälsa och det tar längre tid för dem att komma i egen eller annan försörjning. Arbetsförmedlingens prognos gällande långtidsarbetslöshet visar på fortsatt höga siffror under 2024. Socialnämnden, tillsammans med Viadidakt-nämnden, har beviljats medel från samordningsförbundet RAR för att utveckla en utredningsfunktion i syfte att bättre identifiera behov och matcha insatser. Projektet pågår fram till 2025.

Riksnormen för ekonomiskt bistånd regleras av prisbasbeloppet. Regeringen har fattat beslut om höjt prisbasbelopp för 2024 med 8,7 procent, den största höjningen på 40 år. Det ekonomiska biståndet ökar därmed lika mycket.

Tillgången till bostäder är väsentlig för många av socialtjänstens insatser. Att nu tillgången till lägenheter är större än tidigare år underlättar nämndens arbete med att ge barn en tryggare uppväxt, skydda personer och skapa förutsättningar för att andra insatser lyckas.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
Ökad sysselsättning och egen försörjning Huvudansvar: VIAN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 1. Ingen fattigdom 5. Jämställdhet 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Socialnämnden <ul style="list-style-type: none">Tillsammans med Viadidakt aktivt verka för att konvertera försörjningsstöd till anställningar.Utveckla samverkan med Arbetsförmedlingen och andra samhällsaktörer som exempelvis psykiatri för att rätt ersättning ska bidra till att individen blir självförsörjande.

Ökad trygghet & säkerhet

Socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under goda och trygga förhållanden. Våld och kriminalitet är ett område som under många år ökat och fortsätter att öka, likaså behovet av insatser för att motverka våldet.

Kriminalitet orsakar stora skador både för de som utsätts och för samhället, samt medför stora kostnader för kommunen och rättsväsendet. Kommunen har utmaningar med att förebygga och motverka kriminalitet och att ge stöd till personer som vill hoppa av en kriminell livsstil. Det finns en tydlig trend där allt yngre barn och unga rekryteras in i kriminalitet. Det är nödvändigt att arbeta både förebyggande och långsiktigt för att motverka att barn rekryteras till kriminella grupperingar. Den forskning som finns på området visar att repressiva åtgärder har ringa eller liten effekt. Det som fungerar är förändrade värderingar. En människas värderingar grundläggs tidigt i livet och det vore värdefullt om Socialnämnden tillsammans med Bildningsnämnden gemensamt kan starta någon form av våldsförebyggande arbete.

I kommunplanen betonas betydelsen av samverkan i kommunens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. Socialnämnden samarbetar med flera andra nämnder för att öka tryggheten i kommunen genom bland annat SSPF (samverkan Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid), SIG (Sociala Insatsgruppen) och Lyckliga gatorna. Nämnden har även "Fältare" och Förebyggande socialsekreterare som är ute i lokalsamhället där de bygger relationer och skapar kontakter med barn och unga. Socialnämndens relationsvårdsteam, boendepedagoger och ungdomsteam har ett samarbete med fler förvaltningar och polisen i syfte att ha ett nära och aktivt trygghetsskapande arbete samt erbjuda våldspreventiva insatser. Samarbetet fortsätter och insatser justeras löpande utifrån uppkomna trygghetsbehov. I allt större utsträckning involverar socialtjänsten nätverket i individärende. Har ett brott redan begåtts ger nämnden stöd och hjälp till unga brottsoffer och kan också erbjuda medling. Barn som bevittnat eller utsätts för våld i nära relation, våldsutsatta vuxna och våldsutövare får också hjälp genom olika insatser.

Kommunen har ännu inte varit föremål för en riktad desinformationskampanj men vilseledande information finns, vilket skapar oro i olika grupper. Det kan leda till att föräldrar inte vågar söka hjälp av socialtjänsten och att barn i förlängningen riskerar att fara illa. Under 2022 har insatser gjorts där medarbetare från socialförvaltningen tillsammans med trygghetsvårdare och polis varit ute och informerat om socialtjänstens arbete. Det är ett arbete som sannolikt behöver intensifieras under 2024 då det pågår en kampanj riktad mot Sverige som nation.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
<p>Den upplevda tryggheten i offentliga miljöer ska öka Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, KFAB, VSR 5. Jämställdhet 16. Fredliga och inkluderande samhällen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt fältarbete kvällar och helger i miljöer där ungdomar och unga vuxna rör sig. SSPF (samverkan Skola, socialtjänst, polis och fritid) jobbar i förebyggande kommunövergripande former.
<p>Ökad trygghet i skolan Huvudansvar: BIN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, KULN, STN, SOCN, KFAB, VSR 4. God utbildning för alla 5. Jämställdhet 16. Fredliga och inkluderande samhällen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Förebyggande socialsekreterare på Järven- och Sandbäcksskolan. SSPF (samverkan Skola, socialtjänst, polis och fritid) jobbar i förebyggande kommunövergripande former. Ungdomsteamets fältare vistas i skolorna under dagtid.
<p>Ökad beredskap för samhällsstörningar Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, STN, SOCN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 3. Hälsa och välbefinnande 11. Hållbara städer och samhällen 13. Bekämpa klimatförändringen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ansvar för kommunens POSOM-grupp (psykiskt och socialt omhändertagande).

Skola & utbildning för framtiden

Socialnämnden har en viktig roll att säkerställa att barn och unga som är föremål för nämndens insatser går ut skolan med godkända betyg. Det gäller allra helst placerade barn, såväl i familjehem som i HVB-hem. Som stöd i detta arbete finns i kommunen Skolfam som organisatoriskt lyder under Elevhälsan. De gör en mycket viktigt insats men resurserna är begränsade och räcker inte till alla placerade barn.

Socialnämnden prioriterar att finnas i skolmiljön för att tillsammans med skolan tidigt upptäcka behov av stöd samt bidra till en lugnare skolmiljö. En fungerande skolgång och avslutad gymnasieutbildning är en stark skyddsfaktor för ett fungerande vuxenliv och en god psykisk hälsa.

SFI (Svenska för invandrare) bidrar till att fler kan komma i egen försörjning och en väsentlig insats

där nämnden samarbetar med Viadidakt.

Kommunen har utökat sin ambition och vill erbjuda alla föräldrar som söker stöd hos socialnämnden en föräldrautbildning. Det är dock oklart när nämnden har möjlighet att erbjuda alla som önskar, då utbildningen ännu inte är fullt finansierad.

En öppen förskola bedrivs tillsammans med Bildningsnämnden och Regionen. Socialnämnden bidrar med tidigt stöd i föräldraskap och föräldraskapsutbildningar. Ytterligare en öppen förskola är under planering.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
Andelen elever som klarar målen i grundskolan och när höga resultat ska öka Huvudansvar: BIN Medansvariga: KULN, SOCN 4. God utbildning för alla 5. Jämställdhet	<ul style="list-style-type: none">• Fortsatt arbete med SkolFam (systematiskt arbete med placerade barns skolgång i samverkan med bildningsförvaltningen).• Alla placerade barn ska ha en tydlig planering gällande studier i sin vårdplan.• Föräldrastödsutbildningar, bland annat FÖS (föräldraskap i Sverige).
Andelen elever som klarar målen i gymnasieskolan och när höga resultat ska öka Huvudansvar: BIN Medansvariga: KULN, SOCN 4. God utbildning för alla 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet	<ul style="list-style-type: none">• Alla placerade ungdomar ska ha en tydlig planering gällande studier i sin vårdplan.• Ekonomiskt bistånd ska arbeta med att motivera ungdomar som uppbär försörjningsstöd att återgå till eller påbörja studier.

Trygg omsorg & vård

En förutsättning för ett gott socialt arbete är ett nära samarbete mellan olika myndigheter, organisationer och professioner för att kunna ge en samordnad insats. Genom att arbeta tillsammans kan man utnyttja olika kompetenser och resurser för att möta människors behov. Att använda evidensbaserade metoder och praxis är viktigt för att säkerställa att socialtjänstens insatser är effektiva och ger positiva resultat.

Psykisk ohälsa är en växande utmaning i samhället och inte primärt ett uppdrag för socialtjänsten. Socialtjänstens yttersta ansvar används dock allt oftare som argument för att lägga över ansvaret på kommunen när andra huvudmän drar sig tillbaka.

Under 2024 kommer en ny regional ANDTS-strategi att tas fram som ska gälla för åren 2024 - 2026. Nya strategin förväntas fokusera mer på ytterligare samverkan mellan de olika huvudmännen.

Kommunen har ett lagstadgat ansvar för att ge stöd och skydd till alla brottsoffer, med ett särskilt ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat eller utsatts för våld av närstående. Socialnämnden behöver utveckla sitt arbete inom området, inte minst när det gäller våld mot äldre personer, våld mot personer med funktionsnedsättning, våld mot HBTQI-personer, sexuella övergrepp mot barn på nätet samt mot prostitution och människohandel. Kommunen har även skyldighet att hjälpa personer som vill lämna kriminalitet, så kallad avhopparverksamhet.

Kostnad per brukare för individ och familjeomsorg (KPB) mäts genom ett verktyg som kommunen själva inte har tillgång till. Det upphandlas av extern leverantör och i dagsläget finns ingen finansiering för att köpa in tjänsten.

Flera av socialtjänstens tjänster styrs av förändringar som sker på nationell nivå. *Samsjuklighetsutredningen* fick i uppdrag att föreslå hur samordnade insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna med samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatriskdiagnos eller liknande. Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för att personer erbjuds en samordnad, behovsanpassad och

patientcentrerad vård och omsorg samt får tillgång till alla de insatser som de behöver. I februari 2023 överlämnade Samsjuklighetsutredningen sitt slutbetänkande till regeringen. Där framgår bland annat att regionernas hälso- och sjukvård föreslås ansvara för all behandling av skadligt bruk eller beroende och att behandlingen ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd.

I augusti 2020 lämnades betänkandet *Hållbar socialtjänst* över till regeringen och innehåller förslag till ny socialtjänstlag. En proposition väntas presenteras under 2024. Troliga konsekvenser är ett ökat ansvar för brottsförebyggande insatser, mer förebyggande arbete, uppsökande insatser och ökade möjligheter att erbjuda insatser utan föregående behovsprövning. I dag lägger kommunen förhållandevis lite resurser på förebyggande och öppna insatser och om lagförslaget går igenom behöver kommunen utöka sitt förebyggande arbete och även omfatta vuxna personer. Om begreppet "*vetenskap och beprövad erfarenhet*" införs påverkar det vilka metoder som används av socialtjänsten i framtiden.

I april 2022 beslutade regeringen att tillsätta en utredning om införandet av en så kallad *aktivitetsplikt* i socialtjänstlagen. Med aktivitetsplikt menas ett krav på heltidsaktiviteter för personer som uppbär försörjningsstöd och är arbetslösa. Aktiviteterna ska inte ersätta befintliga insatser, vare sig de utförs i kommunal regi eller av Arbetsförmedlingen, utan ska tjäna som komplement till dessa. Då utredningen endast är tillsatt och det ännu inte finns något färdigt förslag att analysera, är konsekvenserna för kommunen vid ett införande av en aktivitetsplikt svåra att bedöma. Utifrån direktiven är det rimligt att anta att kravet kan komma att gälla för långtidsberoende biståndstagare med arbetslöshet som försörjningshinder. Långtidsberoende bidragstagare är kommunens största grupp försörjningsstödstagare som med ett krav på aktivitetsplikt skall erbjudas en meningsfull sysselsättning på heltid.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
<p>Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga ska prioriteras så att antalet placeringar minskar Huvudansvar: SOCN Medansvariga: KS/KLF, BIN, KULN, VON</p> <p> 3. Hälsa och välbefinnande 16. Fredliga och inkluderande samhällen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med SSPF • Utveckla förebyggande socialsekreterare • Fler föräldrastödsutbildningar • Ny regional ANTDS-strategi • Säkerhetsteam utifrån Signs of Safety • HVB-samordnare • Familjestödare på familjecentral
<p>Fler ska få en förbättrad situation efter kontakt med individ- och familjeomsorgen Huvudansvar: SOCN</p> <p> 1. Ingen fattigdom 3. Hälsa och välbefinnande 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet 16. Fredliga och inkluderande samhällen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fler öppenvårdsinsatser utan biståndsbedömningar. • Kortare placeringar. • Fler nätverklösningar. • Korta vårdkedjan inom missbruk- och beroendevården. • Effektivare kedja mellan skyddat boende till stadigvarande boenden för våldsutsatta.
<p>Kostnaden per brukare inom individ- och familjeomsorgen ska minska Huvudansvar: SOCN</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra analys av Kostnad per brukare.

Attraktiva & hälsofrämjande livsmiljöer

Ett rikt kultur-, idrotts- och fritidsliv har stor betydelse för att ge barn och unga en bra start i livet. Katrineholms kommun är en av sex utvalda pilotkommuner som deltar i organisationen *Generation Peps* pilotprojekt *Pep Kommun*. Arbetet startade våren 2021 och är ett kommunövergripande projekt. Projektet syftar till att skapa förutsättningar för att barn och unga ska få möjlighet och ha viljan att leva ett aktivt och hälsosamt liv.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
<p>Fler barn och unga ska delta aktivt i kultur-, idrotts- och fritidslivet Huvudansvar: STN Medansvariga: BIN, KULN, SOCN</p> <p> 3. Hälsa och välbefinnande 10. Minskad ojämlikhet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialförvaltningen deltar aktivt i arbetet med Lyckliga gatorna för att främja fritidsverksamheter för barn och unga.
<p>Jämställda och jämlika kultur-, idrotts- och fritidsverksamheter Huvudansvar: STN Medansvariga: KS/KLF, BIN, KULN, SOCN, VON</p> <p> 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i arbetet med Lyckliga gatornas verksamheter.

Klimatsmart & hållbar kommun

Katrineholms kommun ska vara en hållbar tillväxtkommun där vi tar vårt långsiktiga ansvar för ekonomi, invånare, natur och klimat. Införande av ett mer flexibelt arbetssätt bidrar till flera av de globala målen i Agenda 2030 som t.ex. hälsa, utbildning, jämställda arbetsvillkor, hållbara städer och samhällen, klimat och partnerskap.

Genom att erbjuda möjlighet till distansarbete och mer flexibla arbetssätt bidrar socialnämnden till att minska antalet arbetsresor till och från arbetet. Det finns även andra värden som t.ex. ett mer hållbart privatliv då den totala arbetstiden kan disponeras effektivare .

Att gå mot ett mer flexibelt arbetssätt bidrar också till positiva ekonomiska konsekvenser. Förutom att medarbetarna spar tid genom att slippa resa, minskas även påverkan på klimatet. Därutöver kan befintliga lokaler, utnyttjas mer effektivt. Behovet av fler, nya och större lokaler minskar. Genom att promenera, cykla och samåka bidrar nämnden till att minska beroendet av fossila bränslen.

Åtgärder för energieffektivisering sker i samband med underhåll och nybyggnation.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
<p>Minskad klimatpåverkan från kommunens fordon och transporter Huvudansvar: STN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, BIN, BMN, KULN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 13. Bekämpa klimatförändringen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Se över antalet bilar i leasingavtal.
<p>Minskad energi- och elförbrukning i de kommunala verksamheterna Huvudansvar: KS/SBF Medansvariga: KS/KLF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 7. Hållbar energi för alla 12. Hållbar konsumtion och produktion 13. Bekämpa klimatförändringen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Se över möjligheten till samlokalisering inom socialförvaltningens verksamheter.
<p>Minskat avfall och ökad återanvändning och återbruk Huvudansvar: KS/SBF Medansvariga: KS/KLF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 6. Rent vatten och sanitet för alla 11. Hållbara städer och samhällen 12. Hållbar konsumtion och produktion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt arbeta med att i första hand se om möbler finns på Bytestorget (kommunens återbrukscentral).

Hållbart arbetsliv & effektiv organisation

Den problematik socialtjänstens individ och familjeomsorg möter blir allt mer komplex. Det är en komplexitet som ställer nya krav på såväl ledarskap som självledarskap hos medarbetarna. Traditionella arbetsmetoder är inte gångbara i ett samhälle vars utveckling är i ständig förändring. Socialtjänsten behöver ha en förmåga att ständigt ställa om och anpassa verksamheten utifrån nya behov. En anpassning som kräver flexibilitet hos såväl organisationen som dess medarbetare. Därutöver behövs ett nära samarbete, kommunikation och koordinering mellan olika aktörer för att möta behoven med samordnad insats från olika myndigheter och professioner.

Tillgången på socionomer är fortsatt lägre än efterfrågan. Katrineholm har, liksom övriga kommuner i länet, under en längre tid haft betydande svårigheter med att rekrytera socialsekreterare. Idag finns ett flertal vakanta tjänster inom Socialförvaltningen. En konsekvens av det, tillsammans med att antalet ärenden ökat väsentligt sedan oktober 2022, är att socialsekreterarnas arbetssituation är ansträngd. Merparten av nämndens arbete är lagstyrt med små möjligheter att påverka ärendemängden. Komplexiteten i arbetsuppgifterna ställer stora krav på medarbetarnas förmåga att självständigt hantera svåra och motstridiga situationer. Socialnämndens yngre medarbetare utgör i flera avseenden en ny generation med andra krav och förväntningar på arbetsgivaren än tidigare generationer. Bortsett från lönen kräver de balans mellan arbets- och privatliv. För att upprätthålla rättssäkerheten och klara situationen anlitas externa konsulter.

Att kontinuerligt utbilda och vidareutbilda socialförvaltningens personal är viktigt för att säkerställa att de har de kunskaper och verktyg som krävs för att möta komplexa utmaningar. Det kan innefatta att hålla sig uppdaterad om forskning och bästa praxis inom området samt att utveckla kulturell och mångfaldskompetens. Svårigheten att rekrytera socionomer, vars utbildning är ett krav inom socialtjänstens barn och ungdomsvård, medför att nämnden i vissa fall tvingas anställa personer utan formell kompetens. För att dessa medarbetare ska kunna arbeta som socialsekreterare måste arbetsgivare stödja dem att uppnå behörighet genom utbildningsinsatser.

Den digitala utvecklingen innebär både en möjlighet och utmaning. Utvecklingen kräver kompetens och ekonomiska satsningar. Samtidigt kan enklare administrativa arbetsuppgifter ersättas och arbetsuppgifterna bli mer attraktiva. För att klara framtidens välfärd behöver tempot i den digitala utvecklingen öka. För att möta medborgarnas behov arbetar nämnden för att fler av socialförvaltningens tjänster ska digitaliseras och automatiseras. Dock finns begränsningar i form av informationssäkerhet, ekonomi, kompetens och stöd. Socialtjänsten är ett område där digitaliseringen bär med sig stora möjligheter, inte minst när det gäller självständighet, delaktighet och inflytande.

Resultatmål	Prioriteringar 2024
Högt medarbetarengagemang Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	<ul style="list-style-type: none">• Aktivt arbeta med handlingsplaner utifrån medarbetarenkäten.• Arrangera förvaltningsgemensamma träffar.
Halverad sjukfrånvaro för kommunens medarbetare Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 3. Hälsa och välbefinnande	<ul style="list-style-type: none">• Erbjud hälsöfrämjande aktiviteter i samarbete med hälsoinspiratör.• Följ upp korttidsfrånvaro.
God tillgänglighet till service och bra bemötande i kontakt med kommunen Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet	<ul style="list-style-type: none">• Utöka antalet e-tjänster.• Fler öppna insatser, utan biståndsbeslut.

Volymutveckling

Socialnämnden

Volymmått	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Hushåll med utbetalt försörjningsstöd, antal per månad	417	417	400	400	400
Familjehemsplacerade barn och unga (0-20 år), antal vård dygn	30 323	30 500	30 500	30 000	29 000
Familjehemsplacerade barn och unga (0-20 år), antal unika individer	119	120	120	118	115
Institutionsplacerade barn och unga (0-20 år), antal vård dygn	6 628	10 000	8 000	7 700	7 400
Institutionsplacerade barn och unga (0-20 år), antal unika individer	37	50	33	30	30
Institutionsplacerade vuxna (missbruk och beroende), antal vård dygn	5 143	4 000	3 700	3 500	3 300
Institutionsplacerade vuxna (missbruk och beroende), antal unika individer	36	30	28	27	26
Öppet intag på Vårnäs, antal vård dygn	1 350	1 700	1 700	1 700	1 700
Öppet intag på Vårnäs, antal unika personer	43	50	50	50	50
Skyddsplaceringar, antal dygn	1 349	1 600	1 000	900	900
Skyddsplaceringar, antal unika individer	11	13	13	13	13
Föräldrastödsutbildning, antal utbildade föräldrar	86	100	150	200	200

Kommentar till volymmått

Volymförändringar inom socialnämndens ansvarsområde går inte alltid hand i hand med befolkningsprognoser och resursfördelningsmodeller. Volymerna styrs även av faktorer som är svåra eller till och med omöjliga att styra över som t.ex. samhällsförändringar, internationella händelser, skärpta krav i lagstiftning och tillgången av hjälp och stöd från andra huvudmän.

Samhällets och socialtjänstens begränsade resurser innebär en utmaning i sig. I perioder av ekonomisk osäkerhet ökar ofta antalet barn och unga som behöver stöd från socialtjänsten vilket även syns i nämndens statistik. Före oktober 2022 kom det in ca 200 anmälningar i månaden till socialtjänsten. Efter oktober 2022 har antalet anmälningar ökat med lite mer än 50 anmälningar, till mer än 250 anmälningar per månad i snitt.

Genom att identifiera riskfaktorer och erbjuda tidigt stöd kan socialtjänsten bidra till att förhindra eller mildra problem innan de blir för stora. Det finns behov av att minska antalet HVB-placeringar och samtidigt öka antalet familjehemsplaceringar och öppenvårdsinsatser. Att investera i förebyggande åtgärder kan vara kostnadseffektivt och bidra till att minska behovet av långsiktiga insatser. Inledningsvis kräver det dock en investering i öppenvård och familjehemsvård innan antalet HVB-placeringar kan minska till en nivå som väsentligt påverkar kostnaderna. Om inte en satsning på alternativ genomförs riskerar en minskning av placeringar påverka andra förvaltningar och lokalsamhället på ett negativt sätt.

När det gäller barn och unga under 18 år, är det två grupper som sticker ut. Pojkar i kriminalitet och flickor med svåra psykiatriska problem. Det är två grupper som tar alltmer av nämndens resurser i

anspråk. Det är också två grupper där socialtjänsten inte har tillräcklig kompetens och arbetsmetoder. En utmaning är att resurssätta ett väl utvecklat förebyggande arbete och samtidigt ta hand om problemen när de väl har uppstått.

I kommunplanen fastslås att kommunen ska ha en långsiktig och trygg ekonomi med fokus på god hushållning med de gemensamma resurserna. För att klara det behövs ett kontinuerligt arbete med att effektivisera och anpassa de kommunala verksamheterna till föränderliga förutsättningar både lokalt och i omvärlden. Nämnden har ett uppdrag att få en budget i balans. Vid en jämförelse med jämförbara kommuner ligger socialnämndens kostnader i Katrineholm ungefär på samma nivå eller lite lägre för barn och ungdomsvården än andra jämförbara kommuner trots höga placeringskostnader. Det är också en slutsats som Ensolution drog i sitt arbete i Katrineholm med kostnad per brukare (KPB). Skälet är att budgeten och kostnaden för öppna, förebyggande insatser är låg och på totalen innebär det att kostnaderna inte sticker ut. Kommunen har en högre ambitionsnivå än jämförbara kommuner när det gäller missbruksvård för vuxna varför kostnaderna för missbruksvården ligger högre än jämförbara kommuner.

För att stödja handläggarna i arbetet med förhandlingar, avtal och uppföljning finns behov av att återinrätta en HVB-samordnartjänst.

Från och med i år har volymmåtten förändrats för att ge en tydligare bild av socialförvaltningens verksamheter och dess påverkan på de ekonomiska förutsättningarna. Bland annat särredovisas inte längre ensamkommande barn och unga utan ingår i gruppen barn och unga (0-20 år). Tidigare år har åldersindelningen varit (0-17 år) barn och unga samt (från 18 år) vuxen vilket har ändrats till (0-20 år) barn och unga samt vuxen (från 21 år).

Driftsbudget

Verksamhet/avdelning (belopp i tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Socialnämnden	-203 226	-210 489		
Summa	-203226	-210489		

Socialnämndens budget ökar med 7 263 tkr sedan föregående år. I tabellen nedan visas vilka poster som har justerats.

Socialnämnden 2023	-203 226
<i>Tekniska justeringar</i>	
Justering politikerarvoden	52
Lönerevision utöver budgeterad nivå 2023	-1 111
Lönerevision 2024	-2 716
Justering ökat PO-pålägg (45,75%)	-635
Justering ram borttag interndebitering	2 283
Hysesjustering 2024	-403
Justering kapitaltjänst	37
<i>Justeringar under den politiska beredningen</i>	
Ramökning försörjningsstöd, höjd riksnorm	-4 000
Ramökning skyddat boende för våldsutsatta	-1 000
Besparingsuppdrag	230
Aktuell ram 2024	-210 489

Budgeten för arvoden till nämndens ledamöter justeras ner med 52 tkr.

På grund av hyresökningar höjs budgetramen med 403 tkr.

PO-pålägget (personalomkostnader) ökar från 44,53 % 2023 till 45,75 % 2024. Anledning till att PO höjs är fortsatt ökade kostnader för pensioner. Nämnden kompenseras för löneökningar på 3,3 %, vilket totalt ger 2 716 tkr.

Budgeten för försörjningsstöd räknas upp med 4 000 tkr på grund av att prisbasbeloppet för 2024 höjs med 9,1 procent vilket gör att riksnormen ökar lika mycket. 4 000 tkr motsvarar den ökade kostnaden om antal ärenden ligger kvar på samma nivå som under 2023.

En utökning av budgetramen på 1 000 tkr tilldelas socialnämnden för ökade kostnader avseende skyddat boende för våldsutsatta.

På grund av att kostnaderna för investeringar kommer att vara lägre än budget 2023 minskar ramen med 37 tkr avseende kapitalkostnader.

Revidering av taxor och avgifter

Taxor och avgifter för serveringstillstånd och dödsbohandläggning kommer ses över.

Investeringsbudget

Bifogad fil förslag till investeringsplan 2024-2028.

Bilaga: Indikatorer och riktvärden för uppföljning av resultatmål i kommunplanen

För resultatmål **Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga ska prioriteras så att antalet placeringar minskar** föreslås ändring av riktvärde för 2023 för indikator HVB-placerade barn och unga(0-20 år), antal vårddygn. Redovisningen har ändrats från tidigare 0-18 år till 0-20 år samt att ensamkommande barn ingår from 2023. Riktvärdet ändras från 5 700 till 8 700.

För resultatmål **Kostnaden per brukare inom individ- och familjeomsorgen ska minska** har förvaltningen tagit fram egna förslag på indikatorer för 2024-2026 i och med att vi inte anlitar företaget Ensolution. Dessa indikatorer finns med i bilaga till nämndens plan med budget.

Indikatorer redovisas i bilaga.

Bilaga: Planerade nya upphandlingar

Föremål för upphandling	Vara, tjänst eller entreprenad	Direktupphandling, upphandling eller avrop	Leasing Ja/Nej	När behöver avtalet börja gälla	Drift eller investering
Länsgemensamhetssystem	tjänst	upphandling	nej	2025	
Förlängning av gällande avtal för verksamhetssystem	tjänst	direktupphandling	nej	2024	

<i>Belopp i tkr</i>		Investeringsutgift				
Nämnd	Benämning	2024	2025	2026	2027	2028
SOCN	Digitalisering	0	360	0	0	0
SOCN	Verksamhets system	0	0	1 000	1 000	0
SOCN	Inventarier	100	100	100	100	100
SOCN	Arbetsmiljö investeringar	300	300	300	300	300

Bilaga: Indikatorer och riktvärden för uppföljning av resultatmål i Kommunplan 2023-2026

Enligt styrsystemet för Katrineholms kommun ska det i början av varje mandatperiod utarbetas en kommunplan. Kommunplanen 2023-2026 fastställdes av kommunfullmäktige i januari 2023 (KF 2023-01-16, § 6). I kommunplanen anges resultatmål för hela mandatperioden. Kommunplanen ligger till grund för kommunens årliga övergripande plan med budget och för nämndernas planer med budget. Den är också en del av ägardirektivet till de kommunala bolagen.

Resultatmålen i kommunplanen följs upp årligen i delårsrapporter och årsredovisningar. Som stöd för att bedöma måluppfyllelsen för resultatmålen används indikatorer, det vill säga olika typer av statistiska nyckeltal som visar resultat i kommunens verksamheter som är relevanta i förhållande till de politiskt satta resultatmålen. För varje indikator anges även politiskt beslutade riktvärden. Syftet med riktvärdena är att visa hur stor förändring som krävs för att det ska anses finnas stöd för att säga att resultatmålet är uppnått. Kommunstyrelsen har fastställt indikatorer och riktvärden för 2023 (KS 2023-04-26 § 106).

Indikatorer med riktvärden för 2024-2026 fastställs av kommunfullmäktige som en del av kommunens övergripande plan med budget 2024-2026 och redovisas nedan. För indikatorer som hämtas från Kolada anges nyckeltals-ID. Genom att klicka på länken visas utfall med jämförelser direkt i Kolada.

Övergripande mål	Resultatmål	Indikatorer	Utfall 2022	Riktvärde uppföljning 2023	Riktvärde uppföljning 2024	Riktvärde uppföljning 2025	Riktvärde uppföljning 2026	Källa/kommentar
Tillväxt, bostäder & fler jobb	Ökad sysselsättning och egen försörjning Huvudansvar: VIAN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VON, KFAB, KVAAB, VSR	Arbetslöshet 16-64 år (%)	9,0%	8,0%	8,0%	8,0%	7,0%	Källa: AF månadsstatistik
		Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare från Katrineholm som börjat arbeta eller studera	36%	38%	40%	43%	45%	KOLADA: U40455 Källa: Egen undersökning i kommunen (insamlingen Kommunal arbetsmarknadsstatistik).
		Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	2,12%	2,1%	1,5%	1,4%	1,3%	KOLADA: N31816 Källa: Socialstyrelsens register över ekonomiskt bistånd.
Ökad trygghet & säkerhet	Den upplevda tryggheten i offentliga miljöer ska öka Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, KFAB, VSR	Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	68,1%	70%	71%	72%	73%	KOLADA: N00610 Källa: SCB medborgarundersökning.
		Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	29%	29%	28%	27%	26%	KOLADA: U01420 Källa: Folkhälsomyndigheten (Hälsa på lika villkor) samt. CDUST-regionen (Liv och hälsa). Nästa mätning görs 2024 (Hälsa på lika villkor)
	Ökad trygghet i skolan Huvudansvar: BIN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, KULN,	Elever i åk 5: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	83%	86%	88%	89%	90%	KOLADA: N15613 Källa: Skolinspektionens elevenkät

Övergripande mål	Resultatmål	Indikatorer	Utfall 2022	Riktvärde uppföljning 2023	Riktvärde uppföljning 2024	Riktvärde uppföljning 2025	Riktvärde uppföljning 2026	Källa/kommentar
	STN, SOCN, KFAB, VSR	Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	73%	80%	82%	83%	84%	KOLADA: N15643 Källa: Skolinspektionens elevenkät
		Gymnasieelever i år 2: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	88%	90%	92%	93%	94%	KOLADA: N17673 Källa: Skolinspektionens elevenkät
	Ökad beredskap för samhällsstörningar Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, STN, SOCN, VON, KFAB, KVAAB, VSR	Invånare som uppger att de har en tillräcklig hemberedskap för att klara sig utan samhällets hjälp i mer än en vecka, andel	Nytt mått	19%	20%	21%	22%	Källa: Tilläggsfråga i SCB:s medborgarundersökning.
		Medarbetare som uppger att de har en tillräcklig hemberedskap för att klara sig utan samhällets hjälp i mer än en vecka, andel	Nytt mått	19%	20%	21%	22%	Källa: Enkät riktad till kommunens medarbetare
Skola & utbildning för framtiden	Andelen elever som klarar målen i grundskolan och når höga resultat ska öka Huvudansvar: BIN. Medansvariga: KULN, SOCN	Elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	58,7%	60%	63%	64%	65%	KOLADA: N15419 Källa: Skolverket (Siris)
		Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	74%	80%	83%	84%	85%	KOLADA: N15436 Källa: Skolverket (Siris)
		Elever med höga betyg (A/B) i årskurs 9, kommunala skolor, andel (%)	60%	63%	65%	66%	67%	Källa: Bildningsförvaltningen
	Andelen elever som klarar målen i gymnasieskolan och når höga resultat ska öka Huvudansvar: BIN Medansvariga: KULN, SOCN	Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	66%	69%	70%	70%	71%	KOLADA: N17467 Källa: SCB
		Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, kommunala skolor	14,1	14,2	14,3	14,4	14,5	KOLADA: N17691 Källa: SCB
	Trygg omsorg & vård	Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga ska prioriteras så att antalet placeringar minskar Huvudansvar: SOCN Medansvariga: KS/KLF, BIN, KULN, VON	Informationstillfällen av socialsekreterare i verksamheter som har anmälningsskyldighet, antal enheter	5	25	25	25	25
Föräldrastödsutbildning, antal utbildade föräldrar			86	100	150	200	200	Källa: Socialförvaltningen
Besök på familjecentralens öppna förskola			6 568	8 000	8 000	8 000	8 000	Källa: Bildningsförvaltningen. Avser besökande vårdnadshavare.
HVB-placerade barn och unga (0-20 år), antal vård dygn			-	8 700	8 000	7 700	7 400	Källa: Socialförvaltningen

Övergripande mål	Resultatmål	Indikatorer	Utfall 2022	Riktvärde uppföljning 2023	Riktvärde uppföljning 2024	Riktvärde uppföljning 2025	Riktvärde uppföljning 2026	Källa/kommentar
	Fler ska få en förbättrad situation efter kontakt med individ- och familjeomsorgen <i>Huvudansvar: SOCN</i>	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%) Avser kontakt med myndighetsutövning.	80%	82%	84%	85%	85%	KOLADA: U30453 Källa: SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom individ- och familjeomsorg.
	Kostnaden per brukare inom individ- och familjeomsorgen ska minska <i>Huvudansvar: SOCN</i>							Indikatorer med riktvärden kommer tas fram under 2024.
Attraktiva & hälsofrämjande livsmiljöer	Fler barn och unga ska delta aktivt i kultur-, idrotts- och fritidslivet <i>Huvudansvar: STN</i> <i>Medansvariga: BIN, KULN, SOCN</i>	Besök på Lyckliga Gatornas fritids- och lovverksamhet, antal	7 337	7 600	7 800	8 100	8 400	Källa: Kulturförvaltningen
		Besök på Perrongens fritidsverksamhet, antal	Ny mätmetod	22 000	22 500	23 000	24 000	Källa: Kulturförvaltningen
		Besök inom kulturförvaltningens programverksamhet för barn och unga, antal barn och unga	7 100	7 200	7 250	7 300	7 400	Källa: Kulturförvaltningen
		Besök av barn och unga i simhallen, antal	16 907	17 000	17 200	17 400	17 600	Källa: Service- och teknikförvaltningen. Måttet avser barnbesök på allmänhetens simning, ej förenings-/ skolsim.
		Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	18,9	19	19,5	19,7	20	KOLADA: U09800 Källa: Riksidrottsförbundet
	Jämställda och jämlika kultur-, idrotts- och fritidsverksamheter <i>Huvudansvar: STN</i> <i>Medansvariga: KS/KLF, BIN, KULN, SOCN, VON</i>	Könsfördelning besök på Perrongens fritidsverksamhet, andel flickor/kvinnor (%)	30%	32%	35%	37%	40%	Källa: Kulturförvaltningen
		Könsfördelning besök på Lyckliga Gatornas fritids- och lovverksamhet, andel flickor (%)	47%	50%	50%	50%	50%	Källa: Kulturförvaltningen
		Könsfördelning deltagartillfällen 7-20 år idrottsföreningar med LOK-stöd, andel flickor/kvinnor (%)	38,2%	39%	39,5%	40%	41%	Komponentdata till KOLADA: U09800 Källa: Beräkning baserad på statistik från Riksidrottsförbundet
		Barn och unga på Norr som är aktiva i en idrottsförening, andel (%)	17%	20%	23%	26%	30%	Källa: Riksidrottsförbundet . Norr var det RegSO-område inom kommunen där lägst andel barn och unga var aktiva i en idrottsförening 2021.

Övergripande mål	Resultatmål	Indikatorer	Utfall 2022	Riktvärde uppföljning 2023	Riktvärde uppföljning 2024	Riktvärde uppföljning 2025	Riktvärde uppföljning 2026	Källa/kommentar
Klimatsmart & hållbar kommun	Minskad klimatpåverkan från kommunens fordon och transporter <i>Huvudansvar: STN</i> <i>Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, BIN, BMN, KULN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</i>	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	73,8%	85%	90%	91%	92%	KOLADA: U00502 Källa: Miljöfordon syd. Inkluderar personbilar samt lätta lastbilar i kommunorganisationen, ej tunga lastbilar.
		Kommunens förbrukning av fossilt bränsle, antal liter diesel och bensin	95 071 l	90 000 l	86 000 l	83 000 l	80 000 l	Källa: Service- och teknikförvaltningen. Mäter all förbrukning, även arbetsmaskiner och tunga fordon.
	Minskad energi- och elförbrukning i de kommunala verksamheterna <i>Huvudansvar: KS/SBF</i> <i>Medansvariga: KS/KLF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</i>	Minskad energiintensitet (el och värme) i kommunala verksamhetslokaler som förvaltas av KFAB jämfört med basår 2007, (kWh/m2)	26,5%	27%	27,5%	28%	28,5%	Källa: KFAB
		Energianvändning per gatubelysning, kWh/ljuspunkt	242,6	240	238	236	234	KOLADA: U07426 Källa: Gatustatistik
	Minskat avfall och ökad återanvändning och återbruk <i>Huvudansvar: KS/SBF</i> <i>Medansvariga: KS/KLF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</i>	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	438	430	425	422	420	KOLADA: U07801 Källa: Avfall Sverige.
		Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	47%	48%	48%	48%	48%	KOLADA: U07414 Källa: Avfall Sverige.
		Återbruk genom Fritidsbanken, antal utlån	9 945	10 500	10 750	11 000	11 250	Källa: Viadidakt
		Återbruk genom Bytestorget, beräknad besparing genom att kommunens förvaltningar återbrukar t.ex. möbler istället för att köpa nytt (mnkr)	4 mnkr	6 mnkr	6 mnkr	6,25 mnkr	6,4 mnkr	Källa: Viadidakt
Hållbart arbetsliv & effektiv organisation	Högt medarbetarengagemang <i>Huvudansvar: KS/KLF</i> <i>Medansvariga: KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</i>	Hållbart medarbetarengagemang, HME totalt	81	81	82	82	82	KOLADA: U00200 Källa: Kommunens medarbetarundersökning
		Halverad sjukfrånvaro för kommunens medarbetare <i>Huvudansvar: KS/KLF</i> <i>Medansvariga: KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</i>	Sjukfrånvaro totalt (%)	8,5%	7%	6%	5%	4,25%
Tillsvidareanställda med upprepad sjukfrånvaro (mer än 5 tillfällen under de senaste 12 månaderna), andel (%)	20,2%		18%	15%	12%	10%	Källa: Personalsystemet	

Övergripande mål	Resultatmål	Indikatorer	Utfall 2022	Riktvärde uppföljning 2023	Riktvärde uppföljning 2024	Riktvärde uppföljning 2025	Riktvärde uppföljning 2026	Källa/kommentar
	God tillgänglighet till service och bra bemötande i kontakt med kommunen Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR	Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)	89%	89%	89%	89%	89%	KOLADA: N00640 Källa: SCB medborgarundersökning.
		Medborgarundersökningen - Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra, andel (%)	76%	76%	76%	76%	76%	KOLADA: N00647 Källa: SCB medborgarundersökning.

Revidering av riktlinjer för handläggning av serveringstillstånd

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna riktlinjer för handläggning av serveringstillstånd.

Sammanfattning av ärendet

Enligt alkohollagen ska kommunen tillhandahålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter samt att kommunen ska ha riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

Lagstiftaren betonar vikten av att kommunernas riktlinjer innehåller vad som gäller enligt alkohollagen och tillhörande föreskrifter och vilken hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsgivningen. Alkohollagens regler ger i vissa fall utrymme för kommunen att utveckla sin egen alkoholpolitik. Riktlinjerna har reviderats utifrån detta.

Förändringarna rör två saker:

- I avsnittet om handläggningen av tider för servering, specifikt för Katrineholms kommun. Formuleringarna i avsnittet bygger fortfarande på allmänna övergripande regler och rekommendationer. Innehållet och de lokala rekommendationerna för Katrineholm har dock ändrats så att handläggningen ska utgå från att ge tillstånd till det senare spannet av utskänkningstider om inte särskilda anledningar däremot föreligger. Detta innebär i praktiken att tillstånd för servering ges till klockan 02:00 inomhus och 24:00 utomhus på helger. Villkor och andra och andra beaktanden för detta har även förtydligats i avsnittet.
- Den tidigare riktlinjen som nu reviderats har varit gemensam för Katrineholm, Vingåker och Flen. Vingåker och Flen har dock tagit beslut om att inte revidera riktlinjen med avseende på serveringstider, och den gäller därför enbart handläggningen av serveringstillstånd för Katrineholms kommun. Ett antal hänvisningar till Vingåker och Flen tas därför bort.
- Riktlinjerna har varit ute på remiss till polismyndigheten, räddningstjänsten, Socialförvaltningen i Vingåker, Samhällsbyggnadsnämnden i Flen, Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholm och samtliga krögare i de tre kommunerna. Vingåkers Socialförvaltning har skriftligen meddelat att de inte ställer sig bakom förslaget och att de vill ha kvar serveringstider i enlighet med de gamla riktlinjerna. Samhällsbyggnadsnämnden i Flen har inte inkommit med något skriftligt svar men har muntligen meddelat att det kommer att dröja tills efter nämndsammanträdet i december. I övrigt har inga svar gällande serveringstider inkommit från någon av de tillfrågade.

Socialförvaltningen i Katrineholm har tidigare innan riktlinjerna gick ut på remiss fått in synpunkter från en krögare som går i linje med förslaget. I övrigt har räddningstjänsten kommit in med synpunkter kring ett förtydligande gällande paragrafhänvisning som ses som en redaktionell ändring.

Ärendets handlingar

Utkast - Riktlinjer för handläggning av serveringstillstånd

Lars Carlberg
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten

UTKAST – Riktlinjer

Katrineholm

för handläggning av serveringstillstånd

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av socialnämnden 2021-03-23 § 22

Giltighet

Gäller från och med 2021-03-23

Gäller till och med 2023-06-30

(UTKAST)

Förvaltare¹

Inom socialnämndens ansvarsområde

Kategori

- Riktlinje

¹ Förvaltare innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Dokumentinformation	1
Innehåll.....	3
Inledning Alkohollagen – en skyddslag	4
Bakgrund.....	4
Syftet med riktlinjerna för alkoholservering.....	4
Ansökan och handläggning	5
Ansökan behöver inte göras.....	5
Riktlinjer vid ansökan	5
Handläggningstider	5
Kommunens informationsskyldighet med mera	6
Bekräftelse på ansökan.....	6
Kunskapsprov.....	7
Remissyttranden	7
Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl	9
Servering på idrottsarenor	9
Kommunens tillsynsverksamhet.....	10
Tillsynsavgifter.....	11
Riktlinjer vid servering.....	12
Rättsregler för serveringstider	12
Serveringstider för Katrineholm	12
Ordning och nykterhet.....	13
Uteserveringar	14
Pausservering.....	15
Catering.....	16
Anmälan av egenkryddning av snaps.....	16
Rumsservering och minibar	17
Provsmakning.....	17
Marknadsföring av alkohol	18
Villkor vid beviljande av serveringstillstånd.....	19
Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap	19
Tillfälliga serveringstillstånd till slutet sällskap	20
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten	21
Sanktioner vid lagöverträdelser	21
Om folköl	22

Inledning Alkohollagen – en skyddslag

Alkohollagen (2010:1622) (AL) är en skyddslag som finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar. En utgångspunkt för kommunerna är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn. Av 8 kap 9 § AL framgår att kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter samt att kommunen ska ha riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

Lagstiftaren betonar vikten av att kommunernas riktlinjer innehåller vad som gäller enligt alkohollagen och tillhörande föreskrifter och vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsgivningen. Folkhälsomyndigheten, tog fram en modell för hur dessa riktlinjer ska utformas och denna modell ligger till grund för dessa riktlinjers utformning.

Bakgrund

I propositionen till den gamla alkohollagen fick kommunerna uppdraget att ha alkoholpolitiska program med de kriterier kommunen avsåg att tillämpa när man bedömde om en servering kunde orsaka alkoholpolitiska olägenheter, till ledning för personer som ville ansöka om serveringstillstånd. I nya lagen framhålls serveringsställets geografiska belägenhet, t.ex. att lokalen är belägen i ett bostadsområde, vid en skola eller fritidsgård, nära ett boende för missbrukare eller ungdomar. Särskilt utpekade miljöer som typiskt sett innebär risker för uppkomsten av olika alkoholrelaterade olägenheter (prop. 2009/10:125, s. 98).

Syftet med riktlinjerna för alkoholservering

Alkohollagen är en social skyddslagstiftning och där social hänsyn ska ha företräde framför näringsintressen men med beaktande av att en viss utveckling har skett t.ex. angående människors utevanor vid utformningen av de serveringstider som gäller i kommunen. Riktlinjerna utgår från alkohollagens regler och ska inte uppfattas som lag. Genom riktlinjerna informerar kommunen tillståndshavare och allmänheten om den lokala anpassningen till alkohollagen. Riktlinjerna utgår från alkohollagens regler som i vissa fall ger utrymme för kommunen att utveckla sig egen alkoholpolitik. Det räcker inte att enbart hänvisa till riktlinjerna som grund för att avslå en ansökan om provsmaknings- eller serveringstillstånd. Det måste också till konkreta omständigheter som talar mot beviljandet, exempelvis polisens och miljöförvaltningens remissyttranden.

Tankarna bakom kommunala riktlinjer för serveringstillstånd är att:

- skapa förutsebarhet för om en etablering som planeras kan meddelas tillstånd
- likabehandling sker inom kommunen av ansökningar om serveringstillstånd

Riktlinjerna läggs ut på www.katrineholm.se då de också ska vara kända hos allmänheten. Riktlinjerna visar kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå. Riktlinjerna ska därför revideras regelbundet dock minst året efter varje valår. Utöver riktlinjerna har kommunen upprättat en tillsynsplan som redovisar det planerade tillsynsarbete.

Ansökan och handläggning

Ansökan behöver inte göras

Ingen ansökan om serveringstillstånd behöver göras under förutsättning att samtliga nedanstående kriterier är uppfyllda:

- avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer (slutet sällskap).
- sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna (dryckerna måste vara inköpta på Systembolaget).
- äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av varor eller tjänster.

Riktlinjer vid ansökan

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagen, alkoholförordningen, olika förarbeten, rättspraxis samt föreskrifter och kommentarer meddelade av Folkhälsomyndigheten samt kommunens riktlinjer.

Handläggningstider

Rättsregel

Enligt 5 § alkoholförordningen (2010:1636) ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Ett beslut om att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

Riktlinjer

För att tillståndsmyndigheten ska kunna fatta beslut i ett ärende krävs att sökanden kommer in med en fullständig ansökan. Det innebär att ansökan åtföljs av de underlag som krävs. Handläggningstiden räknas från den dag ansökan är fullständig till den dag som tillstånd meddelas. När ansökan är fullständig ska ett mottagningsbevis skickas till sökande. För fullständig ansökan gäller följande handläggningstider:

Typ av ansökan

Ansökan om nytt serveringstillstånd
Ändrade förhållande - utökad tid eller utvidgad lokal

Handläggningstid

9 arbetsveckor
4 arbetsveckor

Ändrade ägarförhållanden	9 arbetsveckor
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten	6 arbetsveckor
Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap	4 arbetsveckor
Anmälan om catering, provsmakning, kryddning av snaps	2 arbetsveckor

Beslut avseende tillfälliga ärenden enligt alkohollagen beslutas av jurist/utredare och stadigvarande av socialnämndens utskott (SU).

Avslag/återkallande av stadigvarande serveringstillstånd fattas av utskottet. Vid beslut som fattas av SU ska jurist/utredare lämna in handlingar, underlag till beslutet, senast 14 dagar innan sammanträdesdatum. Beslutet blir gällande när protokollet justerats. Tillståndsbevis kan då skrivas ut.

Kommunens informationsskyldighet med mera

Rättsregel

8 kap 9 § AL Kommunen ska tillhandhålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

Riktlinjer

Kommunen har ansvaret för tillståndsgivning och tillsyn över serveringstillstånden av alkohol. Kommunen tar ut en avgift för prövningen av serveringstillstånd samt tillsynsavgifter av dem som har dessa tillstånd. För att informera krögare och intresserade bedriver kommunen ett omfattande arbete. Utöver telefonrådgivning anordnar Katrineholms kommun krögarräffar dit samtliga krögare med serveringstillstånd i kommunen blir inbjudna. På www.katrineholm.se finns information om tillstånd och avgifter samt ett register över restauranger med serveringstillstånd i Katrineholm. I e-tjänstportalen på www.katrineholm.se finns e-tjänst för serveringstillstånd. Samtliga krögare i KfV regionen kan nyttja tjänsten.

För att uppnå likartad bedömning i länet samverkar kommunerna med varandra. Samverkan med polis, räddningstjänst och Samhällsbyggnadsförvaltningen eller motsvarande sker regelbundet. Årligen hålls utbildning i Ansvarsfull alkoholservice vars syfte är att öka kunskapen om alkoholens medicinska effekter och främja en ansvarsfull alkoholutskänkning, vilket leder till mindre medicinska skador och mindre krogrelaterat våld.

Bekräftelse på ansökan

Rättsregel

18 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden finns bestämmelser om mottagningsbevis som skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit.

Riktlinjer

Bekräftelse på att ansökan/anmälan inkommit ska sändas till sökanden/anmälaren inom 14 dagar. Mottagningsbevis ska skickas till sökande när ansökan är fullständig.

Kunskapsprov

Rättsregel

8 kap 12 § 2 st. AL Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att hon eller han har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Riktlinjer

Kommunen ska vid sin prövning av en sökandes kunskaper i alkohollagstiftningen endast godkänna avlagt prov framtaget av Folkhälsomyndigheten. Provet får inte vara äldre än 5 år. Ett kunskapsprov får avläggas muntligen om sökanden inte behärskar något av de språk som proven tillhandahålls på, kan styrka påtagliga läs- eller skrivsvårigheter eller om det i övrigt finns särskilda skäl. Tolk som anlitas ska vara auktoriserad.

Kunskapsprov i Katrineholm kan göras av person som ansöker om serveringstillstånd i Katrineholm, Flen och Vingåkers kommuner och av person som ingår i bolag/enskild firma/förening som innehar serveringstillstånd i KfV. Den som gör provet ska vid provtillfället uppvisa giltig legitimation. En sökande som inte blir godkänd ska få en ny möjlighet att visa sina kunskaper. Inom ramen för en och samma ansökan ska sökande få möjlighet att genomföra ett prov och två omprov. Tiden för ett skriftligt prov är högst 90 minuter. För sökande med läs- eller skrivsvårigheter är tiden högst 150 minuter. Tiden för ett muntligt prov är högst 120 minuter. Tiden för muntligt prov med tolk är högst 150 minuter. Resultat av kunskapsprov delges senast inom två arbetsdagar efter avlagt prov. Nytt prov kan göras tidigast fem dagar efter föregående prov. För kunskapsprov tas en avgift ut vid varje provtillfälle. Efter tre underkända prov avslås ansökan och en ny ansökningsavgift ska erläggas.

Remissyttranden

Rättsregel

8 kap 11 § AL En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten. 8 kap 16 § AL Lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

8 kap 12 § AL Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Riktlinjer

Vid ansökan om stadigvarande tillstånd till allmänheten eller till slutna sällskap och vid en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten eller slutna sällskap inhämtar kommunen som regel remissyttranden från polismyndigheten, räddningstjänsten och samhällsbyggnadsförvaltningen eller motsvarande. När det gäller ansökningar om

permanenta serveringstillstånd inhämtas också remissvar från skatteverket och kronofogdemyndigheten och vid behov sådana remisser när det gäller ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten eller slutna sällskap. Samtliga remissinstansers yttranden väger tungt vid handläggningen av ärendet. Polismyndighetens yttrande tillmäts stor betydelse vid bedömningen av ansökan.

Polismyndigheten

Polismyndigheten yttrar sig i fråga om:

- sökandens allmänna lämplighet för verksamheten i enlighet med 8 kap 11 § AL
- vandel
- sökt serveringstid
- verksamhetens inriktning
- ordningsstörningar vid serveringsstället
- krav på förordnade ordningsvakter.

Yttrandet som polismyndigheten lämnar ska motivera eventuella ställningstaganden på ett tydligt sätt.

Vid användande av mark till uteservering eller vid annat nyttjande av allmän mark ska även polismyndighetens tillstånd sökas enligt ordningslagen (1993:1617) och sedan inges till tillståndsenheten innan serveringstillstånd kan beviljas (dispositions rätt).

Räddningstjänst

Utifrån brandskyddsdocumentationen gör räddningstjänsten en bedömning av brandsäkerheten, antal sittplatser och det totala antalet personer i lokalen. Det totala antalet personer i lokalen ska framgå av tillståndsbeviset. Detta medför att det är av stor vikt att en skalenlig och korrekt ritning inges i varje ärende så att ett fullgott underlag finns för räddningstjänst att göra en korrekt bedömning av personantalet utifrån de förutsättningar som gäller för lokalen. Räddningstjänsten kontaktar sotarmästaren för kontroll av imkanaler. I samband med nyansökan är brandskyddsdocumentation obligatorisk. Mer information finns på räddningstjänstens hemsida.

Samhällsbyggnadsförvaltningen eller motsvarande

För att kunna göra en fullgod bedömning av olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, skickas remiss till Samhällsbyggnadsförvaltningen eller motsvarande.

De ska yttra sig i fråga om:

- verksamheten befaras medföra olägenheter gällande ordning och nykterhet
- särskild risk för människors hälsa
- ljudstörningar och närboendestörningar
- frågor om livsmedelsanläggning.

Skatteverket

Skatteverket ska yttra sig i fråga om:

- bolaget är registrerat för F-skatt, moms, arbetsgivaravgifter
- skatter och avgifter redovisas
- hur skatter och avgifter redovisas
- restföringar av skatter och avgifter till det allmänna
- betalningsuppsmaningar
- beslut om kontrollavgifter
- skattetillägg
- bolaget lämnar inkomstdeklaration
- inkomst av tjänst
- företrädare för bolaget/verksamheten deklarerar eller inte.

Skatteverket kan höras om direkta registeruppgifter om restföringar av skatter men kan också fungera som sakkunnig till kommunen vid bedömning av inlämnad finansieringsplan.

Remiss skickas till Skatteverket vid betydande förändringar i bolag med serveringstillstånd.

Kronofogdemyndigheten

De frågor som ställs är om sökande/bolaget sköter sina åtaganden till det allmänna, om bolag/verksamhet/företrädare förekommer i kronofogdens register, eller har näringsförbud.

Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Rättsregel

8 kap 17 § AL Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter ifråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Riktlinjer

Lagregeln gör det möjligt för en kommun att förhindra etableringar av restauranger med servering av alkoholdrycker i särskilt känsliga områden. Exempelvis områden i närheten av skolor, ungdomsgårdar där många ungdomar samlas eller i områden med känd missbruksproblematik. Social hänsyn ska vara överordnad företagsekonomisk eller näringspolitisk hänsyn.

Remissinstansernas yttranden och bedömning tillmäts stor betydelse vid bestämmande av om sökt serveringstillstånd kan medföra risker eller olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller innebära särskild risk för människors hälsa.

Servering på idrottsarenor

Kommunen har en restriktiv syn på alkoholservering i samband med idrottsutövande eller i lokaler där sådant utövande kan förekomma. En bedömning görs i varje enskilt ärende

utifrån de förutsättningar som ansökan omfattar, med särskilt fokus på publikens förväntade ålderssammansättning och risken för ordningsstörningar. Om serveringslokalen används för organiserad ungdomsidrott, anser kommunen att serveringstillståndet ska förenas med villkor om att alkoholservering inte får ske under den tid sådan verksamhet bedrivs. På och i direkt anslutning till idrottsanläggningar kan alkoholservering medges på avgränsade ytor dock inte på läktarplats. Serveringstider som kan medges begränsas till två timmar före och två timmar efter arrangemanget. De alkoholdrycker som kan medges är starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker.

Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

9 kap. 2 § AL Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

9 kap 3 § AL För tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas också av kommunen.

Riktlinjer

Folkhälsomyndigheten är den centrala tillsynsmyndigheten enligt 9 kap 1§ AL och har att utöva den centrala tillsynen över efterlevnaden av lagen och har också bemyndigande av regeringen rätt att meddela allmänna råd till vägledning för lagens tillämpning.

Länsstyrelsen är den regionala tillsynsmyndigheten, vilken har att utöva tillsyn inom länet och länsstyrelsen ska även biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

Den omedelbara tillsynen av restauranger utövas av kommunens tillståndsenhet och polismyndigheten. Tillsyn uppdelas i förebyggande, inre och yttre tillsyn. Dessa kan delas in i rutin-, uppföljnings-, påkallad och utökad tillsyn. Tillsynsarbetet beskrivs närmare i tillsynsplanen som fastställs av socialnämnden varje år.

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn kan röra sig om rådgivning och informationsmöten. Kommunen bjuder årligen in krögare och aktuella myndigheter till samverkansträffar där information utbyts. Kommunens ansvar även för utbildningen "Ansvarsfull alkoholservering" (AAS). Syftet med AAS är att öka kunskapen hos krögarna och deras anställda om alkohollagens tillämpning och att alkoholservering sker med ett större ansvarstagande.

Inre tillsyn

Kommunen arbetar fortlöpande med att kontrollera att den som har serveringstillstånd fortsatt uppfyller alkohollagens krav på lämplighet. Den inre tillsynen är administrativ och sker genom remisser och kontakter med myndigheter. Inre tillsyn sker också löpande genom rapporter från kreditupplysningstjänster som kommunen använder sig av.

Yttre tillsyn

Vid yttre tillsyn besöker kommunen serveringsstället för att på plats kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Besök på serveringsstället kan genomföras av kommunala tjänstemän på egen hand eller i samverkan med andra myndigheter såsom polis, räddningstjänst, samhällsbyggnadsförvaltning eller motsvarande, skattemyndighet med flera. Yttre tillsynsbesök kan uppdelas i rutinbesök, påkallade besök och uppföljningsbesök. Tillsynsenheten har rätt att komma in i alla lokaler och ytor utom personliga klädsåp. Den ansvarige för bolaget eller den som är serveringsansvarig ska hjälpa till på plats (exempelvis genom att öppna låsta utrymmen och ta fram rapporter från kassan).

Den yttre tillsynen avser bland annat:

- Kontroll av att alkoholservingen sker i enlighet med serveringstillståndet.
- Bedömning av ordningen inne och utanför restaurangen.
- Graden av berusning hos gästerna.
- Kontroll att servering inte sker till underåriga.
- Kontroll av dryckessortiment.
- Kontroll av personalliggare för att kontrollera att de som arbetar är anställda av tillståndshavaren.
- Kontroll av utrymningsvägar.

En genomförd tillsyn ska dokumenteras och avslutas. De uppgifter som framkommit med anledning av tillsynen ska kommuniceras med tillståndshavaren.

Både inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning öppnas och att förnyade remisser skickas till berörda myndigheter. Tillsyn kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder såsom erinran, varning eller återkallelse av tillståndet. Framkommer det att ett tillstånd inte nyttjas ska det återkallas.

Vid yttre tillsyn då annan myndighet inte medverkar ska två kommunala tjänstemän medverka.

Tillsynsavgifter

Rättsregel

8 kap 10 § 2 st AL Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

8 kap 10 § 3 st AL Kommunen får även ta ut en avgift för tillsyn enligt 9 kap av den som har serveringstillstånd.

Riktlinjer

Kommunen har enligt alkohollagen rätt att ta ut en avgift för prövningen i samband med ansökan om serveringstillstånd. Kommunen har också rätt att ta ut en avgift för tillsyn. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och

likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallag (2017:725). Aktuella avgifter framgår av respektive kommuns hemsida. Socialnämnden tillämpar två slags tillsynsavgifter, en årlig tillsynsavgift som ska täcka den löpande tillsynsverksamheten och en tillsynsavgift som tas ut i vid påkallad tillsyn.

Den årliga tillsynsavgiften baseras på en fast grundavgift tillsammans med en rörlig avgift vars storlek är kopplad till serveringsställets försäljningsvolym (årsomsättning) av alkoholdrycker.

Riktlinjer vid servering

Rättsregler för serveringstider

8 kap 19 § AL Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller av alkoholdrycksliknande preparat inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte rumsservering på hotell eller minibar i hotellrum enligt 5 §.

8 kap 17 § AL Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Riktlinjer för serveringstider

Alkohollagens regler ger i vissa fall utrymme för kommunen att utveckla sig egen alkoholpolitik. För Katrineholms kommun kan serveringstid medges till klockan 02:00 inomhus och 24:00 utomhus om inte särskilda skäl däremot föreligger.

Riktlinjer och särskilda beaktanden

Bestämmelsen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och social hänsyn ska därför gå före affärs- eller konkurrensmässig hänsyn. Vid bedömning av lämplig serveringstid ska det beaktas om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller innebära särskild risk för människors hälsa. En längre serveringstid som medgetts till ett serveringsställe behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan. Olika serveringstider kan vara lämpliga för olika miljöer eller olika typer av serveringstillstånd.

Remissinstansernas yttranden och bedömning tillmäts stor betydelse vid bestämmande av serveringstider. Särskild vikt tillmäts polismyndighetens bedömning av risken för

ordningsstörningar respektive vid miljöavdelningens bedömning av risken för ljudstörningar. Dessa bedömningar är av stor betydelse inte minst vid prövning av serveringstid utanför alkohollagens normaltids klockan 11.00–01.00.

Vid bedömning av lämplig serveringstid görs alltid en prövning i det enskilda fallet där det ska beaktas om serveringstiden kan medföra olägenheter.

Uteservering

Serveringstid för uteservering medges mellan klockan 11.00–23.00 söndag till torsdag. Fredagar, lördagar, helgdag samt dag före helgdag mellan klockan 11.00–24.00.

Slutet sällskap

Till slutet sällskap kan serveringstid beslutas inomhus till klockan 03.00.

Dagar med allmän festkaraktär

Tillfälligt utökad serveringstid till klockan 03.00 medges endast vid sådana dagar, då hög ljudnivå vid senare tidpunkter på dygnet och viss störning av boende ändå är att förvänta på grund av den aktuella dagens karaktär av allmän festdag eller själva huvudarrangemanget. För att serveringstid till klockan 03.00 kan beviljas får det inte i övrigt befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Villkor

För att bevilja utökad serveringstid efter klockan 01.00 gäller i samtliga fall:

- Att utökad serveringstid kan komma att beviljas under en provtid för verksamheten.
- Att verksamheten inte har haft några allvarliga eller upprepade anmärkningar.
- Att risk för störningar av närboende bedöms vara liten.
- Att risk för ordningsstörningar bedöms vara liten.
- Att restauranger med nattklubsverksamhet av säkerhetsskäl ska ha ett system för kontroll av det exakta antalet gäster i lokalen.
- Att tillståndet kan förenas med villkor om förordnade ordningsvakter. Villkoret sätts i enlighet med Polismyndighetens yttrande.

Obs tidigare lydelse av avsnittet

Riktlinjer Bestämmelsen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och social hänsyn ska därför gå före affärs- eller konkurrensmässig hänsyn. Bedömning görs i varje enskilt ärende. Vid bedömning av lämplig serveringstid ska det beaktas om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller innebära särskild risk för människors hälsa. En längre serveringstid som medgetts till ett serveringsställe behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan. Remissinstansernas yttranden och bedömning tillmäts stor betydelse vid bestämmande av serveringstider. Särskild vikt tillmäts polismyndighetens bedömning av risken för ordningsstörningar respektive vid miljöavdelningens bedömning av risken för ljudstörningar.

Normaltid

Normaltid enligt alkohollagen är klockan 11.00–01.00.

Undantag

I undantagsfall kan serveringstid för servering inomhus medges som längst till klockan 02.00. För att undvika uppkomsten av störande olägenheter kan den förlängda tiden beviljas under en provotid av ett år. Tillfälligt utökad serveringstid i sällsynta fall kan undantag för tillfälligt utökad serveringstid till klockan 03.00 medges. Tillfälligt utökad serveringstid till klockan 03.00 medges endast vid sådana dagar, då hög ljudnivå vid senare tidpunkter på dygnet och viss störning av boende ändå är att förvänta på grund av den aktuella dagens karaktär av allmän festdag eller själva huvudarrangemanget. För att serveringstid till klockan 03.00 kan beviljas får det inte i övrigt befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Uteservering

Serveringstid för uteservering medges mellan klockan 11.00–22.00 söndag till torsdag. Fredagar, lördagar, helgdag samt dag före helgdag mellan klockan 11.00–23.00.

Ordning och nykterhet

Rättsregel

3 kap 1 § AL Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får inte säljas om det inte finns rätt till det enligt denna lag.

3 kap 5 § AL Försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras.

8 kap 20 § AL Vid servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

Riktlinjer

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kap AL och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kap AL. I 1 kap 11 § 2 st. AL står det att försäljning kallas servering om drycken ska förtäras på stället. Bestämmelserna i 3 kap AL om försäljning är därför tillämpliga även vid servering.

3 kap 5 § AL och 8 kap 20 § AL handlar båda om att se till att det råder ordning där det säljs och serveras alkoholdrycker.

I möjligaste mån ska skador förhindras vid försäljning, och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Personal ska vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks. Serveringen av alkoholdrycker ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Fokus är återhållsamhet vid servering så att skadeverkningar av alkohol ska förhindras. Krav på ordning och nykterhet gäller såväl på serveringsstället som i dess direkta närhet. Det är därför av betydelse hur krögaren säkerställer kontrollen över alkoholservingen.

Faktorer som ökar säkerheten är:

- personaltäthet
- vilken utbildning personalen har
- lokalernas utformning
- att alkoholpolicy finns.

Andra faktorer av betydelse är tillstånd för olika dryckesslag vid olika typer av arrangemang. För att undvika försäljning och servering av större mängder alkohol till en person eller grupp är det inte tillåtet att servera hela flaskor med starksprit.

Kommunen kan villkora att försäljning endast får ske i form av bordsservering.

Kommunen ser gärna att det skapas en alkohol- och drogpolicy på serveringsställena och kommer att arbeta för att krögarna utarbetar en sådan. Kommunen har som krav att all personal som kan komma att arbeta efter klockan 01.00 ska ha genomgått utbildningen ansvarsfull alkoholservice.

Uteserveringar

Rättsregel

8 kap 14 § AL Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så har skett ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att vad som i övrigt gäller enligt denna lag iaktas under den tid han eller hon bedriver servering där.

Riktlinjer

I ordningslagen finns grundläggande regler om uteserveringar. Alkoholservice på uteservice regleras inte särskilt i alkohollagen, utan samma regler som vid bedrivande av alkoholservice i övrigt gäller även vid uteservice. Av 8 kap. 14 § AL framgår att ett serveringstillstånd ska avse ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren, vilket medför att det även kan avse en uteservice som finns i anslutning till serveringsstället. Det betyder också att området för uteservicen ska vara tydligt markerad. Uteservicen ska avgränsas på ett betryggande sätt och uppfylla övriga krav till exempel, godkännande av markägaren, tillstånd från polismyndigheten att använda offentlig plats samt bygglov där så krävs. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservice än de tider som gäller inomhus. Vid ett beslut om service på uteservice ska uteservicen vara utrymd senast 30 minuter efter den serveringstid som har beviljats. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen exempelvis boende i närheten av restaurangen. Även andra villkor som till exempel villkor för musikspelning kan infogas i ett beslut. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteservicen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt. Se 8 kap 19 § i AL samt Regeringsrättens dom Mål nr 7544-07.

Rökning är förbjuden i restauranger och andra serveringsställen. Rökning är också förbjuden vid entréer till sådana lokaler och utrymmen som allmänheten har tillträde till enligt 6 kap 2 § lag om tobak och liknande produkter (2018:2088) (LTLP). Tillståndshavaren ansvarar för att bestämmelserna följs och ska tydligt informera genom skyltning om rökförbudet på serveringsstället, 6 kap 8,9 §§ LTLP.

Av 8 kap 14 § 2 st framgår att flera tillståndshavare kan utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme. En förutsättning är att de bolag som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd i direkt anslutning till den gemensamma ytan. En individuell prövning görs av villkor och tider. De särskilda villkoren kan avse vakter vid tillfälliga tillställningar, endast bordservering. Kommunen kan välja att behandla ansökningarna samtidigt något som kan påverka handläggningstiderna.

Pausservering

Rättsregel

8 kap 14 § 4 st. AL Tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkohol dryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering.

Riktlinjer

Med pausservering menas att servering endast får ske under pauser i föreställningen vid foajén till teater eller konsertverksamhet. Här finns inget krav på att lagad mat ska finnas. För teater eller konsertlokal som saknar etablerad permanent verksamhet kan endast tillstånd meddelas för enstaka tillfälle eller för tidsperiod då föreställningar eller uppträdanden förekommer.

Vid pausservering kan endast tillstånd för öl, vin och annan jäst alkohol dryck medges.

Kommunen har en särskild restriktivitet då det gäller beviljande av detta tillstånd då det gäller ungdomsarrangemang.

Catering

Rättsregel

8 kap 4 § AL Den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av tillståndsenheten.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

Riktlinje

Enligt 8 kap 4 § AL har den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap möjlighet att få ett stadigvarande serveringstillstånd, ett så kallat cateringtillstånd, trots att det inte finns någon serveringslokal att koppla serveringstillståndet till. Cateringtillstånd gäller

endast i den kommun som har meddelat tillståndet. Med begreppet catering i alkohollagen avses servering av färdiglagad mat och av alkohol på beställning av slutna sällskap som sker antingen i för tillfället hyrd lokal eller i hemmet.

Inför varje serveringstillfälle är tillståndshavaren skyldig att anmäla den lokal där servering ska ske. Det krävs att lokalen blir godkänd av tillståndsenheten. Syftet med bestämmelsen är att tillståndsenheten ska få kännedom var och när servering ska ske och kunna utöva tillsyn om det anses befogat.

Catering är endast möjlig till lokal till vilket tält inte räknas. En lokal kan ha en tillhörande utomhusservering som en veranda eller en trädgård tillhörande en villa och räknas som serveringsområde.

Anmälan av egenkryddning av snaps

Rättsregel

8 kap 3 § AL Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen.

Riktlinjer

Enligt 8 kap 3 § alkohollagen är det tillåtet för den som har stadigvarande serveringstillstånd att låta egenkrydda brännvin enligt eget recept för servering som snaps i den egna rörelsen.

Mängden som framställs ska vara i liten skala och ställas i relation till restaurangens totala omsättning.

Egen kryddning av snaps ska anmälas till kommunen. Kommunen ska också informeras om den mängd som ska produceras.

Rumsservering och minibar

Rättsregel

8 kap 5 § AL På hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler får servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat ske på hotellrummet (rumsservering). På ett sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske.

Riktlinjer

Enligt 8 kap 5 § AL är det tillåtet med rumsservering och inrättande av minibarer i hotell som i sina lokaler har restaurangverksamhet med serveringstillstånd.

För att kunna erbjuda rumsservering och minibar krävs att det finns tillgång till tillredd mat och att serveringsansvarig finns på plats. Den åldersgräns som finns enligt alkohollagen gäller också för rumsservering och minibar.

När det gäller rumsservering och minibar finns det ingen begränsning av någon serveringstid och serveringspersonal behöver inte heller närvara vid förtäringen på hotellrummet.

Provsmakning

Rättsregel

8 kap 6 § AL Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller av alkoholdrycksliknande preparat vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att:

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker eller preparat som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och får ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker eller preparat som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

8 kap 7 § AL Den som tillverkar alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna eller preparaten.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Riktlinjer

Enligt 8 kap 6–7 § AL finns regler för provsmakning.

Det är skillnad på provsmakning och servering då provsmakning avser endast en liten mängd alkohol. I begreppet provsmakning ligger enligt förarbetsuttalandet att det handlar om små mängder av olika produkter för att kunna få en uppfattning om kvalitet och smak. Det anges att det vid provsmakning av en dryck normalt ges en mycket liten mängd, oftast motsvarande en matsked eller mindre (prop. 2009/10:125 s. 113 och 167). Inget matkrav föreligger vid provsmakning vilket framgår av 8 kap 15 §.

Innehavare av stadigvarande serveringstillstånd

Innehavare av stadigvarande serveringstillstånd kan anordna provsmakning i den lokal där serveringstillståndet gäller efter anmälan till kommunen.

Partihandlare

Ansökan om tillfälligt tillstånd att arrangera provsmakning kan endast göras av partihandlare enskilt eller gemensamt.

Tillverkare

1. Tillverkare som har stadigvarande serveringstillstånd får erbjuda provsmakning av de egentillverkade dryckerna eller preparaten vid tillverkningsstället efter anmälan till kommunen.
2. Tillverkare som inte har stadigvarande serveringstillstånd kan ansöka hos tillståndsenheten om ett särskilt tillstånd för provsmakning.

Marknadsföring av alkohol

Rättsregel

7 kap. 1 § AL Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter ska särskild måttfullhet iakttas. Reklam- eller annan marknadsföringsåtgärd får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol.

Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

7 kap. 2 § AL Den som tillverkar, säljer eller förmedlar försäljning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat får i sin rörelse lämna sådana drycker eller preparat som gåva endast i form av varuprov.

Vid marknadsföring av tjänster eller vid försäljning av andra varor än alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat får sådana drycker eller preparat inte lämnas som gåva.

Riktlinje

Särskild måttfullhet ska iakttas kring marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter. Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år. Reklam- eller annan marknadsföringsåtgärd som är påträngande, uppsökande eller uppmuntrar till bruk av alkohol får inte användas. Huvudregeln är att marknadsföring av alkoholdryck till konsument får ske i omedelbar anslutning till tillståndshavarens ordinarie säljställe, inom en begränsad serveringsyta.

Bestämmelsen om gåvoförbud i 7 kap. 2 § AL hindrar restauranger med serveringstillstånd från att bjuda gäster på exempelvis en öl eller ett glas vin i syfte att kompensera lång väntetid på maten eller annat.

Villkor vid beviljande av serveringstillstånd

Rättsregel

Av prop. En ny alkohollag (2009/10:125) framgår att en myndighet som på ansökan meddelar ett för sökanden positivt beslut har, utan författningsstöd, enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer rätt att till sitt beslut foga olika slag av villkor. (s. 166)

Riktlinje

Syftet med att meddela villkor i samband med beslut om serveringstillstånd är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall. Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras, till exempel kan yttranden från andra instanser användas som underlag för villkor.

Exempel på vad villkoren kan avse:

- förordnande ordningsvakter efter vissa klockslag eller vid olika typer av evenemang

- olika utrymningstider för servering i olika lokaler eller utrymmen på ett serveringsställe (exempelvis för uteservering)
- olika serveringstider beroende av typ av evenemang på en idrottsanläggning
- antal gäster på serveringsstället
- begränsning av servering genom att endast tillåta bordsservering, eller att vid vissa evenemang endast tillåta bordsservering
- utbildning för personal vid sen serveringstid, exempelvis Ansvarsfull alkoholservering
- särskild säkerhetsutrustning på serveringsstället vid sen serveringstid, såsom metalldetektorer
- viss avvikelse till exempel förlängd öppettid, kan tillåtas efter en viss prøvotid.

Villkor ska skrivas in i tillståndsbeviset.

Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

Rättsregel

8 kap 2 § AL Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

8 kap. 15 § 3 st. AL Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap

Riktlinjer

Tillfälliga serveringstillstånd kan meddelas till allmänheten och till slutna sällskap.

Vid tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten eller slutet sällskap ska tillredd mat tillhandahållas, detta innebär att matkravet är lägre ställt vid tillfälligt serveringstillstånd jämfört med stadigvarande serveringstillstånd. Vid definition av "tillfällig servering" utesluts regelbundet återkommande verksamhet.

Att tänka på vid alla tillfälliga serveringstillstånd:

- Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska kunna tillhandahållas
- kommunen anser att antal tillfällen per kalenderår som tillfälliga tillstånd kan meddelas, utan att övergå till regelbunden verksamhet vilket kräver ett stadigvarande serveringstillstånd, är max sex tillfällen
- ett specifikt tillfälle kan vara en till sju dagar
- samma tillståndsbeslut kan omfatta upp till sex sådana tillfällen under ett kalenderår men dessa ska då vara angivna i ansökan

- med enstaka tidsperiod avses enligt praxis från tidigare lagstiftning några dagar upp till ett par månader
- sökanden ska ha beviljats markupplåtelse eller beviljats rätt att disponera markytan eller lokalen.

Tillfälliga serveringstillstånd till slutet sällskap

Vid tillfällig servering till slutet sällskap är kraven lägre. Om det inte är i yrkesmässig regi utan ett enstaka privat arrangemang bortfaller kunskapskravet. Lagad mat ska dock alltid kunna serveras. Tillståndsenheten gör en bedömning i det enskilda ärendet beroende på exempelvis evenemangets art och åldersammansättning huruvida en remissförfrågan ska skickas till berörda myndigheter.

Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer som delar någon form av gemensamt intresse och där personerna som ska delta på sökt arrangemang är kända i förväg. När det gäller servering till slutet sällskap får det inte vara en tillställning som betraktas som offentlig enligt ordningslagen, utan kretsen som arrangemanget vänder sig till ska vara sluten.

Vid tillfälliga tillstånd till slutna sällskap får endast drycker inköpta på Systembolaget serveras, om tveksamheter framkommer kan tillståndsmyndigheten begära in kvitton.

Att tänka på:

- Ansökan om tillfälligt tillstånd till slutna sällskap ska lämnas in senast fyra arbetsveckor innan evenemanget äger rum.

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten

Ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten kan avse allt ifrån stora till små festivaler och enstaka mindre evenemang. Ett tillfälligt serveringstillstånd kan omfatta allt ifrån en dag till en viss tidsperiod, exempelvis en show som spelas på helgerna under en sådan period.

Att tänka på:

- Ansökan om tillfälligt tillstånd till allmänheten ska lämnas in senast sex arbetsveckor innan evenemanget äger rum
- under den period som tillståndet omfattar kan samma lokal inte upplåtas till annan alkoholservering
- Samhällsbyggnadsförvaltningens krav på livsmedelshantering ska vara uppfyllda
- serveringen ska bedrivas inom en avgränsad serveringsyta, med tillfredsställande antal sittplatser och tydliga avgränsningar
- betryggande tillsyn över serveringen ska vara möjlig.

Sökanden ska vara såväl personligt som ekonomiskt lämplig i enlighet 8 kap. 12 § AL samt att arrangemanget i övrigt ska uppfylla de krav som alkohollagen ställer. Kravet på lämplighet kan i vissa fall även omfatta en huvudarrangör för till exempel en festival om denne bedöms ha betydande inflytande även för serveringsrörelsens bedrivande.

Vid tillfälliga tillstånd till allmänheten kan restaurangrapporten komma att begäras in.

Sanktioner vid lagöverträdelser

Rättsregel

9 kap. 17 § AL En kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarligare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

9 kap. 18 § AL En kommun ska återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

11 kap. 3 § AL Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. säljer sprit, alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat utan tillstånd eller annars i strid med denna lag,
2. serverar spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat som har anskaffats på annat sätt än som anges i 8 kap. 13 §, eller
3. säljer sprit i strid med bestämmelserna i 6 kap. 4 § första stycket eller 5 § andra stycket döms för olovlig försäljning av alkohol till böter eller fängelse i högst två år.

Riktlinjer

Det finns två typer av sanktionsmöjligheter i alkohollagen, dels *straffrättsliga* sanktioner och dels *administrativa* sanktioner.

Straffrättsliga sanktioner hanteras av polis, åklagare och domstolar och administrativa sanktioner av olika tillsynsmyndigheter med möjlighet till överprövning hos förvaltningsdomstolarna.

Sanktionsmöjligheterna, som återfinns i 9 kap 17–18 §§ AL är utformade efter en sorts trappstegsmodell i tre steg.

Erinran: Första steget, den lindrigaste formen av sanktion. Meddelas vid överträdelser av lindrigare fall.

Varning: Nästa steg, meddelas vid överträdelser av allvarligare fall eller upprepade överträdelser.

Återkallelse: Sista steget, detta sker normalt först sedan flera allvarliga överträdelser skett.

Undantag kan göras vid särskilt allvarliga överträdelser där serveringstillståndet kan återkallas direkt. Till exempel när det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit. Straffbestämmelserna återfinns i 11 kap AL.

En viktig omständighet är att straffansvaret vid servering är personligt och att den som medvetet eller av misstag säljer eller lämnar ut alkoholdryck till den som inte fyllt 18 år eller som är märkbart påverkad av alkohol eller annan drog gör sig skyldig till olovlig dryckeshantering och kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Exempel på förseelse som föranleder en erinran är en skuld på skattekontot understigande 10 000 kr. När en skatteskuld går till kronofogden kommer bolaget att tilldelas en varning.

Om folköl

Riktlinjer för försäljning av folköl i butik och caféer utarbetas av samhällsbyggnadsförvaltningen eller motsvarande som handlägger tillstånd och tillsyn.

Tillsynsplan gällande serveringstillstånd 2024

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden antar tillsynsplanen för år 2024 gällande serveringstillstånd i Katrineholms kommun.

Sammanfattning av ärendet

Tillsynsplanen är en beskrivning av de krav som ställs på tillsyn inom alkohollagen. Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska ges in till Länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska bland annat öka förutsättningarna för att tillsynsverksamheten fungerar på ett effektivt sätt och bidra till ökad kostnadseffektivitet. Tillsynsplanen ska bidra till en effektiv planering och samordning av tillsyn.

Alkohollagen (2010:1622) är en skyddslagstiftning vars huvudmål är att begränsa alkoholens skadeverkningar. En väl fungerande tillsynsverksamhet är en hörnsten i det alkoholskadeförebyggande arbetet.

Katrineholms alkoholhandläggare utövar under 2024 tillsyn även i Vingåker och Flens kommuner. En gemensam tillsynsplan har därför tagits fram sedan tidigare. Inga ändringar av innehållet i tillsynsplanen har skett.

Ärendets handlingar

- Förslag - Tillsynsplan av serveringstillstånd år 2024

Ärendebeskrivning

Tillsynsplanen för år 2024 gällande serveringstillstånd i Katrineholm, Flen och Vingåkers kommuner har reviderats. Inga ändringar i innehållet av tillsynsplanen har gjorts.

Linda Fager
Alkoholhandläggare

Beslutet skickas till:

Handläggare, Vingåkers kommun, Flens kommun, akten

Tillsynsplan

Serveringstillstånd

2024

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av socialnämnden

Giltighet

Gäller till och med 2025-03-01

Gäller från och med 2024-01-01

Förvaltare¹

Socialnämnden

Kategori

Inriktningsdokument

Uppföljning

Hur: Länsrapporten

När: januari året efter tillsynsåret

¹ Förvaltarens ansvar innebär att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Bakgrund och beskrivning av tillsynsplanens innehåll.....	4
Inledning.....	4
Samverkande dokument	4
Alkohollagens huvudsyfte	4
Vad innebär tillsynsansvaret?	4
Hur bedrivs tillsyn?.....	5
Rättsregel	5
Vägledning.....	5
Förebyggande tillsyn	5
Inre tillsyn.....	6
Yttre tillsyn	6
Tillsynsavgifter	7
Rättsregel	7
Vägledning.....	7
Kategorisering.....	7
Prioriteringar.....	7
Samverkan	8
Tillsynsaktiviteter.....	9
Uppföljning.....	9
Riktlinjer för serveringstillstånd	9

Bakgrund och beskrivning av tillsynsplanens innehåll

Inledning

Tillsynsplanen är en beskrivning av de krav som ställs på tillsyn inom alkohollagen. Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska bland annat öka förutsättningarna för att tillsynsverksamheten fungerar på ett effektivt sätt och bidra till ökad kostnadseffektivitet. Tillsynsplanen ska bidra till en effektiv planering och samordning av tillsyn. Katrineholms kommun ansvarar för tillsynen av serveringstillstånd i Katrineholms, Flens och Vingåkers kommuner.

Samverkande dokument

- Riktlinjer för alkoholservering
- ANDTS-strategin
- Delegationsordningen
- Tillsynsplan för serveringstillstånd

Alkohollagens huvudsyfte

Alkohollagen (2010:1622), härafter kallad AL, är en skyddslagstiftning vars huvudmål är att begränsa alkoholens skadeverkningar, till exempel överkonsumtion av alkohol och alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och nykterhet har också en framskjuten plats i lagstiftningen. En väl fungerande tillsynsverksamhet är en hörnsten i det alkoholskadeförebyggande arbetet.

Bestämmelserna om administrativa ingripanden, såsom erinran, varning och återkallelse av serveringstillstånd, är till för att få bort missförhållanden och för att förhindra att nya uppstår. Åtgärder mot en tillståndshavare är inte avsedda att vara ett straff utan är ett medel för att skapa en god restaurangmiljö.

Det är tillståndsenhetens målsättning att arbeta enligt lagstiftarens ovan angivna synsätt samt de kommunala riktlinjerna, det vill säga att dels bedriva tillsyn av att de alkoholpolitiska syftena med lagen upprätthålls samt dels att bevaka att alkohollagens krav på tillståndshavarens lämplighet alltjämt är uppfyllda.

Vad innebär tillsynsansvaret?

Servering av alkoholdrycker får endast ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet på serveringsställena inte uppstår. Som ett särskilt skydd för ungdomen finns åldersgränser. Dessutom ska, som ovan nämnts, förutsättningarna för att få tillstånd vara uppfyllda även sedan tillstånd meddelats, det vill säga det finns krav på tillståndshavarens fortsatta lämplighet.

Kommunen ska enligt lagen bedriva tillsyn över att alkohollagens bestämmelser följs. Om missförhållanden föreligger har kommunen att i första hand meddela en erinran. Vid återfall och/eller upprepade överträdelser kan en varning meddelas. Om varning inte bedöms som tillräcklig åtgärd finns möjligheten till att återkalla serveringstillståndet (9 kap. 17,-18 §§ AL).

Hur bedrivs tillsyn?

Rättsregel

9 kap. 2 § AL Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Kommunen och Polismyndigheten har också tillsyn över detaljhandeln med folköl.

Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen

9 kap 3 § AL För tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas också av kommunen.

Vägledning

Den omedelbara tillsynen av restaurangerna utövas av kommunens tillståndsenhet och polismyndigheten.

Det finns flera former för tillsyn, som för överskådlighetens skull kan indelas som följer:

- Förebyggande tillsyn
- Inre tillsyn
- Yttre tillsyn

Information inkommer också till tillståndsenheten via samverkande myndigheter och från andra källor såsom allmänhet och media. Samverkande myndigheter gör kontroller utifrån sina egna ansvarsområden men Skatteverket kan också anlitas av kommunen för sakkunniguppdrag. Uppföljning ska ske av uppgifter som indikerar att en tillståndshavares lämplighet ur personlig eller ekonomisk synvinkel kan ifrågasättas.

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn kan röra vitt skilda områden men grundtanken är att genom sådan tillsyn förebygga överträdelser av alkohollagen. Tillståndshavaren kan till exempel vända sig till tillsynsmyndigheten för svar på sina frågor för att kunna vara säker på vad som förväntas.

Även om en tillståndshavare förutsätts ha kunskap i alkohollagen för att vara lämplig att inneha ett serveringstillstånd, är det tillsynsmyndighetens uppgift att informera samtliga tillståndshavare om till exempel kommunala riktlinjer, aktuella lagändringar och/eller ny rättspraxis.

Vidare är det myndighetens uppgift att tillhandahålla informationsmaterial och blanketter samt att sammanställa statistik. Myndigheten kan även arrangera krögarmöten eller utbildningar för restaurangpersonal. KfV-regionens kommuner genomför därför en krögarträff respektive en utbildning i metoden "Ansvarfull alkoholservice" årligen. Utbildningen vänder sig till restaurangägare, restaurangpersonal och ordningsvakter. Metoden har utvecklats för att minska alkohol- och drogrelaterade brott på krogen. Utbildningen ger även restaurangpersonalen

nyttiga verktyg för att bli stärkta i sin yrkesroll och bli bättre på konflikthantering. Under dagarna ligger fokus även på de lagar och förordningar som reglerar alkoholservingen i Sverige.

En del i det förebyggande arbetet är givetvis också en effektiv och regelbunden yttre och inre tillsyn.

Inre tillsyn

Inre tillsyn är administrativ och innebär kontroll och uppföljning av tillståndshavarens personliga och ekonomiska förhållanden. Tillsynen ifråga sker genom remisser och kontakt med andra myndigheter, bevakningstjänsten SYNA samt övervakning av marknadsföring. Tillsyn genom kreditupplysningsföretaget SYNA sker löpande.

Tillståndsmyndigheten tar varje år emot tillståndshavarnas restaurangrapporter. På basis av denna tas tillsynsavgift ut. Restaurangrapporten granskas avseende eventuella avvikelser; till exempel att en orimligt stor del av omsättningen härrör från alkoholförsäljning.

Uppgift om hur en tillståndshavare sköter sig i ekonomiskt hänseende inhämtas från bevakningstjänsten SYNA, skattemyndigheten och kronofogdemyndigheten.

Uppgift om huruvida personlig lämplighet består kan inhämtas ur belastnings- och misstankeregister via polisen.

Uppgift kan hämtas från Bolagsverket för kontroll av huruvida den personkrets som lämplighetsprövades inför tillståndsgivningen består eller om förändringar i denna har skett utan att anmälas till tillsynsmyndigheten. Dessa uppgifter kommer också till tillsynsmyndighetens kännedom via bevakningstjänsten SYNA.

Yttre tillsyn

Vid yttre tillsyn besöker kommunen serveringsstället för att på plats kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Besök på serveringsstället kan genomföras av kommunala tjänstemän på egen hand eller i samverkan med andra myndigheter såsom polis, räddningstjänst, samhällsbyggnadsförvaltning eller motsvarande, skattemyndighet med flera. Vid yttre tillsyn då annan myndighet inte medverkar ska två kommunala tjänstemän medverka.

Yttre tillsynsbesök kan uppdelas i rutintillsyn, påkallad tillsyn och uppföljande tillsyn. Det är tillståndsmyndighetens målsättning att genomföra minst ett rutinbesök per tillståndshavare och år. Påkallad tillsyn görs då inre tillsyn ger anledning till det eller vid annan indikation på missförhållanden. Uppföljande tillsyn blir aktuella då missförhållanden förelegat vid tidigare tillsyn.

Den yttre tillsynen avser bland annat:

- Kontroll av att alkoholservingen sker i enlighet med serveringstillståndet som det framgår av tillståndsbeviset.
- Kontroll av att serveringsansvarig finns på plats.
- Förekomst av lagad mat.
- Bedömning av ordningen inne och utanför restaurangen.
- Graden av berusning hos gästerna.
- Kontroll att servering inte sker till underåriga.
- Kontroll av dryckessortiment.

- Kontroll av personalliggare.
- Kontroll av förvarings- och förtäringförbud.
- Kontroll av utrymningsvägar.
- Kontroll av marknadsföring.

Kommunen har rätt att komma in i alla lokaler och ytor utom personliga klädsåp. Den ansvarige för bolaget eller den som är serveringsansvarig ska hjälpa till på plats (exempelvis genom att öppna låsta utrymmen och ta fram rapporter från kassan).

En genomförd tillsyn ska dokumenteras och avslutas. De uppgifter som framkommit med anledning av tillsynen ska kommuniceras med tillståndshavaren.

Resultatet av både inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning öppnas och att förnyade remisser skickas till berörda myndigheter. Resultatet av en tillsyn kan även leda till förslag om sanktionsåtgärder såsom erinran, varning eller återkallelse av tillståndet. Framkommer det att ett tillstånd inte utnyttjas ska det återkallas.

Tillsynsavgifter

Rättsregel

8 kap 10 § 3 st. AL Kommunen får även ta ut en avgift för tillsyn enligt 9 kap av den som har serveringstillstånd.

Vägledning

Kommunen har enligt alkohollagen rätt att ta ut en avgift för tillsyn. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallag (2017:725). Aktuella avgifter framgår av respektive kommuns hemsida. Socialnämnden tillämpar två slags tillsynsavgifter, en årlig tillsynsavgift som ska täcka den löpande tillsynsverksamheten och en tillsynsavgift som tas ut i vid påkallad tillsyn

Den årliga tillsynsavgiften baseras på en fast grundavgift tillsammans med en rörlig avgift vars storlek är kopplad till serveringsställets försäljningsvolym (årsomsättning) av alkoholdrycker.

Kategorisering

Kommunerna ska varje år kategorisera tillståndshavarna utifrån en riskbedömning. Kategoriseringen utgör underlag för detaljplanering av tillsynsarbetet. Kategoriseringen kan komma att ändras under innevarande verksamhetsår om tillståndshavaren ändrar inriktningen på verksamheten på ett sådant sätt som påverkar tillsynen eller där brister uppmärksammas. Exempel på ändring av verksamheten som påverkar tillsynen är evenemang där publiksammansättningen eller storleken på publik i sig kan utgöra en risk för olägenheter. Utöver detta kan händelser i samhället påverka den tillsyn som bedrivs.

Prioriteringar

En del i tillsynsarbetet är frågan om vilka objekt som ska tillsynas och vilka ärenden som ska prioriteras. Arbetet sker efter följande modell:

Mycket hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd för servering till allmänheten och ett återkommande nöjesutbud för unga och/eller vuxna och/eller de tillståndshavare som har haft allvarliga och/eller återkommande brister. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Serveringsstället vänder sig till unga och/eller vuxna
- Nöjesrestaurang/disco/pub med låg matförsäljning och hög alkoholförsäljning
- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten
- Återkommande störningar
- Återkommande brister och förseelser enligt alkohollagen
- Tillståndshavaren har meddelats erinran och/eller varning
- Sena serveringstider

Hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd till allmänheten eller har haft mindre allvarliga brister. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten
- Matrestaurang med hög alkoholförsäljning
- Nöjesutbud förekommer tillfälligt eller under viss period. Brister av mindre allvarlig karaktär har förekommit under den senaste treårsperioden
- Mindre allvarliga brister enligt alkohollagen eller annan lagstiftning

Låg prioritet

De tillståndsinnehavare som vänder sig till slutna sällskap, föreningar som återkommande ansöker om serveringstillstånd till slutet sällskap, lunchrestauranger eller restauranger med serveringstillstånd till allmänheten med hög kostnadsbild och där familjer och äldre gäster är huvudsakliga besökare. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Låg försäljning
- Inget nöjesutbud
- Inga kända störningar

Mycket låg prioritet

De tillståndshavare som endast vänder sig till ett slutet sällskap och där inga ordningsstörningar är kända.

Samverkan

Gemensam tillsyn med andra myndigheter bör ske minst en gång per år. Om behov uppstår ska gemensam tillsyn prioriteras. Gemensam tillsyn planeras även i den länsövergripande Initieringsgruppen där Länsstyrelsen är sammankallande.

Tillsynsaktiviteter

Aktivitet	Beskrivning	Uppföljning
Yttre tillsyn	Fysiskt besök på serveringsstället av kommunens tillsynshandläggare. Yttre tillsyn kan ske i samverkan med andra myndigheter. Antal besök per år och serveringsställe sker utifrån en riskbedömning, se beskrivning ovan.	Återkoppling/åtgärd till krögare genom tillsynsrapport Länsrapport årligen
Inre tillsyn	Inre tillsyn ska göras 1 gång per år för att kontrollera att tillståndshavaren är fortsatt lämplig. Inre tillsyn sker också löpande under året genom kreditgranskningstjänster.	Återkoppling/åtgärd till krögare Länsrapport årligen
Genomföra AAS-utbildning	Utbildning för serveringspersonal i metoden "Ansvarsfull alkoholservering"	Planerat/utfört
Anordna krögarträff	Ett forum för information och diskussion med krögare. Ofta medverkar andra myndigheter också såsom Skatteverket, Polismyndigheten, Räddningstjänsten, Miljöenheten m.fl.	Planerat/utfört
Samverkan med myndigheter	Samverkansmöte KFV regionen med Skatteverket, Polismyndigheten, Samhällsbyggnadskontoret och Räddningstjänsten	Planerat/utfört
Nyhetsbrev till krögare	Information skickas till krögare vår och höst inför sommar- respektive julsäsong gällande handläggningstider, rutiner och annat aktuellt	Årligen återkommande/vid behov

Uppföljning

En årlig återrapportering om hur stor del aktiviteter som genomförts och resultat av tillsynen på en övergripande nivå ska ske till respektive ansvarig nämnd i Katrineholm, Vingåker och Flens kommuner.

Riktlinjer för serveringstillstånd

Kommunen har antagit Riktlinjer för handläggning av serveringstillstånd där information rörande kommunens syn på tillstånd för alkoholservering redovisas.

Indexuppräkning av Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner indexuppräkning av Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd. De nya avgifterna gäller från och med 1 januari 2024.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd beslutat att avgiften ska justeras årligen utifrån prisindex för kommunal verksamhet PKV. Socialnämnden föreslås att inför 2024 godkänna den uppräkning som socialförvaltningen har gjort.

Ärendets handlingar

- Indexuppräkning av Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd 2024

Linda Fager
Alkoholhandläggare

Beslutet skickas till:

Kommunledningsförvaltningen – för kännedom

Akten

Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd 2024

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av kommunfullmäktige 1997-02-17, § 15

Reviderad av kommunfullmäktige

2016-11-21, § 169

2012-11-19, § 25

2010-03-15, § 49

2007-04-16, § 139

2004-06-14, § 97

2002-02-25, § 34

Indexuppräknningar

2024-01-01 enligt PKV

2023-01-01 enligt PKV

2020-01-01 enligt PKV

Förvaltarskap¹

Inom socialförvaltningens ansvarsområde

Kategori

- Författningssamling

Uppföljning

När: Vid behov samt vid ny mandatperiod.
Indexreglering enligt KPV.

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd	4
Tillsynsavgifter	6
Årlig tillsynsavgift för serveringstillstånd.....	7
Extra tillsynsavgift för öppethållande mellan klockan 01.00-02.00.....	7

Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd

Avgifterna gäller från och med 2024-01-01 och tillsvidare

Enligt 8 kap 10 § alkohollagen kan kommunen ta ut en avgift för prövning av ansökan om serveringstillstånd enligt grunder som beslutas av kommunfullmäktige. Kommunen får även ta ut en avgift för tillsyn av den som har serveringstillstånd, enligt 9 kap alkohollagen. Avgifterna måste följa kommunallagens bestämmelser om kostnadstäckning, den så kallade självkostnadsprincipen.

Prövning	Avgift
Stadigvarande tillstånd för	
Servering till allmänheten och slutna sällskap	13 740 kr
Servering till slutna sällskap sökt av ideell förening	7 695 kr
Cateringstillstånd ny tillståndshavare	9 344 kr
Provsmakning	12 312 kr
Pausservering	12 312 kr
Ändring av befintligt tillstånd	
Utökad serveringstid/lokal/catering/dryckesslag	4 946 kr
Övriga mindre ändringar exempelvis inriktning/namnbyte/ombyggnad ²	1 099 kr
Tillfälliga ändringar av befintligt tillstånd	
Utökad serveringsyta, utökad serveringstid	1 209 kr

² Uppräkningen är inte fullständig. Mindre ändring innebär exempelvis att beslut kan tas direkt av handläggare eller att remissvar inte behöver inhämtas.

Tillfälligt tillstånd för	Avgift
Servering till allmänheten ³ <ul style="list-style-type: none"> - Dag 1 - För varje ytterligare dag - Varje period max 13 740 kr 	6 595 kr 1 648 kr
Servering till slutna sällskap ⁴ <ul style="list-style-type: none"> - Dag 1 - För varje ytterligare dag - Varje period max 13 740 kr 	1 648 kr 1 099 kr
Provsbakning <ul style="list-style-type: none"> - Dag 1 - För varje ytterligare dag 	1 648 kr 1 099 kr
Pausservering ⁵ <ul style="list-style-type: none"> - Dag 1 - För varje ytterligare dag 	1 648 kr 1 099 kr
Anmälan	
Bolagsändring fullständig prövning ⁶ <ul style="list-style-type: none"> - Ny delägare, bolagsman, aktieägare, firmatecknare, ledamot eller annan person med betydande inflytande. Ändring innehållande penningtransaktion 	12 312 kr
Mindre bolagsändring <ul style="list-style-type: none"> - Överlåtelse av aktier/andelar mellan befintliga ägare. Ändringen innehåller inga penningtransaktioner direkt eller indirekt. 	6 156 kr
Lokal vid catering ⁷	989 kr
Kryddning av snaps	0 kr
Serveringsansvarig	0 kr
Minskning av serveringsyta	0 kr
Provsbakning (för de som har ett stadigvarande serveringstillstånd sedan tidigare)	989 kr

³ Ansökan ska avse en sammanhängande period, max 90 dagar eller på förhand specificerade datum, max 6 tillfällen per år. Det ska också vara fråga om evenemang av samma karaktär. Om det är evenemang av olika karaktär tas avgift ut som dag 1.

⁴ Se fotnot ovan.

⁵ Se fotnot ovan.

⁶ Ändring av bolagsform ses som en nyansökan av serveringstillstånd.

⁷ Anmälan 10 arbetsdagar innan.

Ändringar i verksamhet	
Förhöjd avgift för anmälan som kommer in efter att ändring genomförts ⁸ (avgift för ändringen + 1 099 kr/h)	Avgift + timtaxa
Kunskapsprov	
Kostnad per genomfört kunskapsprov. Max 3 försök	1 814 kr

Restaurangrapport	
Ej inlämnad restaurangrapport, avgiften utgår för varje utskickad påminnelse 1 och 2.	1 814 kr
Om restaurangrapport inte kommer in efter påminnelse 2 debiteras högsta tillsynsavgift.	18 138 kr

Tillsyn	
Årlig tillsynsavgift enligt tabell nedan	
Påkallad tillsyn	1 648 kr
Uppföljande tillsynsbesök per tillfälle	1 648 kr
Övrig tillsyn enligt alkohollagen	Timdebitering 1 099 kr/h

Tillsynsavgifter

Det finns två olika typer av tillsynsavgifter. Dels den **årlig tillsynsavgift** som ska täcka den löpande tillsynsverksamheten och dels **påkallad tillsynsavgift** som föranleds av uppmärksammade missförhållanden vid inre eller yttre tillsyn. I den mån missförhållandena innebär uppföljande besök utgår avgift enligt tabellen ovan. Vid behov av ytterligare utredning kan även timdebitering utgå.

Den **årliga tillsynsavgiften** baseras på en fast grundavgift tillsammans med en rörlig avgift vars storlek är kopplad till serveringsställets försäljningsvolym (årsomsättning) av alkoholdrycker. Detta på grund av att det bedöms vara skillnader i tillsynsbehovet på exempelvis restauranger med liten försäljningsvolym av alkoholdrycker och serveringsställen som till exempel pubar, dansställen och restauranger med högre årsomsättning av alkoholdrycker. Avgifterna grundas på det föregående årets siffror. Tillståndshavarna är skyldiga att lämna in dessa uppgifter till tillståndsmyndigheten. Uppgifterna lämnas i restaurangrapporten som ska vara inne senast den 1 mars, året efter rapportperioden.

Tillsynsavgiften tas ut en gång per år baserad på tidigare års alkoholförsäljning. Detta oavsett om ägarskiftet beräknas ske/har skett under året. Det är upp till de inblandade parterna att beakta detta i samband med köpet.

⁸ Ändring enligt 9 kap 11 § st. 2,3 alkohollagen. Förändringar av betydelse för tillsynen vilket innebär att det mesta är anmälningspliktigt. Det är tillståndshavarens ansvar att anmäla i förväg. Om kommunen behöver kommunicera för att utreda förhållandena tas avgiften ut.

Årlig tillsynsavgift för serveringstillstånd

Grunden utgörs av en **fast årlig tillsynsavgift** på 2 748 kronor (gäller alla permanenta tillstånd). Ingen skillnad mellan slutna sällskap i näringssyfte s.k. festvåningstillstånd och slutna sällskap till egna medlemmar s.k. klubbbrättigheter. Denna fasta tillsynsavgift inkluderar försäljning av alkoholdrycker upp till 50 000 kronor.

Därutöver tillkommer en **rörlig årlig tillsynsavgift** grundad på försäljningsvolym av alkoholdrycker:

Årsomsättning alkoholdrycker	Rörlig avgift	Fast avgift	Totalt
0 – 50 000	0	2 748	2 748
50 000 – 250 000	3 298	2 748	6 046
250 001 - 500 000	5 496	2 748	8 244
500 001 - 750 000	6 595	2 748	9 343
750 001 – 1 000 000	7 695	2 748	10 443
1 000 001 – 1 500 000	9 893	2 748	12 641
1 500 001 – 2 000 000	10 993	2 748	13 741
2 000 001 – 3 000 000	13 191	2 748	15 939
3 000 001 - 4 000 000	14 290	2 748	17 038
4 000 001 kr och därutöver	15 390	2 748	18 138

Extra tillsynsavgift, 2 748 kronor för öppethållande mellan klockan 01.00-02.00

Avgifterna justeras årligen utifrån prisindex för kommunal verksamhet, PKV.

Revidering av riktlinjer med tillämpningsregler och handlägningsordning - försörjningsstöd 2024

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden antar socialförvaltningens förslag till riktlinjer med tillämpningsregler och handlägningsordning.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har upprättat förslag till nya riktlinjer med tillämpningsregler och handlägningsordning för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt. Riktlinjen uppdaterades senast 2021 och ska gås igenom regelbundet. Det finns behov av att revidera och förtydliga vissa delar i förhållande till pågående utvecklingsarbete, samt utifrån förändringar i de insatser som erbjuds från andra myndigheter och i kommunen idag. I vissa fall har information som inte längre är relevant plockats bort och texten har förtydligats utifrån nuvarande förutsättningar i verksamheten.

Ärendets handlingar

- UTKAST Riktlinjer med tillämpningsregler och handlägningsordning - försörjningsstöd

Ärendebeskrivning

För översiktlighetens skull följer här en kortfattad beskrivning av viktiga ändringar. I förslaget till riktlinje är ändringar gulmarkerade.

- Ett stycke om det pågående arbetet med att gå mot automatisering och mer tillitsbaserade arbetssätt har lagts till i inledningen.
- Korrigeringar och tillägg har gjorts i avsnittet om boendekostnader för ungdomar under 25 år.
- Förtydliganden och korrigeringar i avsnitt om andrahandsboende samt förskottsbetalning av hyra (depositioner)
- Avsnitt om elkostnader har förtydligats och utvidgats
- Avsnitt om avgifter hos migrationsverket har kompletterats och förtydligats
- Avsnittet om begravning och dödsboanmälan har kompletterats och förtydligats

- Information om extra utrustningslån via CSN för flyktingar är borttaget då detta inte längre finns.
- Korrigeringar i avsnittet om hemutrustning, förtydliganden bland annat kring vilken ersättningsnivå man kan förvänta sig, och kring unga som flyttar hemifrån.
- Mindre korrigeringar kring färdtjänst. Avsnittet har även flyttats i riktlinjen.
- Stycke om bistånd till *DNA-test för att fastställa föräldraskap* borttaget, då detta numera är kostnadsfritt.
- Stycke gällande återvändningsresor har kompletterats, som överensstämmer med handboken för ekonomiskt bistånd. Migrationsverket erbjuder bidrag för återvandring. Formulering om att det ska prövas individuellt genom utskottsbeslut har därför tagits bort. Delegationsordningen kan komma att behöva ses över utifrån detta.
- Formulering om avgiftsfria besök inom primärvården samt patientavgifter har tagits bort, då detta inte gäller längre. Avsnitt om läkemedel utanför högkostnadsskyddet har kompletterats och förtydligats bland annat när det gäller krav på hur läkarintyg ska utformas.
- Avsnitt om tandvård och förebyggande tandvård har kompletterats och förtydligats.
- Avsnittet om bidragsbrott och felaktiga utbetalningar har förtydligats och utvecklats för att bättre stämma överens med praxis och rutiner som är under framtagande. Information om underrättelseskyldighet vid misstanke om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen har tillkommit.
- Ett kortare avsnitt om ungdomar som bor på stödboendet Klivet, under kapitlet Särskilda Grupper, har tagits bort, då separata rutiner finns för dessa. Ett avsnitt om personer med missbruksproblematik har tillkommit.
- Förtydligande text tillagd i kapitlet om Studerande. Tagit bort ett avsnitt om vuxna som studerar på grundskolenivå, istället gjort kompletteringar i avsnittet om studier i allmänhet för en bättre helhetsbild.
- Avsnitt om uppehållstillstånd har kompletterats med information om tidsbegränsade uppehållstillstånd

Lars Carlberg
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten

Riktlinjer med tillämpningsregler och handläggningsordning

Försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för
livsföring i övrigt

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av socialnämnden den 15 juni 2016

- 2018-06-13 § 109, SOCN Del/2018 § 8
- 2019-03-26 SOCN Del/2019 § 3
- 2021-10-26 SOCN/2021 § 73
- **2023-12-12 SOCN/XXX §XX**

Innehåll

Beslutshistorik.....	2
Anvisningar	8
Socialtjänsten i Katrineholms kommun.....	10
Automation inom handläggning, tillitsbaserat arbetssätt.....	11
1 kap. Socialtjänstens mål	11
2 kap. Kommunens ansvar	12
2 a kap. Ansvarsfördelning mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp enligt denna lag	12
Ansvarig kommun.....	12
Ansökan om insatser i en annan kommun.....	13
4 kap. Rätten till bistånd	13
9 kap. Återkrav m.m.	15
11 kap. Handläggning av ärenden	15
Förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453)	15
Övriga kontakter kräver samtycke.....	17
Grundläggande principer för individuell behovsprövning.....	18
Inriktning.....	19
Samverkan.....	19
Villkor för bistånd.....	20
Beslut.....	20
Genomförandeplan	20
Barnperspektivet	20
Jämställdhet.....	21
Våld i nära relationer	21
Relationsvårdsteamet kommunens resurs för våld i nära relationer.....	21
Kompetenshöjande verksamhet.....	22
Vägran eller nedsättning av ekonomiskt bistånd	22
Olika hushållstyper och beräkning av vissa kostnader	22
Hushållsgemenskap men ej sambor.....	22
Beräkning av personliga kostnader och hushållskostnader	23
Sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden (sambor)	23
Gifta makar – ej sammanboende	23
Gifta makar – med betänketid efter skilsmäsoansökan	23
Gifta makar – ena maken bosatt utomlands.....	23
Underårig som blir förälder.....	24
Ungdom som ingår äktenskap	24
Beräkning av ekonomiskt bistånd	24
Som inkomst räknas t ex:	25

Som inkomst räknas inte	26
Skatteåterbäring	26
Skatteåterbäring för hemmaboendebarn (under 18 år) och skolungdomar (under 21 år)	26
Realiserbara tillgångar	27
Sparmedel.....	27
Handikappersättning och merkostnadsersättning	28
Merkostnadsersättning.....	28
Hemmaboende barns- och skolungdomars inkomster och tillgångar	28
Arbetsinkomst.....	28
Kapital och övriga tillgångar	28
Försörjningsstöd (4 kap 3§ socialtjänstlagen)	29
Riksnorm (4 kap 3§ 1 st 1p socialtjänstlagen)	29
Livsmedel	29
Kläder och skor	29
Lek och fritid.....	29
Hälsa och hygien.....	29
Förbrukningsvaror	30
Dagstidningar, telefon, mobiltelefon.....	30
Reducerad norm (4 kap 3§ 2st socialtjänstlagen).....	30
Förhöjd norm (4 kap 3§ 2st socialtjänstlagen)	30
Specialkost.....	30
Övrigt försörjningsstöd – skäligen kostnader (4 kap 3§ 1st 2p socialtjänstlagen)	30
Extra klädbidrag	30
Akuta hjälpbehov.....	31
Arbetsresor	31
Boendekostnad och boendestandard	31
Boendekostnad	32
Boendekostnad vid kort- och långvarigt biståndsbehov	32
Boendekostnad i hyresrätt	33
Boendekostnad i bostadsrätt eller villa	33
Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt.....	33
Ungdom under 25 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal	33
Ungdom under 25 år i eget boende	33
Boendekostnad för vuxet barn (18-24 år) som bor kvar hos sina föräldrar	34
Boendekostnad för förälder som bor hos sitt vuxna barn.....	34
Inneboende	34
Andrahandsboende.....	34
Lägenhetsbyte som medför högre nettohyra.....	35
Deposition – förskottshyra	35
Intäkt av uthyrning.....	35
Elkostnad	35
Fackföreningsavgift/avgift arbetslöshetskassa	36
Fickpengar	36
Fritidsaktivitet för barn	36
Lägvistelse.....	37
Skolaktiviteter.....	37
Rekreationsresa/semester.....	37
Cykel (Barn och ungdom).....	37

Fritidsaktiviteter för vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd	37
Hemförsäkring	37
Umgänge.....	37
Umgängesresor.....	38
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt	39
Avgift för hemtjänst/hemsjukvård.....	39
Avgift för förskoleverksamhet, förskoleklass och skolbarnomsorg	39
Avgifter hos Migrationsverket	39
Begravning och dödsboanmälan.....	40
Cykel (Vuxen).....	41
Cykelreparation.....	41
Dator och bredband.....	41
Barn och ungdom	41
Vuxna utan barn	41
Julklappar eller födelsedagspresenter	42
Familjerådgivning.....	42
Flyttkostnad och magasineringskostnad	42
Sanering	42
Magasineringskostnader	42
Glasögon	43
Barn	43
Vuxna.....	43
Hemutrustning.....	43
Tvättmaskin	44
Diskmaskin	44
Mikrovågsugn.....	44
Spädbarnsutrustning.....	44
Hjälpmedel	45
Höstkostnadsskydd för hjälpmedel.....	45
Egenavgift	45
Ortopediska hjälpmedel (inlägg och skor).....	45
ID-handling	45
Kostnader för juridisk hjälp	45
Kurslitteratur	46
Psykoaterapi	46
Resor – ej arbetsresor	46
Rekreationsresor	46
Resa till begravning	47
Återföreningsresor	47
Återvändningsresor.....	47
Resor i samband med umgänge med barn.....	47
Övriga resor	48
Färdtjänstavgifter.....	48
Riksfärdtjänst	48
Sjukvårdande behandling.....	48
IVF	48

Läkarvård och sjukgymnastik m.m.....	48
Medicin.....	49
Sjukhusvård.....	49
Sjukresor.....	49
Självrisk på försäkring.....	49
Skulder.....	50
Allmänt om skulder.....	50
Prövning av rätten till bistånd.....	50
Hyresskuld eller el- skuld.....	50
Skuld för avgift för förskoleverksamhet.....	50
Studentexamen.....	51
Tandvård.....	51
Allmänt.....	51
Akut tandvård.....	51
Förebyggande tandvård.....	51
Nödvändig tandvård.....	51
Rätt till bistånd.....	52
Övrigt om tandvård.....	52
Telefoni.....	52
Äktenskapsskillnad.....	53
Särskilda frågor.....	54
Bidragsbrott och felaktiga utbetalningar.....	54
FUT-utredning och eventuell polisanmälan.....	54
Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.....	54
Utlandsvistelse.....	54
Överklagande.....	55
Särskilda grupper.....	56
Personer med missbruksproblem.....	56
Föräldralediga.....	56
Arbetslösa.....	57
Praktik eller kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap 4 § socialtjänstlagen.....	57
Unga arbetslösa.....	58
Jobbgaranti för ungdomar.....	58
Arbetslösa med arbetshinder.....	58
Kommunala och kommunfinansierade arbetsmarknads- och arbetsrehabiliterade insatser.....	59
Sjukdom/saknar arbetsförmåga.....	59
Samordnad individuell plan (SIP).....	59
Studerande.....	60
Skolungdomar.....	60
SFI.....	60
Studier på grundläggande, gymnasial eller eftergymnasial nivå.....	60
Studieuppehåll i samband med ferier.....	61
Barn som är familjehemsplacerade/släktingplacerade.....	62

Egna företagare.....	62
Personer med fria yrken	62
Långvarigt bidragsberoende	62
Genomförandeplan	63
Utländska medborgare	63
Med uppehållstillstånd.....	63
Utan uppehållstillstånd	63
Asylsökande.....	63
EU-medborgare.....	64
Allmän orientering.....	64
Upphållsrätt.....	64
Upphållskort.....	65
Yrkesverksamma personer.....	65
Arbetsökande	65
Icke yrkesverksamma personer	66
Tillfällig vistelse	66
Etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2017:820).....	66
Tilläggförmåner utöver etableringsersättning	67

Anvisningar

- OBS! Ta bort denna anvisningstext när du är färdig med dokumentet!

I vissa fall har text lagts till, och den är i så fall gulmarkerad. Ibland har tillagd text till viss del även ersatt tidigare text, även den är gulmarkerad. Ett antal av de viktigare ändringarna kommenteras nedan, även utifrån om text eller avsnitt har tagits bort för att den inte längre varit aktuell. Enskilda mindre redaktionella ändringar har inte kommenterats eller markerats. Delar av detta flyttas med till tjänsteskrivelsen...

Ett inledande stycke om det pågående arbetet med att gå mot automatisering och mer tillitsbaserade arbetssätt

Korrigeringar och tillägg i avsnittet om boendekostnader för ungdomar under 25 år.

Förtydliganden och korrigeringar i avsnitt om andrahandsboende samt förskottsbetalning av hyra (depositioner)

Avsnitt om elkostnader har förtydligats och utvidgats

Avsnitt om avgifter hos migrationsverket har kompletterats och förtydligats

Avsnittet om begravning och dödsboanmälan dödsboanmälan har kompletterats och förtydligats

Borttaget om extra utrustningslån via CSN för flyktingar

Korrigeringar i avsnittet om hemutrustning, förtydliganden bland annat kring vilken ersättningsnivå man kan förvänta sig och kring unga som flyttar hemifrån.

Mindre korrigeringar kring färdtjänst, avsnittet har även flyttats i riktlinjen.

Stycke om bistånd till *DNA-test för att fastställa föräldraskap* borttaget, då detta numera är kostnadsfritt.

Stycke gällande återvändningsresor har kompletterats, som överensstämmer med handboken för ekonomiskt bistånd mfl. Migrationsverket erbjuder bidrag för återvandring. Formulering om att det ska prövas individuellt genom utskottsbeslut har därför tagits bort. Delegationsordningen kan komma att behöva ses över.

Formulering om avgiftsfria besök inom primärvården samt patientavgifter har tagits bort, då detta inte gäller längre. Avsnitt om läkemedel utanför högkostnadsskyddet har kompletterats och förtydligats bland annat när det gäller krav på hur läkarintyg ska utformas.

Avsnitt om tandvård och förebyggande tandvård har kompletterats och förtydligats.

Avsnittet om bidragsbrott och felaktiga utbetalningar har förtydligats och utvecklats. Information om underrättelseskyldighet vid misstanke om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen har tillkommit.

Ett kortare avsnitt om ungdomar som bor på stödboendet Klivet, under kapitlet Särskilda Grupper, har tagits bort. Separata rutiner finns för dessa.

Tillagt ett avsnitt om personer med missbruksproblematik under kapitlet Särskilda Grupper

Förtydligande text tillagd i kapitlet om Studerande. Tagit bort ett avsnitt om vuxna som studerar på grundskolenivå, istället gjort kompletteringar i avsnittet om studier i allmänhet.

Avsnitt om uppehållstillstånd har kompletterats med text om tidsbegränsat uppehållstillstånd

FÖRSLAG

Socialtjänsten i Katrineholms kommun

Myndighetsutövningen utgår från socialtjänstlagen (2001:453) och socialtjänstförordningen (2001:937). Arbetet inom Socialtjänst – Socialbidrag ska präglas av socialtjänstens övergripande mål som det formuleras i portalparagrafen (1 kap. 1 – 2 §§ SoL)

Socialnämnden fastställer på vilket sätt och i vilken omfattning kommunen ska tillgodose en individs eller ett hushålls behov av ekonomiskt bistånd. Katrineholm kommuns riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt utgår, förutom från lagar och förordningar, även från Socialstyrelsens Handbok för socialtjänsten, Ekonomiskt bistånd, samt vägledande domar från förvaltningsrätt, kammarrätt eller högsta domstol. Även beslut från JO och IVO (Inspektionen för vård och omsorg) påverkar riktlinjernas utformning.

Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag

- Hjälpa människor till att finna vägar till egen försörjning.
- Pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden.

Målet är att den enskilde genom "Aktivt försörjningsstöd" (ökade insatser och samverkan) ska komma vidare till egen försörjning, i första hand genom arbete. Arbetslinjen ska gälla för personer som söker ekonomiskt bistånd. Det handlar om att ta tillvara varje människas vilja och förmåga att arbeta och försörja sig själv. Den enskildes resurser och förmågor sätts i fokus. Socialtjänstens främsta uppgift blir därmed att genom aktiva insatser samt motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar.

För gruppen arbetslösa/arbetssökande finns kommunens arbetsmarknadsenhet, Viadidakt. Viadidakt har två kärnverksamheter, arbetsmarknadsenheten och vuxnas lärande. Socialtjänsten har möjlighet att i samarbete med arbetsmarknadsenheten aktualisera klienter för kompetenshöjande verksamhet. Det övergripande kravet för de arbetssökande är att alla ska förväntas delta i samtliga åtgärder som kan bidra till en egenförsörjning och en kompetensutveckling.

Klienter med funktionshinder som kan påverka deras arbetsförmåga ska alltid utredas och deras eventuella rätt till socialförsäkringsförmåner klarläggas. Sådan utredning eller prövning kan exempelvis ske i samarbete med klientens övriga vårdkontakter, TRIS (Tidig rehabilitering i samverkan) eller hos arbetsförmedlingen.

För personer som saknar arbetsförmåga eller vars arbetsförmåga inte är klarlagd ska arbetet inriktas mot arbetsförberedande och rehabiliterande insatser. Möjligheterna till annan försörjning ska undersökas.

Socialtjänstlagen tydliggör kommunens ansvar för att säkerställa ett yttersta skyddsnät, i de fall andra generella försäkringssystem inte är tillämpliga. Det innebär att oavsett orsak ska varje persons behov utredas och socialtjänsten ska bedöma vilket bistånd den enskilde behöver för att tillgodose sina behov

Automation inom handläggning, tillitsbaserat arbetssätt

Inriktningen för ekonomiskt bistånd inom socialförvaltningen är att fortsätta utvecklingen av E-tjänster, och automatisering via vad som kallas för "robotar". Automatisering används för till exempel uträkning av underlag för beslut. I samband med detta förväntas avdelningen även gå i riktning mot ett mer tillitsbaserat arbetssätt. Avsikten är att socialsekreterares uppdrag ska handla mindre om att inhämta och kontrollera underlag, och mer mot att arbeta med aktiva insatser för att stötta enskilda att komma bort från behov av bistånd.

Detta är ett pågående arbete inom avdelningen, och rutiner för specifika delar tas fram vartefter verktyg och arbetssätt kommer på plats. Processerna kan se olika ut. Vid E-ansökan kontrolleras exempelvis inte alla uppgifter mot kvitton eller andra underlag. I den automatiserade handlägningsprocessen erfordras som regel inga underlag för de uppgifter som lämnas i ansökan. Istället ska rutiner och processer för stickprovskontroller tas fram och tillämpas. Väljs ett ärende ut för stickprovskontroll ska sökanden inkomma med underlag/verifikationer som styrker inlämnade uppgifter innan beslut tas.

Forskning gjord i andra kommuner pekar mot att stickproverna visar att klienterna inte skriver in felaktiga uppgifter i någon stor utsträckning. Socialsekreterare i en kommun vittnar om att tillit till klienter och klienternas egenansvar varit del i ett större förändringsarbete. Den förändrade bilden av klientrollen påverkar relationen mellan socialsekreterare och klient genom att mer ansvar förläggs till klienter snarare än att socialsekreteraren bär ansvar och driver individärendena framåt.

1 kap. Socialtjänstens mål

1 § Samhällets socialtjänst ska på demokratins och solidaritetens grund främja människors

- ekonomiska och sociala trygghet
- jämlikhet i levnadsvillkor
- aktiva deltagande i samhällslivet

Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet.

2 § När åtgärder rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år.

Viktiga styrdokument är följande:

- Socialtjänstlag (2001:453)
- Delegationsordning för socialnämnden.
- Separata rutiner för handläggning.
- Socialstyrelsens årliga meddelande om Riksnorm.
- Socialstyrelsens "Allmänna råd om ekonomiskt bistånd".
- Socialstyrelsens "Ekonomiskt bistånd – stöd för rättstillämpning och handläggning".
- Socialstyrelsens skrift "Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd".

2 kap. Kommunens ansvar

1 § Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp enligt denna lag finns i 2 a kap.

I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser om bistånd i den lagen. Lag (2011:328).

6 § Kommunen får även träffa överenskommelse med landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om att, inom ramen för socialtjänstens uppgifter, samverka i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Kommunen skall bidra till finansieringen av sådan verksamhet som bedrivs i samverkan. Enligt bestämmelserna i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser får kommunen delta i finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Riksrevisionen får granska sådan verksamhet som bedrivits i samverkan med och delvis finansierats av Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Vid en sådan granskning har Riksrevisionen rätt att ta del av de uppgifter som behövs för att granska verksamheten. Lag (2007:409).

7 § När den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med landstinget upprätta en individuell plan. Planen ska upprättas om kommunen eller landstinget bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska framgå:

1. vilka insatser som behövs
2. vilka insatser som respektive huvudman ska ansvara för
3. vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget
4. vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen. Lag (2009:981)

2 a kap. Ansvarsfördelning mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp enligt denna lag

Ansvarig kommun

1 § Den kommun där den enskilde vistas ansvarar för stöd och hjälp enligt 2 kap. 1 §, om inte annat följer av 3-5 §§. Lag (2011:328).

2 § Om det står klart att en annan kommun än vistelsekommunen ansvarar för stöd och hjälp åt en enskild, är vistelsekommunens ansvar begränsat till akuta situationer. Lag (2011:328).

3 § Om den enskilde är bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen, ansvarar bosättningskommunen för det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Lag (2011:328). Med bosättningskommun avses i detta kapitel

1. den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller

2. om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnde kommunen, eller
3. om den enskilde saknar stadigvarande bostad, den kommun till vilken han eller hon har sin starkaste anknytning. Lag (2011:328).

5 § Den kommun där den enskilde är folkbokförd ansvarar för stöd och hjälp

1. under kriminalvård i anstalt,
2. under vård på sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning på initiativ av någon annan än en kommun,
3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2. Lag (2011:328).

Ansökan om insatser i en annan kommun

8 § En person som önskar flytta till en annan kommun, får ansöka om insatser i den kommunen om han eller hon

1. till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i den andra kommunen utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas, eller
2. på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas. Lag (2011:328).

9 § En ansökan enligt 8 § ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Är den sökandes behov tillgodosedda i bosättningskommunen, får hänsyn inte tas till den omständigheten när ansökan prövas.

Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå i den utredning som den andra kommunen behöver för att kunna pröva ansökan. Lag (2011:328)

4 kap. Rätten till bistånd

Rätten till och andra förutsättningar för ekonomiskt bistånd regleras med stöd av 4 kap.1 – 6 §§ samt 9 kap 1 – 4 §§ socialtjänstlagen.

1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt första stycket om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande, i vilket ingår att vid behov delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Lag (2010:52)

1a § Följande inkomster ska inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1 §

1. hemmavarande barns inkomster av eget arbete
2. hemmavarande skolungdoms inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år

Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig utbildning. Inkomster som avses i första stycket får dock beaktas vid tillämpning av 1 § till den del de överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Lag (2013:421).

1 b § För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömning av rätten till bistånd enligt 1 § (särskild beräkningsregel).

Den särskilda beräkningsregeln gäller under två år. Därefter måste kravet på att försörjningsstöd ska ha lämnats under sex månader i följd uppfyllas på nytt för att den särskilda beräkningsregeln ska gälla igen. Den särskilda beräkningsregeln gäller inte inkomster som anges i 1 a §. Lag (2013:421).

2 § Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det. Ansökan ska först prövas enligt 4 kap 1 § för att den enskilde ska ha möjlighet att överklaga ett beslut om avslag. Därefter tas ställning till om bistånd kan beviljas enligt 4 kap 2 §, ett beslut enligt 4 kap 2 § kan inte överklagas utan endast prövas enligt reglerna om laglighetsprövning i kommunallagen. Beslut enligt 4 kap 2 § fattas enligt delegationsordning för socialnämnden.

3 § Försörjningsstöd lämnas för skäligena kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidningar och telefon och TV-avgift
2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring, samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

Skäligena kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta. Lag (2009:1233). Se Socialnämndens delegationsordning

4 § Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadsåtgärd. Se Socialnämndens delegationsordning.

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skäligen hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket. Lag (2013:421).

5 § Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Se Socialnämndens delegationsordning.

6 § Den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 § ska i det sammanhanget inte anses som arbetstagare. I den utsträckning den enskilde utför uppgifter som stämmer överens med eller till sin art liknar sådant som vanligen utförs vid förvärvsarbete, ska han eller hon dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av 2 kap 1-9 §§, 3 kap 1-4 §§

och 6-13 §§, 4 kap 1-4 §§ och 8-10 §§ samt 7-9 kap arbetsmiljölagen (1977:1160) och av bestämmelserna om arbetsskadeförsäkring i socialförsäkringsbalken. Lag (2010:1284)

9 kap. Återkrav m.m.

1 § Om någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § utgetts obehörigen eller med för högt belopp, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Se rutin Försörjningsstöd som betalats ut på felaktiga grunder.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket tagit emot sådant ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Se rutin Försörjningsstöd som betalats ut på felaktiga grunder.

2 § Socialnämnden får, i andra fall än som avses i 1 §, återkräva bistånd som den enskilde har erhållit enligt 4 kap 1 § endast om den lämnats:

1. som förskott på förmån eller ersättning,
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Se rutin Försörjningsstöd mot återbetalning samt Socialnämndens delegationsordning.

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 4 kap 1 § får socialnämnden återkräva hjälpen, om den utgetts under villkor om återbetalning. Ett beslut som avser ekonomisk hjälp som kan komma att återkrävas enligt denna paragraf ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgift om den eller de omständigheter som enligt denna paragraf utgör grund för återbetalningsplikten. Beslutet ska delges den enskilde.

Se rutin Försörjningsstöd mot återbetalning samt Socialnämndens delegationsordning.

3 § Vill socialnämnden föra talan om ersättning som en enskild inte återbetalar frivilligt för ekonomisk hjälp som avses i 1 eller 2 § eller för kostnader som kommunen har haft enligt 8 kap 1 § första eller andra stycket, ska talan väckas hos förvaltningsrätten inom tre år från det kommunens kostnader uppkom. Talan väcks vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets den enskilde är bosatt.

Talan om ersättning får inte bifallas, om den ersättningsskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av denna kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt eller annars synnerliga skäl talar mot bifall till ersättningsanspråket. Lag (2009:836).

Se rutin Föra talan om återkrav samt Socialnämndens delegationsordning

4 § Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 1 och 2 §§ och i 8 kap 1 § första och andra styckena.

Se rutin Eftergift samt Socialnämndens delegationsordning.

11 kap. Handläggning av ärenden

Förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453)

1 § Denna förordning innehåller närmare föreskrifter om vilka uppgifter som Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna, Arbetsförmedlingen,

Skatteverket och Pensionsmyndigheten ska lämna till socialnämnden enligt 11 kap. 11 §, 11 a § och 11 b § socialtjänstlagen (2001:453). Förordning (2009:1200).

2 § Socialnämnden har rätt att hos Centrala studiestödsnämnden ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer
2. att en ansökan om studiestöd eller lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar har lämnats in
3. vilken form av studiestöd som har sökts, beviljats respektive betalats ut
4. för vilken tidsperiod studiestöd har sökts, beviljats respektive betalats ut
5. omfattningen av studiestöd i form av studiemedel
6. med vilket belopp studiestöd har beviljats eller betalats ut fördelat på form av stöd
7. med vilket belopp lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar har beviljats eller betalats ut
8. datum för utbetalning av studiestöd eller lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar
9. att beviljat eller utbetalt studiestöd i form av studiemedel avser studier på grundskolenivå.

3 § Socialnämnden har rätt att hos Försäkringskassan ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer
2. att en anmälan eller ansökan om förmån, ersättning eller annat stöd har lämnats in
3. vilken förmån, ersättning eller annat stöd som har beviljats
4. under vilken tidsperiod och i vilken omfattning en förmån, ersättning eller annat stöd utges eller har utgetts
5. vilket belopp som har betalats ut
6. datum för utbetalning.

4 § Socialnämnden har rätt att hos en arbetslöshetskassa ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. beslut om rätt till arbetslöshetsersättning
3. att en ansökan om utbetalning av arbetslöshetsersättning har lämnats in
4. med vilket belopp arbetslöshetsersättning har betalats ut eller ska betalas ut
5. vilka kalenderveckor och antal dagar utbetalning enligt 4 avser
6. datum för utbetalning av arbetslöshetsersättning
7. beslut om avstängning från rätt till ersättning enligt 43–43 b §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och beslut om fränkännande av rätt till ersättning enligt 46 § samma lag.

5 § Socialnämnden har rätt att hos Arbetsförmedlingen ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer
2. från och med vilken dag en person är anmäld eller inte längre anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen
3. en arbetssökandes tillhörighet till arbetslöshetskassa enligt registrering
4. en persons rätt till etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
5. med vilket belopp, under vilken period och i vilken omfattning etableringsersättning har beviljats
6. om ett beslut om etableringsersättning har ändrats

6 § Socialnämnden har rätt att hos Skatteverket ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer

2. sammanlagda intäktsposter och överskott i inkomstslaget kapital enligt inkomstskattelagen (1999:1229)
3. belopp och datum för återbetalning av skatt enligt skatteförfarandelagen (2011:1244)

7 § Socialnämnden har rätt att hos Pensionsmyndigheten ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer
2. att en anmälan eller ansökan om förmån, ersättning eller annat stöd har lämnats in
3. vilken förmån, ersättning eller annat stöd som har beviljats
4. under vilken tidsperiod och i vilken omfattning en förmån, ersättning eller annat stöd utges eller har utgetts
5. vilket belopp som har betalats ut
6. datum för utbetalning.

Övriga kontakter kräver samtycke

Sekretessen hävs om den enskilde samtycker till det. Den enskilde kan helt eller delvis häva sekretess som gäller till skydd för honom eller henne, om inte annat anges i Offentlighet och sekretesslag (2009:400) (OSL). Samtycke kan ges med förbehåll som inskränker mottagarens rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den. Ett samtycke är frivilligt och kan alltid återkallas av den enskilde.

Socialtjänsten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. I första hand ska information hämtas från den enskilde själv.

JO har sagt att det är lämpligt att den enskilde och socialsekreteraren hos socialnämnden gemensamt diskuterar vilka kontakter som behövs för att utreda den enskildes behov av bistånd och att socialsekreteraren dokumenterar vad man kommit överens om. Ett förfarande som ger socialnämnden rätt att efter egen bedömning fritt ta utredningskontakter är olämpligt. Det kan vara till exempel att socialnämnden på ansökningsblanketten för ekonomiskt bistånd har ett generellt utformat samtycke som den enskilde ska ta ställning till. Ett annat handlingsätt strider mot grunderna i socialtjänstlagen och de principer som gäller för socialnämndens verksamhet. Ett samtycke kan därför inte vara ett krav för att få sin ansökan om ekonomiskt bistånd behandlad. I de fall socialnämnden kan få nödvändiga uppgifter direkt från den enskilde, kan det inte heller vara ett krav för att få rätt till bistånd.

Det måste vara klart vilket samarbete den enskilde gett samtycke till och samtycket ska dokumenteras. Utan samtycke får ärendet avgöras på de uppgifter som finns.

Grundläggande principer för individuell behovsprövning

Med ekonomiskt bistånd avses försörjningsstöd enligt 4 kap 1 och 3 §§ socialtjänstlagen samt ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

Rätten till ekonomiskt bistånd bygger inte på inkomstbortfallsprincipen utan på en individuell behovsbedömning. Det skiljer ekonomiskt bistånd från de flesta andra svenska bidragssystem. Ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen är den enda delen av de socialpolitiska systemen som är helt relaterad till det enskilda hushållets behov.

Rätt till ekonomiskt bistånd har den som vistas i kommunen och som inte själv kan försörja sig eller få behoven tillgodosedda på annat sätt. Den enskilde har i första hand ett eget ansvar att efter förmåga medverka till sin försörjning. Det innebär att den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter som normalt står honom eller henne till buds.

När vuxna som har barn vänder sig till socialtjänsten med ansökan om ekonomiskt bistånd för sin försörjning ska barnets situation särskilt uppmärksammas och bedömas.

Den enskilde eller familjens behov av stöd och hjälp behöver utredas och klargöras för att den eller de ska kunna få hjälp att bli självförsörjande. Den enskildes resurser och behov ska framgå av utredningen. Socialsekreterare ska tillsammans med den enskilde ta reda på hur hans/hennes svårigheter ser ut, vad han eller hon kan och vill och på vilket sätt socialtjänsten kan ge bistånd till att avhjälpa svårigheterna.

Rätten till ekonomiskt bistånd ska prövas individuellt även om biståndet omfattar flera familjemedlemmar. Om biståndet omfattar en familj med två vuxna ska bådas behov prövas. Biståndet ska utformas i samförstånd med den enskilde eller båda vuxna i familjen.

Biståndet ska utformas så att det utöver att avhjälpa det aktuella behovet även underlättar för den enskilde att själv klara sin försörjning och livsföring i övrigt. Biståndet ska syfta till både hjälp till självförsörjning och hjälp till försörjning. Den enskilde eller de vuxna i familjen ska vara delaktig i planeringen av biståndets utformning och på vilket sätt det ges.

Som medlemmar i hushållet räknas makar, registrerade partners, sambor samt barn och ungdomar tom 20 år som föräldrarna är underhållsskyldiga för.

Föräldrar har underhållsskyldighet tills barnet fyller 18 år. Om barnet går i skolan efter denna tidpunkt är föräldrar underhållsskyldiga så länge skolgången pågår, dock längst tills barnet fyller 21 år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning (7 kap 1 § föräldrabalken). Detta omfattar även gymnasieutbildning vid den kommunala vuxenutbildningen, också om den unge har fullföljt gymnasieskolan och läser vid kommunal vuxenutbildning för att få behörighet till högskolestudier.

Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Har barn tillgångar kan dessa beaktas när det gäller barnets egen del av försörjningsstödet. Tillgångar som i realiteten inte kan disponeras bör dock inte tas med vid bedömningen.

Vid bedömning och beräkning av rätten till ekonomiskt bistånd sammanräknas gemensamma inkomster och kostnader för hushållets medlemmar. Ömsesidig underhållsskyldighet mellan

makar/sambor gäller i första hand. Undantag kan göras i de fall där den som söker ekonomiskt bistånd kan visa att den andre parten vägrar att bidra till försörjningen. I avvaktan på rättslig prövning kan bistånd utbetalas för att täcka ett tillfälligt hjälpbehov.

Om den ene av två makar är bosatt i annat land, ska hans eller hennes möjlighet att bidra till försörjning av familjen i Sverige utredas. Handlingar ska lämnas, som visar hur parten utomlands försörjer sig och om han/hon har tillgångar. Vilka handlingar som ska lämnas bedöms utifrån den aktuella situationen för den part som är bosatt i annat land. Om maken i Sverige inte medverkar i denna utredning kan ansökan om ekonomiskt bistånd avslås.

Om en person eller en familj som får ekonomiskt bistånd samtidigt har kontakt med annan enhet inom kommunens socialtjänst ska samarbete och samordning ske i det sociala arbetet så att en helhetssyn och tydlighet i ansvarsfördelning och planering av insatser uppnås.

Inriktning

Det sociala arbetet inom Socialtjänst – Ekonomiskt bistånd utgår från olika perspektiv:

Förändringsperspektivet innebär att den enskilde genom stödjande och kompetenshöjande insatser kan frigöra egna resurser och öka sin förmåga att försörja sig.

Försäkringsperspektivet innebär att den enskilde utifrån sina resurser tar ansvar för sin egen försörjning och efter bästa förmåga gör vad han kan för att försörja sig men behöver kompletterande försörjningsstöd för att uppnå en skälig nivå.

Omsorgsperspektivet innebär, att den enskilde har stora arbetshinder, som medför att krav på förändring inte ställs *för närvarande*, och att behovet av försörjning inte heller kan tillgodoses på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd.

Myndighetsutövningen ska präglas av följande synsätt:

- Barnens bästa
- Helhetssyn
- Respektfullt bemötande
- Information som är tillräcklig för att den enskilde ska kunna ta tillvara sina rättigheter
- Delaktighet
- Tillgänglighet
- Rättssäkerhet
- Snabb och effektiv utredning och handläggning

Samverkan

Om den enskilde behöver insatser från andra samhällsorgan också ska socialnämnden samverka med dem (3 kap 5 § SoL). Huvudregeln är att den enskilde måste ha gett sitt samtycke till samarbetet och till informationsöverföringen mellan socialnämnden och andra myndigheter.

Samverkan innebär ett gemensamt arbete för ett bestämt syfte och mål. Syftet med att samverka är att samordna insatser för enskilda som behöver ekonomiskt bistånd av olika skäl. Samverkan hör ihop med att ha ett helhetsperspektiv på den enskildes situation vilket förutsätter att socialnämnden samarbetar med andra på olika sätt.

Samverkan innebär också att efter noggrann kartläggning och utredning utarbetar myndigheterna tillsammans med den enskilde en gemensam arbetsplan som ska leda till en så bra lösning som möjligt och en förändrad situation.

Villkor för bistånd

Socialtjänsten får ställa krav på den enskilde att göra vad han eller hon kan för att försörja sig och öka sina möjligheter att bli självförsörjande. Det kan gälla att aktivt söka arbete, delta i Arbetsförmedlingens program eller att genom kommunal praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet öka sina möjligheter till anställning. Det kan också innebära att den enskilde medverkar i arbetsrehabiliterande åtgärder för att på längre sikt kunna leva ett självständigt liv. De krav som socialtjänsten ställer på den enskilde ska vara rimliga såväl utifrån den enskildes personliga förutsättningar och det omgivande samhället.

Beslut

Varje ansökan ska dokumenteras och avgöras genom ett beslut. Utredningen ska leda till ett förslag till beslut och beslutet ska fattas av någon som är behörig enligt den delegationsordning som socialnämnden antagit. Det beslut som fattas ska motsvara den enskildes ansökan, och det måste klart framgå vad den sökande beviljats eller avslagits. Lagrum för beslutet ska anges, och beslutet ska tydligt motiveras. Om ansökan avslås, ska skriftligt beslut och besvärshänvisning lämnas. Vid beslut om avslag ska ställning tas till den enskildes rätt till reducerat ekonomiskt bistånd, nödprövning, – om den enskilde ansöker om det.

Genomförandeplan

För personer som bedöms få behov av ekonomiskt bistånd längre tid än tre månader ska en genomförandeplan upprättas i samråd med den enskilde. Syftet med planen är att skapa en tydlig struktur för genomförandet och uppföljningen av en beslutad insats. Genom planen tydliggörs både för den enskilde och för personalen vad som ska göras, vem som ska göra vad, när och hur. Planen ska beskriva mål (dvs. vad den enskilde vill uppnå ifråga om förändring), medel och planering för att nå målet, syftet med insatsen/insatserna samt på vilket sätt och när uppföljning ska ske. Det ska framgå av planen vad den enskilde ska uppfylla för villkor för att få bistånd.

Barnperspektivet

Barnperspektivet grundar sig på FN:s konvention om barnets rättigheter, som antogs av generalförsamlingen 20 november 1989. Sverige ratificerade konventionen 29 juni 1990, vilket innebär att man förbundit sig att respektera principerna och bestämmelserna i konventionen. I Sverige omfattar konventionen alla barn och ungdomar under 18 år. Konventionen kan sammanfattas med orden "barn ska respekteras".

I socialtjänstlagens 1 kap 2 § anges, att hänsyn ska tas till barnets bästa vid beslut om åtgärder som rör barn. Ett barnperspektiv ska därför alltid finnas när det gäller frågor som rör ekonomiskt bistånd för barnfamiljer.

I beslut som rör ekonomiskt bistånd är det angeläget att ha ett barnperspektiv. Utsatta grupper ska särskilt beaktas, exempelvis barn som lever i familjer där det förekommer missbruk och/eller psykisk ohälsa eller i familjer med ekonomisk utsatthet.

När barnfamiljer får långvarigt behov av ekonomiskt bistånd ska barnets situation särskilt uppmärksammas. Särskild vikt ska läggas vid vilka konsekvenser familjens behov av biståndet får för barnet, t ex i vilken mån det påverkar barnets möjligheter att ha ett aktivt liv utanför hemmet och skolan.

Jämställdhet

Det är självklart att kvinnor och män, pojkar och flickor ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla områden i livet. I socialtjänstens mål i 1 kap 1 § socialtjänstlagen föreskrivs att socialtjänsten på demokratins och solidaritetens grunder ska främja människors jämlikhet i levnadsvillkor. Människor som kommer i kontakt med kommunen ska behandlas på ett likvärdigt sätt.

Jämställdhetsperspektivet ska ligga till grund vid varje bedömning av bistånd och en målmedveten strävan att motverka all särbehandling mellan könen måste finnas inom nämndens alla verksamheter. Vid bedömning av rätten till bistånd och av vad som behövs för att den sökande ska klara sin egen försörjning ska kvinnor och män erbjudas likvärdig bedömning och likvärdiga insatser utifrån deras behov och förutsättningar.

Även flickor och pojkar ska bedömas på ett likvärdigt sätt när det gäller beslut som berör barnen. Socialtjänsten ska vara särskilt uppmärksam på att både flickor och pojkar ska få samma möjligheter till bland annat fritidsaktiviteter.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem. En övervägande del av våld i nära relationer är riktat mot kvinnor och barn, det sker oftast i hemmet och utövas av män i nära relation. Det förekommer i alla samhällsklasser och åldersgrupper. Det finns även män som utsätts för våld i nära relationer och mellan parter av samma kön. I 5 kap 11 § socialtjänstlagen anges att socialtjänsten ska verka för att de som utsätts för brott och dessas anhöriga får stöd och hjälp. Socialtjänsten ska också särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

För att förebygga våld och andra övergrepp i nära relationer infördes den 1 augusti 2021 nya bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Därutöver infördes från den 1 juli 2021 ett nytt brott, barnfridsbrott, som innebär att det är straffbart att utsätta ett barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar, såsom vålds- och sexualbrott, i nära relationer.

Alla anställda inom socialförvaltningen ska ha god kännedom om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation. Kunskapen ligger till grund för att förebygga våld i nära relationer och särskilt uppmärksamma kvinnor som utsätts för våld och barn som upplevt våld samt säkerställa att de får stöd och hjälp

Det övergripande målet är att våld i nära relation ska upphöra i Katrineholm. Våldsutsatta och våldsutövare ska erbjudas råd, stöd och hjälp av god kvalitet. I detta arbete förutom att samverka och samarbeta med andra enheter på socialförvaltningen har enheten för ekonomiskt bistånd upprättat en rutin för hur vi aktivt ska jobba för att upptäcka och känna igen signaler för en eventuellt våldsutsatt.

Se rutiner för våld i nära relation.

Relationsvåldsteamet kommunens resurs för våld i nära relationer

Där ges stöd för kvinnor och män som blir utsatta för våld i sin relation. Relationsvåldsteamet erbjuder samtal för både kvinnor och män, och hjälper till att ta kontakt med andra

myndigheter. Stödgrupper kan erbjudas för kvinnor, barn och ungdomar samt stöd för män som vill ändra sitt beteende.

Relationsvårdsteamet samarbetar bl.a. med polisen, åklagare, socialtjänsten, kvinnojouren, brottsofferjouren och familjerådgivningen. Socialtjänstens personal som i sin verksamhet kommer i kontakt med våldsutsatta kan hänvisa och hjälpa till med att etablera kontakt med Relationsvårdsteamet.

Kompetenshöjande verksamhet

Enligt 4 kap 4 § SoL får socialtjänsten begära att den som får försörjningsstöd, och som inte kan beredas någon lämplig arbetsmarknadsåtgärd genom arbetsförmedlingen, ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Samråd ska ske med arbetsförmedlingen innan beslut fattas.

Den kompetenshöjande verksamheten ska vara individuellt utformad och det innebär att socialnämnden inte kan kräva deltagande i sådan verksamhet från första dagen som bistånd ges för. Den enskildes förutsättningar och behov måste utredas. Även JO har konstaterat att socialnämnden inte kan anvisa en enskild praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet innan ansökan om ekonomiskt bistånd prövats och den enskildes behov av kompetenshöjande verksamhet är utredd (JO:s beslut den 21 mars 2012, dnr 1859-2011).

Verksamheten ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Det ska vara ett led i en medveten strategi för att förbättra den enskildes förutsättningar att komma in på den reguljära arbetsmarknaden eller en utbildning. Det finns ingen tidsgräns för hur lång en period med praktik eller kompetenshöjande verksamhet får vara utan det kan avgöras med hänsyn till den enskildes individuella situation. Men den ska vara tidsbestämd, den enskilde ska veta när den upphör.

Verksamheten är generellt inte avsedd för personer som behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd, och som bedöms ha goda förutsättningar att inom rimlig tid få ett arbete eller en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom ramen för de ordinarie systemen. Den är heller inte tänkt att tillämpas på till exempel personer med problem av mer personlig natur.

Socialtjänstens åtgärder får inte ersätta de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

Vägran eller nedsättning av ekonomiskt bistånd

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller kompetenshöjande verksamhet kan fortsatt ekonomiskt bistånd vägras (helt avslås) eller nedsättas (reduceras) med stöd av 4 kap 5 § SoL. Innan beslut fattas ska den enskildes behov och förmåga att medverka noggrant utredas. Vid enstaka ogiltig frånvaro reduceras det ekonomiska biståndet med ett dagsbelopp per utebliven dag. Beslut att vägra eller reducera det ekonomiska biståndet kan också fattas enligt 4 kap 1 § SoL. Detta avser alla fall där insats enligt 4 kap 4 § SoL inte är aktuell.

Olika hushållstyper och beräkning av vissa kostnader

Hushållsgemenskap men ej sambor

Hushållsgemenskap innebär att fler personer – utan att leva under äktenskapsliknande förhållanden – stadigvarande delar bostad på sådant sätt att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar kan utnyttjas. Det kan gälla vuxet barn och föräldrar, syskon, vänner eller andra. Riksnormens belopp för gemensamma hushållskostnader blir därför lägre per individ i de fall hushållsgemenskap finns.

Även boendekostnaderna påverkas av om de som delar bostad lever i hushållsgemenskap eller inte

Se avsnitt *Boendekostnader och boendestandard*.

Personer som anses ingå i en hushållsgemenskap

- förälder som bor hos vuxet barn
- vuxet barn som slutat gymnasiet och bor kvar i föräldrahemmet
- andra vuxna som delar bostad och hushållskostnader

Beräkning av personliga kostnader och hushållskostnader

För den som delar bostad och lever i hushållsgemenskap med övriga i bostaden beräknas de personliga kostnaderna som för *ensamstående vuxen* och hushållskostnaderna till en *andel av* beloppet för den *aktuella hushållsstorleken*.

Sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden (sambor)

Vuxna personer som oavsett kön lever under äktenskapsliknande förhållanden likställs i ekonomiskt biståndssammanhang med gifta makar och beräkning av rätten till ekonomiskt bistånd görs på samma sätt som för dessa.

Gifta makar – ej sammanboende

Makar och registrerade partners är ömsesidigt underhållsskyldiga oavsett om de lever ihop eller inte. Om en av dem ansöker om ekonomiskt bistånd ska i första hand makarnas försörjningsansvar gentemot varandra gälla. Den *gemensamma* inkomsten ska ligga till grund för bedömningen om rätt till ekonomiskt bistånd, och hänsyn tas inte till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll (t ex räknas hyra för endast en bostad). Om en allvarlig konflikt mellan makarna medför att den ene parten vägrar att bidra till den andres försörjning kan ekonomiskt bistånd beviljas utan hänsyn till gemensamma inkomster i avvaktan på att frågan prövas rättsligt. Ekonomiskt bistånd kan också beviljas den som är utsatt för våld eller hot om våld – utan att hänsyn tas till den ömsesidiga underhållsskyldigheten.

Gifta makar – med betänketid efter skilsmäsoansökan

Makars underhållsskyldighet gäller även under betänketiden, oavsett om de då bor tillsammans eller inte.

Om en allvarlig konflikt mellan makarna medför att den ene parten vägrar att bidra till den andres försörjning kan ekonomiskt bistånd beviljas utan hänsyn till gemensamma inkomster i avvaktan på att frågan prövas rättsligt.

Ekonomiskt bistånd kan också beviljas den som är utsatt för våld eller hot om våld från make/maka – utan att hänsyn tas till den ömsesidiga underhållsskyldigheten.

Gifta makar – ena maken bosatt utomlands

Den ömsesidiga underhållsskyldigheten gäller också när den sökande är gift med person som fortfarande är bosatt utomlands. Båda makarnas ekonomiska situation ska därför utredas vid ansökan om ekonomiskt bistånd. Om nödvändiga handlingar inte lämnas kan avslag ges på ansökan. Ekonomiskt bistånd kan efter ansökan om nödprövning beviljas.

Underårig som blir förälder

En underårig som blir förälder är underhållsskyldig för sitt barn. Om den underårige inte själv har tillräckliga medel för att försörja sitt barn, kan den underårige ansöka om ekonomiskt bistånd för dessa kostnader. I sådana fall öppnas ett eget ärende på den underårige och dess barn, och rätten till bistånd utreds på sedvanligt vis. Den underåriges föräldrar har kvar underhållsskyldigheten för sitt eget barn tills hon/han fyller 18 år. Om barnet går i skolan efter denna tidpunkt, kvarstår underhållsskyldigheten så länge skolgången pågår, dock längst tills den unge fyller 21 år. Det ska därför utredas om föräldrarna kan bidra till den underåriges försörjning, och den underåriges norm ska i sådana fall reduceras med motsvarande summa som föräldrarna bidrar med. Observera att förälders medgivande behövs innan ansökan behandlas om den som ansöker är underårig.

Om den underåriges föräldrar ansöker om ekonomiskt bistånd ska den underårige inte medräknas i hushållet. Att räkna med den underårige och dennes barn i de gemensamma kostnaderna kan däremot fortfarande vara aktuellt.

Ungdom som ingår äktenskap

Vid äktenskap övertar maken/makan den primära underhållsskyldigheten för den som fortfarande går i skolan och är under 21 år. Om maken/makan inte kan fullgöra underhållsskyldigheten är den unges föräldrar i stället (sekundärt) underhållsskyldiga för sitt barn så länge skolgången pågår.

Beräkning av ekonomiskt bistånd

I normalfallet beräknas hushållets godtagbara kostnader utifrån utgifter för den innevarande perioden, dvs. icke förfallna kostnader. Som godtagbara kostnader räknas dels de behovsposter som ingår i försörjningsstödet, dels behovsposter för livsföring i övrigt som framgår av riktlinjerna. Även andra behov utöver vad som framgår av riktlinjerna kan efter individuell behovsprövning godtas.

För nybesök räknas i normalfallet *inte* inkomster som utbetalats för period före ansökningsmånaden. Sådana inkomster kan i vissa fall medräknas, t.ex. om inkomsterna varit mycket höga eller avsedda för en längre period, eftersom den enskilde har ett eget ansvar att planera sin ekonomi. Inkomster för period före ansökningsmånaden kan också medräknas i de fall den sökande haft kännedom om Katrineholms kommuns riktlinjer eller om man kunnat förutse minskad inkomst.

Handlingar som styrker inkomster och utgifter för två månader före ansökningsmånaden bör uppvisas för att korrekt bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd ska kunna göras

Vid nybesök ska hänsyn tas till att en person som saknar kunskap om kommunens norm för ekonomiskt bistånd inte kan förväntas leva på denna nivå före ansökan. Ekonomiskt bistånd är avsett att utgöra en kortsiktig försörjningskälla och nivån förutsätter att människor före och efter biståndsperioden har möjligheter att leva på en högre nivå än ekonomiskt biståndsnormen.

Hushåll som varit långvarigt bidragsberoende (sex månader) kan ha rätt till jobbstimulans. Om hushållet efter en tid åter blir beroende av ekonomiskt bistånd ska det överskott som kan ha uppstått inte räknas som normöverskott som påverkar rätten till bistånd eller beräkningen. Om det finns ett normöverskott när jobbstimulansen räknats bort kan det beaktas i samband med normberäkningen. *För mer information, se rutiner för Jobbstimulans.*

För hushåll som är berättigade till ekonomiskt bistånd läggs i normalfallet riksnormens belopp ihop med godkända belopp för tilläggskostnader. Från denna summa avräknas hushållets samlade inkomster och mellanskillnaden utgör det belopp som ska beviljas.

Som inkomst räknas i normalfallet utbetalt nettobelopp. Undantag:

- vid löneavdrag för förmåner (t ex lunchkuponger, p-plats) räknas avdraget belopp som inkomst
- vid avdrag på lön eller annan ersättning för ogiltig frånvaro ges avslag på komplettering till full norm (beräknad på nettobeloppet) med motivering att behovet hade kunnat tillgodoses genom inkomst av arbete. Beviljat ekonomiskt bistånd reduceras med det belopp som dragits av för ogiltig frånvaro.
- vid utmätning i lön eller annan ersättning, har den enskilde inte rätt till ekonomiskt bistånd eftersom han eller hon har rätt till förbehållsbelopp som täcker alla nödvändiga kostnader.
- vid behov av pengar till t ex tandvård, ökad boendekostnad mm, ska den enskilde hänvisas till Kronofogdemyndigheten.

Som inkomst räknas t ex:

- normöverskott för period före ansökningsmånaden kan *i vissa fall* räknas som inkomst vid ny ansökan
- normöverskott för period före ansökningsmånaden räknas i normalfallet som inkomst i pågående ärende
- lön, arvode, sjuk-/aktivitetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning, del av vårdbidrag,
- avgångsvederlag
- etableringsersättning
- pension, äldreförsörjningsstöd, barnpension (inklusive eventuellt ATP-belopp) barntillägg m m,
- tilläggspension, livränta
- övriga försäkringsersättningar/tjänsteinkomster, exempelvis AGS, TGL
- underhållsstöd, underhållsbidrag
- barnbidrag, studiebidrag, flerbarnstillägg
- bostadsbidrag, bostadstillägg
- vårdnadsbidrag
- studiehjälp, studiemedel, tilläggs lån
- den del av hemmaboende barns (under 18 år) och skolungdomars (under 21 år) inkomst av eget arbete som överstiger ett helt basbelopp per kalenderår
- den del av ungdomars (skolungdom över 18 och under 21 år) inkomst av eget arbete, som överstiger ett helt basbelopp per kalenderår – om ungdomen är placerad på Klivets stödboende
- arbetslöshetsersättning (grundbelopp eller inkomstrelaterad ersättning), aktivitetsstöd
- försäkringsersättning beroende på skadefall
- familjebidrag (vid värnplikt)
- utryckningsbidrag (värnplikt, kriminalvård)

- skadestånd med visst undantag – se nedan
- överskjutande skatt
- arv, vinster, avkastning av kapital samt penninggåvor
- realiserbara tillgångar
- sparmedel

Som inkomst räknas inte

- handikappersättning som avser merkostnader på grund av funktionsnedsättning, till exempel merkostnadsersättning
- omkostnadsersättning till uppdragstagare (t ex familjehem, kontaktperson/-familj)
- hemmaboende barns (under 18 år) och skolungdomars (under 21 år) inkomst av eget arbete upp till ett basbelopp per kalenderår
- behovsprövat extra tillägg till studiebidrag för hemmaboende skolungdom eller ensamkommande flyktingungdom
- inackorderingstillägg för gymnasieelever som studerar på annan ort (boendekostnaden på studieorten räknas inte med som godtagbar utgift, den ska täckas av inackorderingstillägget)
- lärlingsersättning från CSN
- habiliteringsersättning (utgår till person som deltar i daglig verksamhet LSS-beslut)
- försäkringsersättning som avser kompensation för ekonomiska förluster (t ex vid inbrott)
- skadestånd som är avsett att bekosta långvariga och kostsamma behandlingar
- stipendier och fondmedel som är avsedda för ett visst ändamål, t ex en resa, eller som uppmuntran till skolelever
- Jobbstimulans, 25 procent av nettoinkomst för personer berättigad till Jobbstimulans. Se avsnitt Jobbstimulans.

Skatteåterbäring

Skatteåterbäring räknas som en inkomst för den enskilde. I det fall den enskilde har skulder hos Kronofogden kommer Skatteverket i första hand överföra skatteåterbäringen till Kronofogden för att betala skulden. Är den överskjutande skatten mer än skulden utbetalas resterande belopp av Skatteverket.

Skatteåterbäring för hemmaboendebarn (under 18 år) och skolungdomar (under 21 år)

Av 4 kap. 1 a § SoL följer att hemmavarande barns inkomster av eget arbete och hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år, inte ska beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1 §. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning. Sådana inkomster får dock beaktas vid tillämpning av 1 § till den del de överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Skatteåterbäring som avser för höga skatteavdrag på inkomst av tjänst är att likställa med inkomster från eget arbete. Inkomsten får därmed inte beaktas vid bedömningen av de sökandes rätt till bistånd, i den mån de inte överstiger ett prisbasbelopp.

För att kunna göra en bedömning i fråga om ungdomens inkomster ska beaktas i den delen som avser ungdomens del av normen ska vi i regel begära in ungdomens skattedeklaration. Om skatteåterbäringen tillsammans med föregående års inkomst överstiger ett prisbasbelopp ska överstigande del räknas in som inkomst för den delen som det avser ungdomens riksnorm.

Realiserbara tillgångar

Realiserbara tillgångar (även utomlands) kan t ex vara tomtmark, skog, kapitalvaror, motorfordon, husvagn, smycken, tavlor, aktier och obligationer mm. Även privat pensionssparande kan i vissa fall vara realiserbar tillgång.

Förbehåll i testamente kan innebära att ärvda tillgångar inte alltid är realiserbara. Bedömning görs från fall till fall.

Villa och bostadsrätt ska i normalfallet ses som realiserbar tillgång om behovet av ekonomiskt bistånd inte är tillfälligt eller kortvarigt. Med kortvarigt avses som regel en period som understiger tre sammanhängande månader, dock längst sex månader.

Den enskilde ska i första hand realisera sina tillgångar innan rätt till ekonomiskt bistånd föreligger. Ibland kan den enskilde behöva skäligt rådrum innan en försäljning kan genomföras. Hur lång tid som krävs för detta beror på tillgångens art.

Vid ett tillfälligt, kortvarigt hjälpbehov kan den enskilde, i den mån det finns värdefulla tillgångar, själv lösa sin tillfälliga kris genom att pantsätta värdeföremål.

Bil bedöms i normalfallet vara en realiserbar tillgång. Krav på försäljning görs utifrån en individuell bedömning. Skäligt rådrum för försäljning måste ges (1 - 2 månader) beroende på hur marknaden ser ut. Om inköp av bilen har finansierats genom lån via bilfirma ska skulden först lösas innan pengarna används för familjens försörjning.

Bil innehav kan godtas om det finns synnerliga sociala, fysiska eller psykiska skäl. En godtagbar summa är högst 35 % av prisbasbeloppet. Om bilen har ett högre värde kan krav ställas på byte till billigare bil. Bil innehav godtas i de fall Försäkringskassan har beviljat bilstöd. *Se rutiner kring bil innehav/Fordonsinnehav.*

Sparmedel

I normalfallet ska sparmedel vara förbrukade innan rätt till ekonomiskt bistånd föreligger.

I undantagsfall kan sparmedel accepteras framförallt för personer som under längre tid varit bidragsberoende eller levt på en nivå under och/eller på ekonomiskt bistånds norm. Det gäller medel som sparats för att bekosta mer sällan förekommande utgifter, t ex möbelinköp eller tandvård.

I normen finns vissa budgetposter som kräver ett visst sparande, exempelvis till telefon och kläder mm. Vilket sparbelopp som kan godtas utan att påverka rätten till ekonomiskt bistånd bedöms individuellt.

Ålderspensionärens sparade medel (motsvarande ett halvt basbelopp) till egen begravning räknas inte som inkomst vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd.

Minderåriga barns sparmedel – *Se avsnitt Hemmaboende barns- och skolungdomars inkomster och tillgångar.*

Handikappersättning och merkostnadsersättning

Handikappersättning för merkostnader

Kan sökas from 1 juli det år man fyller 19 år om man har merkostnader pga. sjukdom eller funktionsnedsättning.

Merkostnadsersättning

Merkostnadsersättning för barn kan sökas för barn som man är underhållsskyldig för. Vuxna kan söka merkostnadsersättning själva.

Se vidare www.forsakringskassan.se.

I handikappersättning och merkostnadsersättning kan ingå kompensation för ett flertal olika merkostnader, t ex färdtjänst, specialkost samt läkarvård och medicin upp till högkostnadsskydd. Kontroll bör därför alltid göras hos Försäkringskassan. Begär in underlag i form av beslut från den enskilde. 24 (55)

För kostnader som ersätts via handikappersättning och merkostnadsersättning ska ekonomiskt bistånd inte beviljas.

Hemmaboende barns- och skolungdomars inkomster och tillgångar

Barn är aldrig försörjningsskyldiga för sina föräldrar och syskon, och barnets inkomster kan därför inte användas till övriga familjens försörjning. Vissa inkomster och tillgångar (t ex barnpension, arv, inkomst av kapital) ska användas till barnets eller skolungdomens egen försörjning.

Arbetsinkomst

Enligt 4 kap 1a § socialtjänstlagen gäller att:

- hemmavarande barn (under 18 år) och skolungdom (under 21 år) får tjäna upp till ett basbelopp per kalenderår utan att inkomsten påverkar barnets del av familjens ekonomiska bistånd
- Som skolgång räknas grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning.

Kapital och övriga tillgångar

Barn och skolungdomar bör kunna ha sparmedel upp till 15 % av basbeloppet utan att det påverkar beräkning av ekonomiskt bistånd. Därutöver kan sparade medel medräknas som inkomst till barnets egen försörjning. Om ett barn har tillgångar som föräldrarna inte kan förfoga över, bör det inte påverka föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Detta gäller t ex bankmedel som står under överförmyndarens kontroll, om överförmyndaren inte ger sitt samtycke till uttag.

Försörjningsstöd (4 kap 3§ socialtjänstlagen)

Riksnorm (4 kap 3§ 1 st 1p socialtjänstlagen)

Riksnormen specificeras i 4 kap 3 § första stycket SoL. Riksnormens nivåer och konstruktion fastställs årligen av regeringen. Riksnormens nivåer för olika åldrar och familjetyper framgår av beloppsbilagan.

Riksnormen omfattar budgetposter för personliga kostnader:

- livsmedel
- kläder och skor
- fritid och lek
- hälsa och hygien
- barn- och ungdomsförsäkring

Samt för gemensamma hushållskostnader

- förbrukningsvaror
- dagstidning
- telefon
- TV-avgift

Livsmedel

Beräkningarna utgår från en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Det förutsätts att all tillredning sker i hemmet. Hänsyn har tagits till ensamhushållens dyrare kostnader.

Kläder och skor

Beloppet beräknas täcka det vardagliga behovet av kläder och skor under året samt skoreparationer och en del tillbehör som väska, klocka, paraply.

Lek och fritid

Avser kostnader för aktiviteter som det är rimligt att alla får möjligheter till, exempelvis biobesök, lyssna på musik och läsa böcker, viss motion och kultur. Huvudregeln är att cykel ingår i posten lek och fritid. För mer information om cykel, se avsnitt om Cykel under Livsföring i övrigt.

Kostnader för semester och dyrare fritidsintressen ingår inte i beräkningarna. Bistånd till träning på recept beviljas vanligtvis inte utöver det som ingår i riksnormen för vuxna i posten lek och fritid.

Hälsa och hygien

Avser kostnader för den personliga hygien som tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd, hårklippning m.m.

Förbrukningsvaror

Avser kostnader för rengöring av bostaden, skötsel och vård av kläder, skor m.m.

Dagstidningar, telefon, mobiltelefon

Kostnader för helårsprenumeration på en dagstidning, abonnemangs- och samtalsavgift för telefon, mobiltelefon samt brevpapper och frimärken ingår.

Reducerad norm (4 kap 3§ 2st socialtjänstlagen)

Reducerad norm kan enligt 4 kap 3 § 2 st SoL användas vid tillfälliga behov, akuta behov eller då den enskilde inte har vissa kostnader som omfattas av riksnormen, eller dessa är lägre än den nivå som riksnormen utgår ifrån. Om den enskilde har för avsikt att endast vara en kortare tid i vistelsekommunen kan reducerad norm i form av matpengar beviljas. Reducerad norm kan även användas då den enskilde uppenbart inte använder biståndet till vad det är avsett för.

Förhöjd norm (4 kap 3§ 2st socialtjänstlagen)

Om det finns särskilda skäl kan kostnaderna enligt 4 kap 3 § 2 st SoL beräknas till en högre nivå än riksnorm. Förhöjd norm används i vissa fall för personer som pga. sjukdom eller handikapp har kostnader som inte ryms inom ramen för riksnormens schabloniserade nivå och som inte ersätts på annat sätt. Om den enskilde har tillfälligt höga kostnader, t ex för livsmedel, kläder och skor eller telefon, som beror på att han eller hon är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott. *Se SOSFS 2009:23*

Specialkost

När en person har behov av specialkost kopplat till medicinska skäl som medför merkostnader och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt så kan bistånd utgå i form av kosttillägg. Bistånd till merkostnader för specialkost av andra skäl, exempelvis ideologiska, beviljas inte. Skälet till behov av särskild kost ska alltid styrkas med läkarintyg. *Se rutiner för kosttillägg.*

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskott är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står helt klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär någon merkostnad..

Övrigt försörjningsstöd – skäliga kostnader (4 kap 3§ 1st 2p socialtjänstlagen)

Skäliga, faktiska kostnader ska utgå för att täcka vissa bestämda behovsposter inom ramen förförsörjningsstödet. Den faktiska kostnaden per månad för dessa utgifter läggs, i vissa fall med begränsningar som framgår av riktlinjerna, till riksnormen.

Vid tillfälligt behov av försörjningsstöd ska den sökandes tidigare inkomster enligt avsnittet om "Beräkning av ekonomiskt bistånd" samt väntade inkomster beaktas vid behovsprövning av dessa budgetposter.

Extra klädbidrag

Bistånd till inköp av kläder och skor prövas separat och beviljas med beloppet för motsvarande post i riksnormen. Detta kan vara aktuellt exempelvis vid institutionsvistelse eller vid kraftig vikt upp- eller nedgång på grund av hälsoskäl. Biståndet till kläder och skor kan beräknas utifrån posten för kläder och skor för 2-3 månader, beroende på årstid och sökandens behov.

Vid ansökan om kläder till begravning får en individuell bedömning göras utifrån vad den enskilde äger. Bistånd kan beräknas utifrån posten för kläder och skor för en månad.

Akuta hjälpbehov

Bistånd i akuta nödsituationer (nödprövning) kan beviljas även om rätt till försörjningsstöd i övrigt inte föreligger. Den som saknar medel till *uppehälle, hyra, el eller medicin* kan beviljas ekonomiskt bistånd för att avhjälpa eller förhindra, akut nödsituation, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Detta gäller även om den sökande förbrukat inkomster som överstiger ekonomiskt biståndsnormen.

Ansökan om bistånd till *skulder* som orsakar att nödsituation uppstår kan beviljas endast om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå.

Om det finns barn i familjen ska i samband med bedömning särskilt utredas hur barnets/barnens situation påverkas om bistånd inte beviljas.

Bistånd som beviljas enligt 4 kap 1 § SoL i akut situation kan i vissa fall vara förenat med återbetalningsskyldighet enligt 9 kap 2 § 1 st SoL om den enskilde har inkomster som är intjänade eller avsedda för ansökningsperioden, men som ännu inte utbetalats och om betalningsförmåga bedöms föreligga, dvs. om den sökandes egna inkomster överstiger ekonomiskt biståndsnormen. *Se RÅ 1995 ref 56.*

Arbetsresor

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd för arbetsresor är huvudprincipen att bevilja resekostnader för det billigaste färd sättet. T ex busskort eller andra allmänna kommunikationer. I fall där det inte går att använda allmänna kommunikationer pga. av geografisk belägenhet eller arbetstider kan ersättning för resor med bil beviljas.

Arbetsresor ska då beviljas med **25 kr/mil** för att även täcka kostnad för skatt, försäkring och besiktning. Denna bedömning gäller i de fall då insatsen pågår över tid och bedömningen är att insatsen/utbildningen gör personer mer attraktiv på arbetsmarknaden eller insatsen/praktik bedöms leda till ett arbete som gör personen självförsörjande.

När Arbetsförmedlingen beviljat ersättning för bilresor till utbildningar (programresor) räknas på samma sätt som ovan kostnad per mil. Den summan läggs som godtagbar utgift för resor och beloppet som Arbetsförmedlingen betalar ut i resekostnad och räknas som inkomst. Detta med anledning att Arbetsförmedlingen i regel betalar ut ersättning i efterskott.

Se rutiner för Arbetsresor

Boendekostnad och boendestandard

Skälig boendekostnad är vad en låginkomsttagare i Katrineholms kommun har möjlighet att kosta på sig. Utgångspunkt för boendekostnader är de hyresnivåer som Försäkringskassan har för skälig kostnad för en medelstor kommun.

Vid bedömning av skälig boendekostnad tas hänsyn till hyrans storlek, bostadens storlek och standard samt bostadssituationen i Katrineholms kommun.

Vad som bedöms vara skälig bostadsstorlek och boendestandard påverkas av familjens sammansättning, barnens ålder och kön och andra sociala samt medicinska faktorer och eventuell funktionsnedsättning. Hänsyn ska också tas till barns behov av utrymme. Detta gäller även för de barn som vistas i bostaden endast under umgängestid.

För ensamstående kan möblerat rum eller andrahandsboende anses vara skälig boendestandard.

Boendekostnad

Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad tillämpas vid bedömning av rätten till bistånd. *Summorna framgår av Försäkringskassans författningssamling, "övriga kommuner"*

Den genomsnittliga boendekostnaden enligt föreskrifterna ovan ska vara vägledande när en person söker ett första boende eller vid byte till annan lägenhet

Beräkning av boendekostnad/hyresdel vid hushållsgemenskap. För personer som lever i hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren (*se avsnitt Olika hushållstyper och Beräkning av ekonomiskt bistånd*) beräknas boendekostnaden enligt Försäkringskassans föreskrifter om beräkning av boendekostnader.

Boendekostnaden utgör den andel av bostadsinnehavarens boendekostnad, som motsvarar det antal rum som den sökande disponerar i förhållande till det totala antalet rum i bostaden. Varje rum beräknas som två enheter och köket som en enhet.

Boendekostnad vid kort- och långvarigt biståndsbehov

Vid ett kortvarigt biståndsbehov bör som regel den faktiska boendekostnaden godtas. Med kortvarigt avses en period om maximalt tre sammanhängande månader.

Om boendekostnaden bedöms vara för hög i förhållande till vad som är skäligt för det aktuella hushållet är det rimligt att vid längre tids bidragsbehov ställa krav på byte av bostad. Hänsyn måste tas till om ett bostadsbyte är möjligt att genomföra eller om det är möjligt att på annat sätt sänka boendekostnaden. För byte av bostad ska ges skäligt rådrum ges, i normalfall fyra månader.

Hänsyn bör även tas till om det i individuella fall finns särskilda skäl mot byte av bostad eller bostadsområde som t ex

- om det finns risk för att ett byte medför negativa sociala konsekvenser, exempelvis försvårar deltagande i arbetsförberedande aktiviteter eller i rehabiliterande insatser, försvårar deltagande i arbetslivet eller att utnyttja allmänna kommunikationer eller leder till isolering.
- om en barnfamilj genom att flytta skulle tvingas bryta upp från barnomsorg, skola och sociala nätverk
- om en ensamstående vuxen, t ex med funktionsnedsättning eller sociala problem och äldre med sviktande hälsa, har ett särskilt behov av kontinuitet i det sociala nätverket eller den fysiska miljön som
- hänger samman med det nuvarande boendet,
- om bostaden är anpassad till en boendes funktionsnedsättning
- om den enskilde har begränsade möjligheter att bli godkänd som hyresgäst, t ex saknar godtagbar inkomst eller har betalningsanmärkning.

Barnperspektiv

Om det finns barn i familjen måste barnets bästa beaktas vid byte av bostad eller bostadsområde. Utredningen ska beskriva eventuella konsekvenser för barnet av ett bostadsbyte.

Boendekostnad i hyresrätt

I boendekostnaden godkänns inte avgift för garage, kabel-tv, bredband, p-plats eller tillval i standardhöjande syfte. Undantag görs när någon flyttar in i en bostad där tillvalskostnaden redan finns eftersom kostnaden då inte kan påverkas.

Den faktiska boendekostnaden ersätts om den bedöms vara skälig. I annat fall bör den godtas under en övergångsperiod, så att den enskilde får skäligt rådrom (fyra månader) att byta till billigare bostad.

Boendekostnad i bostadsrätt eller villa

Om en försäljning av bostaden innebär att den enskilde får tillgång till kapital som kan användas till försörjningen, får man i allmänhet anse att behoven kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde måste ges skäligt rådrom (fyra månader) för byte av bostad. En bedömning måste göras om det finns sociala och/eller humanitära skäl som talar för kvarboende. Om det finns barn i familjen måste barnets bästa beaktas och utredningen beskriva eventuella konsekvenser för barnet av ett bostadsbyte.

Bistånd beviljas inte till amorteringsdel på lån som tagits för inköp av bostaden, eftersom det innebär att socialtjänsten bidrar till en kapitalisering. Bistånd kan däremot utgå till räntekostnaden om avgift och ränta tillsammans inte överstiger genomsnittskostnaden eller högsta godtagbara hyresnivå (Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad).

Observera: Krav ska ställas på den enskilde att ansöka om skattejämkning för räntekostnaderna och om sådan beviljas godtas 100% av räntekostnaderna som boendekostnad. I annat fall godtas 70% av räntekostnaderna, eftersom 30% är avdragsgilla vid självdeklarationen.

För den som saknar skattepliktig inkomst ersätts 100% av räntekostnaden, med den begränsning som finns i genomsnittlig boendekostnad och högsta godtagbara hyreskostnad.

Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt

I första hand ska den enskilde hyra ut sin bostad. I vissa fall kan ekonomiskt bistånd utgå till boendekostnad om strafftiden är högst sex månader om personen annars riskerar att bli bostadslös. Det kan även vara nödvändigt att pröva rätten till bistånd utöver sex månader om särskilda omständigheter föreligger.

För personer som vistas på kriminalvårdsanstalt och är folkbokförda i annan kommun är folkbokföringskommunen ansvarig för insatser enligt socialtjänstlagen under fängelsevistelsen och i samband med frigivningen.

Ungdom under 25 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte beviljas. Se vidare i Socialstyrelsens handbok: Ekonomiskt bistånd - Handbok för socialtjänsten, kapitel Försörjningsstöd, avsnitt Bistånd till ungdomar för eget boende.

Ungdom under 25 år i eget boende

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte ska beviljas om hyresavtalet tecknas under en period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flyttningen. Dessa ska då dokumenteras.

De unga vuxna som med egna inkomster finansierat eget boende under minst tre månader eller där socialnämnden medverkat till att den unge flyttat kan den faktiska boendekostnaden beviljas.

Boendekostnad för vuxet barn (18-24 år) som bor kvar hos sina föräldrar

Ekonomiskt bistånd till boendekostnad beviljas för vuxet barn (dock ej gymnasiestuderande), som *bor kvar i föräldrahemmet endast* om föräldern därigenom har en högre boendekostnad än han/hon annars skulle ha haft. Högre boendekostnad kan uppstå om föräldern/föräldrarna måste behålla en större bostad eller får sitt bostadsbidrag sänkt. Ekonomiskt bistånd till boendekostnad beviljas också för vuxet hemmaboende barn, som varit självförsörjande och haft kostnad för boende i egen bostad eller hos föräldrarna. *Se rutin Innboendehyra och hyresdel.*

Hyresdel räknas ut enligt följande (Socialstyrelsens handboken för socialtjänsten, Ekonomiskt bistånd): Om den biståndssökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad på fyra rum och kök, innebär det att han eller hon disponerar två av totalt nio enheter (fyra rum x 2 = 8 + kök = 9 enheter). Hela boende-kostnaden är 6 000 kr per månad. Den sökandes andel av boendekostnaden beräknas då genom att 6 000 divideras med 9 och därefter multipliceras med 2, det vill säga $6\,000/9 \times 2 = 1\,333$ kr per månad.

Boendekostnad för förälder som bor hos sitt vuxna barn

Ekonomiskt bistånd till boendekostnad beviljas för förälder som bor hos vuxet barn, *endast* om det vuxna barnet därigenom har en högre boendekostnad än han/hon annars skulle ha haft.

Högre boendekostnad kan uppstå om det vuxna barnet måste behålla en större bostad eller får sitt bostadsbidrag sänkt. Beräkning av hyresdel görs enligt: Boendekostnad för vuxet barn (18-24 år) som bor kvar hos sina föräldrar

Inneboende

För att bistånd till hyresdel ska kunna prövas, krävs ett inneboendekontrakt så att en bedömning av boendekostnad kan göras. Både den som hyr ut del av bostad och den som hyr del av bostad ska vara folkbokförda på adressen. *Den som lever i hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren räknas inte som inneboende.*

När syskon eller kamrater delar lägenhet ska hushållsgemenskap förutsättas om bägge står på kontraktet och om inget talar emot det. Med hushållsgemenskap menas att man delar på kostnaderna i hushållet. Om hushållsgemenskap inte finns gäller reglerna vid inneboende. Vid prövning av försörjningsstöd när sökanden delar lägenhet ska nettohyran delas på antal boende i lägenheten. *Se rutin Inneboende och hyresdel.*

Andrahandsboende

Bistånd till hyreskostnad beviljas om den sökande är folkbokförd på adressen (förstahandshyresgästen ska ej vara folkbokförd på samma adress). Uppvisar verifikation på betald hyra eller uppvisar hyresavi.

Ett andrahandskontrakt som inte är godkänt av hyresvärd/styrelse ger inte rätt till bostadsbidrag. Den sökande ska därför göra vad som är möjligt för att kontraktet ska godkännas och därigenom kunna söka bostadsbidrag. Om dessa villkor inte uppfylls beviljas vanligtvis inte ekonomiskt bistånd till hyra för andrahandsboende. En individuell bedömning måste dock göras utifrån den sökandes sociala situation och möjligheter till boende.

För andrahandsboende gäller samma regler som för förstahandskontrakt. Begärd hyra accepteras om den bedöms skälig.

Lägenhetsbyte som medför högre nettohyra

Om den enskilde anser sig behöva byta bostad under pågående bidragstid, och detta medför ökade boende- eller andra kostnader (t ex resekostnader), bör samråd ske med handläggande socialsekreterare i syfte att undvika avslag på den merkostnad förändringen medför.

Om det inte finns sociala (exempel trångboddhet) eller medicinska skäl för bostadsbyte kan ansökan om ekonomiskt bistånd avslås avseende den del av nettohyran och övriga kostnader som innebär en merkostnad. Den enskilde får själv ansvara för merkostnaden så länge inte skäl finns för annan bedömning.

Om bostadsbytet skett utan samråd ska socialnämnden i varje enskilt fall pröva om bostadsbytet varit nödvändigt för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. För att försörjningsstöd ska kunna beviljas för den högre boendekostnaden krävs det att den enskilde inte går utöver vad som är skäligt.

Deposition - förskottshyra

Huvudregeln är att deposition/förskottshyra inte beviljas men en individuell bedömning måste alltid göras. Vid särskilda skäl kan bistånd till depositionshyra beviljas till exempel på grund av bostadslöshet och skulder. Utgångspunkten är om biståndet behövs för att tillförsäkra den sökande en skälig levnadsnivå och vilka andra möjligheter personen har att ordna boende.

Intäkt av uthyrning

Om den enskilde har en boendekostnad som överstiger högsta godtagbara nivå och hyr ut en del av lägenheten för att minska kostnaden, ska hyresintäkten reducera boendekostnaden och *inte* räknas som inkomst för den enskilde. Intäkt av uthyrning reducerar hyran även i de fall ett kvarboende vuxet barn betalar hyra.

Om boendekostnaden trots intäkt av uthyrning fortfarande överstiger högsta godtagbara nivå, bör den enskilde göra vad han/hon kan för att skaffa en billigare bostad. Under förutsättning att så sker, godtas under en övergångsperiod (rådruum är fyra månader) boendekostnaden (reducerad med hyresintäkten) i avvaktan på bostadsbyte.

Elkostnad

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktiska skäliga kostnader för hushållsel. Elnätsavgiften går inte att påverka och godtas därför under förutsättning att den är korrekt beräknad. Socialnämnden i Katrineholms kommun har normer för skälig månadsförbrukning av hushållsel, som bygger på Konsumentverkets beräkningar av genomsnittlig elförbrukning för hushåll av olika storlek.

Normer för skälig månadsförbrukning av hushållsel utifrån hushållets storlek

1 person: 180 kWh

2 personer: 240 kWh

3 personer: 280 kWh

4 personer: 340 kWh

5 personer: 380 kWh

6 personer: 430 kWh

7 personer: 460 kWh

Fler än 7 personer: 460 kWh + 30 kWh per ytterligare person

Normerna gäller vid boende i hyreslägenhet. För andra boendetyper ska en individuell bedömning göras utifrån klientens förbrukning och faktiska kostnad. Om en klient är inneboende hos någon annan eller har en inneboende i sin bostad ska kostnaden för elnätsavgiften och elförbrukningen delas med antalet boende i bostaden, såvida inte elkostnaden ingår i inneboendekontraktet.

Vid orimligt hög eller låg elförbrukning ska socialsekreteraren utreda vad det beror på och vid behov göra hembesök. Detta i syfte att dels bedöma om kostnaden är skälig, dels försöka klarlägga om antalet personer som bor i lägenheten överensstämmer med vad som uppgivits i ansökan och på hyreskontraktet. Klienten bör uppmanas att byta elleverantör eller avtalsform om han eller hon därigenom kan sänka sin elkostnad med en summa som inte är obetydlig. Om klienten har anvisningsavtal ska han eller hon göra ett aktivt val av elleverantör och avtalsform.

Som regel godtas faktiska kostnader för hushållsel motsvarande en elförbrukning som överstiger normerna med maximalt 15 procent. Klienten ska ges möjlighet att sänka en hög elförbrukning innan en del av elkostnaden avslås. En månad bör som regel vara en tillräcklig tid för detta. Därefter ska som regel endast kostnaden för skälig förbrukning enligt normen plus 15 procent beviljas.

Fackföreningsavgift/avgift arbetslöshetskassa

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktisk kostnad för fackföreningsavgift och/eller avgift till arbetslöshetskassa. Om det är möjligt för den enskilde att få helt eller reducerad avgift ska i första hand en sådan ansökan göras.

Fickpengar

Fickpengar till vuxna som saknar inkomst och vistas på sjukhus/behandlingshem m.m. utbetalas med belopp som motsvarar budgetposterna: lek och fritid, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift. **I fickpengar ska även klädbidrag tas med.** Kostnader för lokala resor kan tillkomma. *Se Riksnormstabell för Katrineholm.*

Fritidsaktivitet för barn

Riksnormens budgetpost för lek och fritid omfattar kostnader för sådana inomhus- och utomhusaktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet att delta i. Kultur och viss motion ingår, liksom kostnad för inköp av cykel, skidutrustning och skridskor. Sådana inköp kräver dock en längre tids sparande, vilket för familjer som under längre tid lever på socialbidragsnormens nivå knappast är möjligt.

Barnperspektiv

Barn i familjer som fått försörjningsstöd under längre tid kan beviljas extra bistånd till fritidsaktiviteter, lägervistelser eller annan rekreation, om biståndet är en förutsättning för att barnet ska kunna delta i sådana aktiviteter.

Ekonomiskt bistånd kan också beviljas för resor med allmänna kommunikationsmedel för att barnet ska ha möjlighet att delta i aktivitet som bistånd beviljats för.

Lägervistelse

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till lägervistelse, t ex idrottsläger, scoutläger, cirkusskola etc. under ferier.

Skolaktiviteter

Barn bör ha möjlighet att delta i aktiviteter som ordnas för klassen, exempelvis lägerskola, klassresa. Ekonomiskt bistånd kan därför beviljas till skälig kostnad.

Rekreationsresa/semester

Se avsnitt Resor- ej arbetsresor, Rekreationsresor

Cykel (Barn och ungdom)

Huvudregeln är att kostnad för cykel ingår i riksnormen. *Se avsnitt Försörjningsstöd, Lek & fritid.* Ekonomiskt bistånd kan beviljas till inköp av cykel och cykelhjälm med högst 700 kr per barn maximalt 2 gånger under grundskoletiden. Om bistånd inte utgått under grundskoletiden kan man få bistånd till en cykel under gymnasietiden om behov föreligger.

Fritidsaktiviteter för vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd

I normala fall bedöms behovet av fritidsaktiviteter kunna tillgodoses genom posten lek och fritid i riksnormen. Vid särskilda skäl kan vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, som på grund av medicinska, psykiska eller sociala skäl har svårigheter att vara aktiva och hålla kontakt med andra, beviljas bistånd till fritidsaktiviteter för att bryta isolering och passivisering. Fritidsaktivitet kan vara att delta i studiecirkel, fysisk träning eller annan organiserad verksamhet. Om skälen uppfylls kan bistånd utöver lek & fritidsnormen beviljas under tre månader. Därefter ska en ny bedömning göras. Om det finns medicinska skäl till att delta i aktiviteter ska detta styrkas med intyg från behörig sjukvårdspersonal.

Hemförsäkring

Ekonomiskt bistånd ska beviljas till skälig kostnad. I de fall den sökande har årsinbetalningar eller kvartalsinbetalningar ska individen uppmanas begära månadsinbetalningar. I de fall faktura för längre tid än en månad uppvisas ska bistånd till denna avslås, och hänvisning göras till att klienten får ordna med månadsvis betalning.

Alla som är folkbokförda på en adress täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Det gäller personer som har någon form av hushållsgemenskap med lägenhetsinnehavaren, till exempel unga vuxna som bor kvar hemma hos föräldrarna eller syskon eller kamrater som delar lägenhet. Inneboende utgör undantag och ska uppmanas skaffa en egen hemförsäkring. Observera att flertalet fackligt organiserade har en kollektiv hemförsäkring.

I de fall socialtjänsten godtar att den sökande bor kvar i ägd bostad godtas kostnad för kompletterande bostadsrätts- eller villaförsäkring. Schablonbeloppet beräknas enligt Konsumentverkets schabloner och genomsnittskostnader.

Umgänge

Barn och ungdomar ska i ekonomiskt biståndssammanhang inte missgynnas av att föräldrarna inte lever tillsammans. Vid beräkning av umgängeskostnad ska reducerad riksnorm beviljas för det antal dagar barnet är hos umgängesföräldern (exempelvis varannan helg/sex dagar i månaden). På sommaren och vid större helger får antalet dagar anpassas till överenskommelse

mellan föräldrar om den är skälig. Avtal mellan föräldrarna om umgänge ska uppvisas vid ansökan om ekonomiskt bistånd. För boföräldern som är aktuell för ekonomiskt bistånd ska normen för barnet reduceras med det antal dagar som barnet vistas hos den andre föräldern, om umgänget överstiger 6 dagar per månad.

Umgängeskostnad kan beviljas till och med juni det år ungdomen fyller 20 år under förutsättning att ungdomen går i skolan på heltid på grundskolenivå, gymnasienivå eller motsvarande studiestöd eller förlängt barnbidrag.

Boföräldern (den som barnet är folkbokförd hos) har rätt till underhållsstöd från Försäkringskassan om underhållsbidrag helt eller delvis inte betalas av den andre föräldern.

Vid växelvis boende, dvs. när barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna beviljas ekonomiskt bistånd motsvarande 50 % av riksnormen för aktuell åldersgrupp. Det är viktigt att sökande tillgodogör sig bostadsbidrag samt halva barnbidraget.

Umgängesresor

Se avsnitt Resor i samband med umgänge med barn.

Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt

Försörjningsstödets behovsposter och fastställda riksnorm enligt 4:3 SoL kan inte helt ersätta den individuella behovsprövningen. Möjligheter att bevilja ekonomiskt bistånd med andra belopp och till andra ändamål måste alltid finnas. Den enskilde kan ha rätt till ekonomiskt bistånd i speciella situationer eller till särskilda behov för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Avgift för hemtjänst/hemsjukvård

Ekonomiskt bistånd beviljas till fastställd avgift. Den som saknar beskattningsbar inkomst eller förmögenhet behöver inte betala avgift för hemtjänst och hemsjukvård. Den enskilde ska då söka nedsättning av avgiften hos avgiftshandläggare på Vård- och omsorgsförvaltningen.

Avgift för förskoleverksamhet, förskoleklass och skolbarnomsorg

Avgift för förskoleverksamhet, förskoleklass, och skolbarnomsorg beviljas enligt kommunens taxa. Den enskilde kan ha rätt till nedsatt avgift och ska därför först ta kontakt med handläggare inom Bildningsförvaltningen för att begära avgiftsbefrielse.

I Katrineholms kommun erbjuds avgiftsfri förskola för barn 3-5 år från och med höstterminen det år barnet fyller 3 år. De tre-, fyra – och femåringar som inte redan har plats i förskolan, erbjuds avgiftsfri plats á 15 timmar i veckan under samma terminstid som grundskolan. Se hemsidan www.katrineholm.se för mer information.

Kostnad för resor till förskolan/skolan beviljas inte, om inte särskilda medicinska eller sociala skäl föreligger. I första hand bör behovet av skolskjuts tillgodoses av Bildningsförvaltningen genom en ansökan. Ekonomiskt bistånd utgår inte heller till de depositionsavgifter som vissa privata förskolor debiterar när barnet skrivs in.

Avgifter hos Migrationsverket

Vid ansökan om svenskt medborgarskap ska en avgift betalas. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till avgiften då skälig levnadsnivå kan uppnås utan medborgarskapet.

Vissa grupper – dock inte asylsökande – betalar en ansökningsavgift för att ansöka om uppehållstillstånd eller förlängt uppehållstillstånd. Ekonomiskt bistånd beviljas som regel inte till denna avgift eftersom de som omfattas av den inte är förhindrade att vistas i sina hemländer.

En avgift tillkommer i det fall när den sökande angett ett nytt skäl gällande varför man bör få ett beviljat uppehållstillstånd. I regel ska skäl redovisas med underlag från Migrationsverket. Utifrån underlaget som inkommer ska en bedömning göras om avgiften ska beviljas för att uppnå skälig levnadsnivå.

Bistånd till avgiften för svenskt medborgarskap beviljas endast om medborgarskap krävs för att klienten ska få en anställning som leder till egen försörjning.

Barn som föds i Sverige får samma medborgarskap som föräldrarna har. Om barnets föräldrar är medborgare i ett land utanför EU måste föräldrarna ansöka om uppehållstillstånd för barnet. Detta kan i vissa fall medföra en avgift. Ekonomiskt bistånd kan vid behov beviljas till denna avgift.

Se avsnitt *Resor- ej arbetsresor, Övriga resor* för resekostnaden till Migrationsverket.

Begravning och dödsboanmälan

Handläggning av dödsboanmälan och bistånd till begravningskostnader utförs av socialförvaltningen. Se separata riktlinjer för handläggning av dödsboärenden.

Samma dag som en person avlider övergår det som personen ägde, avtal och skulder till ett dödsbo. Ett dödsbo upphör när arvskiftet är klart. Utgångspunkten är att dödsbodelägare förvaltar och avecklar dödsboet samt tar hand om begravningsarrangemanget.

När en person har avlidit lämnar dödsbodelägare inom tre månader efter dödsdagen en bouppteckning till Skatteverket. Bouppteckningen är en sammanställning av den avlidnes tillgångar och skulder och upprättas vid en särskild förrättning inom tre månader efter dödsfallet. Vid förrättningen fastställs dödsbodelägarkretsen. Dödsbodelägare kan vara legala arvingar eller universella testamentstagare. Socialtjänsten har ett ansvar att i vissa fall bistå dödsboet. I enlighet med socialnämndens reglemente ansvarar boudredningsenheten för åtgärder rörande dödsboförvaltning och dödsboanmälan som följer av ärvdabalken, biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen, lagen om arv i internationella situationer samt åtgärder rörande begravning som följer av begravningslagen.

Arbetet består av följande ärendetyper:

- Dödsboanmälan

Dödsboanmälan upprättas om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet.

- Dödsboförvaltning

Om sammanlevande dödsbodelägare, efterlevande make som inte är delägare eller annan delägare som kan ta hand om boet saknas, är socialtjänsten enligt 18 kap. 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess att dödsbodelägare har spårats och underrättats samt övertagit förvaltningen av dödsboet.

- Internationella dödsbon

Av lag (2015:417) om arv i internationella situationer framgår att om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan om dödsfallet ske till socialtjänsten. Socialtjänsten ska överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den.

- Begravning

Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten skyldighet att ordna så att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att bestämma om begravningen och beställa denna hos en begravningsbyrå.

- Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad

Begravningskostnader kan beviljas enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen om det inte finns tillgångar i dödsboet eller att kostnaderna inte kan tillgodoses genom försörjningsskyldigas, dvs. föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till begravningskostnad med maximalt ett halvt prisbasbelopp, om dödsboet helt eller delvis saknar tillgångar. Beloppet ska täcka kostnaderna för att möjliggöra en värdig begravning, såsom kista, transport till gravplats i Sverige, gravsten med inskription, enklare blomdekoration, enkel förtäring för de närmast anhöriga och eventuellt arvode till begravningsförrättaren.

Bistånd kan beviljas till en begravning som ska ske utomlands med samma belopp som om begravningen skulle ha skett i Sverige. Bistånd beviljas inte till kostnaden för att transportera den avlidne till hemlandet.

Cykel (Vuxen)

Huvudregeln är att kostnad för cykel ingår i riksnormen. Se avsnitt Försörjningsstöd, Lek & fritid. En sökande som har en daglig aktivitet och som på grund av avstånd, motivation, medicinska eller sociala skäl kan beviljas en begagnad cykel för att kunna fullfölja planeringen mot egen försörjning. Bistånd kan beviljas till en cykel med högst 500 kr per vuxen. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till inköp av cykel och cykelhjälm med högst 700 kr per barn maximalt 2 gånger under grundskoletiden. Om bistånd inte utgått under grundskoletiden kan man få bistånd till en cykel under gymnasietiden om behov föreligger. Innan bistånd till cykel beviljas skall kontroll göras om familjen utnyttjat posten lek och fritid samt om möjligheten finns att ärva från äldre syskon.

Cykelreparation

Ekonomiskt bistånd till cykelreparation kan beviljas om det anses skäligt i förhållande till nyanskaffning av begagnad cykel.

Dator och bredband

Dator eller smartphone med internetuppkoppling bedöms i normalfallet vara en förutsättning för att uppnå skälig levnadsnivå. Detta då myndigheter och andra samhällsaktörer i allt högre grad förutsätter att enskilda har tillgång till internet i hemmet för att effektivt kunna ta del i samhällslivet. Man ska heller inte behöva utföra ärenden av integritetskänslig natur på offentliga datorer. Är det inte klart att individen har möjlighet att utföra ärenden av integritetskänslig natur på annat sätt än genom offentliga datorer bör bistånd till dator eller smartphone med internetuppkoppling beviljas.

Internetuppkoppling i form av bredbandsabonnemang kan beviljas med som mest 0,75 % av prisbasbeloppet per månad. Observera att internetuppkoppling kan ingå i telefonabonnemang. Kostnader för telefoni ingår i riksnormen, och således beviljas inget extra bistånd till kostnader för internet om behovet bedöms kunna tillgodoses genom befintligt telefonabonnemang.

Barn och ungdom

I Katrineholms kommun kan barn och ungdomar som studerar på grundskolan och gymnasiet få tillgång till dator/iPad av skolan. Internetuppkoppling i form av bredbandsabonnemang kan beviljas med 0,75 % av prisbasbeloppet per månad för att möjliggöra skolarbete.

Vuxna utan barn

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till kostnad för en dator eller smartphone per hushåll, för att möjliggöra utförande av ärenden på internet. Hänsyn bör även tas till eventuella arbetsrehabiliterande eller sociala skäl. Det kan bland annat handla om att bryta isolering eller utöva kompetenshöjande verksamhet. Dator kan beviljas med upp till 6 % av basbeloppet.

Bistånd till smartphone kan högst beviljas med 3 % av basbeloppet.

Julklappar eller födelsedagspresenter

Bistånd till julklappar och födelsedagspresenter ingår ej i begreppet livsföring i övrigt och ska därför inte beviljas.

Familjerådgivning

Ekonomiskt bistånd till avgift kan beviljas om behov av familjerådgivning föreligger.

Flyttkostnad och magasineringskostnad

Flytt eller byte av bostad godtas om medicinska och/eller sociala skäl finns. Individuell bedömning görs av den enskildes möjlighet att själv ordna vad som krävs vid flyttning.

- Hyrbil/släpkärra; kostnad godtas i normalfallet under förutsättning att den enskilde själv kan köra eller få hjälp av anhörig/vänner. I vissa fall kan skäl finnas att godta kostnad att anlita flyttfirma.
- Flytt av fast telefonabonnemang: kostnad godtas om abonnemang finns och det också finns sociala, medicinska eller psykiska skäl för telefoninnehav
- Dubbla månadshyror: godtas i normalfallet inte då den enskilde förväntas planera flytten så att dubbla kostnader inte uppstår. Om den enskilde inte själv kan påverka dag för inflyttning kan dubbla månadshyror godtas under förutsättning att det föreligger särskilda skäl. Dubbla månadshyror bör också godtas för våldsutsatta personer som är i behov av skyddat boende och som inte har möjlighet att disponera eventuella egna medel.
- Flyttstädning: kostnad godtas i normalfallet inte, men en individuell prövning görs av den enskildes möjlighet/förmåga att städa själv.
- Reparationskostnad: för reparation på grund av onormalt slitage eller skadegörelse i hyreslägenhet godtas inte, men undantag kan göras om mycket starka skäl finns för att flytta.
- Flytt hjälp: kostnad godtas i normalfallet inte, men en individuell prövning görs av den enskildes möjlighet/förmåga att själv ansvara för att packa, bära etc.

Sanering

Saneringskostnad godtas i normalfallet inte, men en individuell prövning görs av den enskildes möjlighet/förmåga att själv vidta åtgärder samt utifrån ekonomiska, sociala och medicinska skäl. Exempel på situationer är vid risk för avhysning eller vid sanitär olägenhet, och när annan huvudman så som hemtjänsten eller boendestöd bedömer att hemmet är för mycket sanitär olägenhet för att de ska kunna utföra sitt arbete.

Magasineringskostnader

Kostnad för magasinering av bohag godtas endast i undantagsfall efter ansökan från den enskilde, som själv ansvarar för att beställa tjänsten och ingå avtal med magasineringsfirman. Kostnadsförslag från olika magasineringsfirmor bör lämnas in för bedömning av billigaste alternativet. Beslut om bistånd till magasineringskostnad ska tidsbegränsas. Bistånd till magasinering beviljas som regel under maximalt sex månader och rätten till bistånd till kostnaden bedöms månadsvis. Kostnaden ska godkännas av handläggaren i förväg. Vid bedömning av rätten till bistånd ska hänsyn tas till bohagets skick och storlek samt om kostnad för magasinering överstiger kostnad för inköp av nytt motsvarande bohag.

Vid avhysning ansvarar Kronofogdemyndigheten för magasinering av bohaget under viss tid och debiterar den enskilde kostnaden för detta, liksom för övriga kostnader i samband med avhysningen. Ekonomiskt bistånd beviljas i normalfallet inte till sådan kostnad. Om den enskilde har behov av sitt magasinerade bohag, kan han eller hon hämta det mot en avgift. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till sådan avgift efter individuell prövning.

Glasögon

Om den enskilde uppger ett behov av glasögon kan kostnaden för synundersökning beviljas efter uppvisande av kvitto.

Barn

Inom Landstinget Sörmland kan barn mellan åldrarna 8-19 år få ett bidrag om 800 kronor per år till glasögon. Den enskilde får betala för glasögonen själv och i efterhand söka bidraget från Landstinget.

Vuxna

Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon och vad som ingår i begärt pris. Bidrag till glasögonbågar beviljas med högst 1 procent av basbeloppet.

Som regel beviljas bistånd till nya glasögon maximalt en gång vartannat år. Vid förändring av synnedsättningen kan bistånd beviljas till nya glasögon efter intyg från ögonläkare eller optiker som styrker behovet. Vid ansökan om bistånd för att ersätta trasiga glasögon ska en bedömning göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Om bistånd beviljas ska klienten nyttja hemförsäkringen om självrisken är lägre än kostnaden för nya glasögon. Bistånd till borttappade glasögon beviljas som regel inte.

Om det finns medicinskt behov av till exempel särskild slipning eller behandling av glaset (exempel antireflex/repskydd) ska det framgå av intyget. Den extra kostnaden ska godtas om speciell slipning eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Kostnad för ögonlinser ska godtas om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt med läkarintyg.

Hemutrustning

Begränsad hemutrustning kan beviljas till sökande som har ett tillfälligt behov av försörjningsstöd och som för att få en fungerande boendesituation inte kan avvakta till att egna inkomster täcker behovet. Bistånd i dessa fall avser kostnader för säng, lampor, köksbord och stolar, husgeråd, städartiklar, sängutrustning, handdukar etc. Enligt rättspraxis anses TV som regel ingå i en skälig levnadsnivå och ska därmed beviljas om behovet finns.

Behovet kan normalt tillgodoses genom införskaffandet av begagnad hemutrustning, vägledande är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig.

Hel grundutrustning avser en omfattande hemutrustning som ska användas under en lång tid. Biståndet beviljas endast till sökande som inom en överskådlig tid inte bedöms kunna förbättra sina inkomster och själva bekosta en hemutrustning. Det ska bedömas restriktivt och andra möjligheter ska vara uttömda. I en hel grundutrustning ingår möbler till kök och vardagsrum, sängutrustning, lampor, gardiner, husgeråd, handdukar, mattor, städartiklar, dammsugare, TV och radio. Hemutrustning bör till stor del kunna utgöras av begagnad hemutrustning och beloppet räknas upp årligen enligt särskild rutin.

Hel hemutrustning kan vid behov utgå om den enskilde behöver flytta på grund av att den enskilde varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Unga människor som flyttar hemifrån ska normalt sett inte erhålla bistånd till hemutrustning utan flytten ska ha skett med planering som innebär att tillräcklig utrustning ska finnas.

Barnperspektiv

För barnfamiljer som har långvarigt behov av ekonomiskt bistånd bör barnens situation särskilt beaktas när behovet av förnyelse av hemutrustning bedöms. För umgängesbarn bör kostnad för säng och sängutrustning beviljas.

Tvättmaskin

Bistånd till inköp av tvättmaskin kan beviljas i följande fall:

- Medicinska skäl till att tvätta mycket mer än normalt. Behovet ska styrkas med läkarintyg.
- Fysiskt eller psykiskt funktionshinder som gör det omöjligt att använda fastighetens tvättstuga.
- Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt till exempel genom handikappersättning eller hjälp i hemmet.

Om behov av tvättmaskin uppstått på grund av att fastigheten saknar tvättstuga ska sökanden i första hand hänvisas till hyresvärden. Om den enskilde själv önskar få tvättmaskin/torktumlare installerad av hyresvärden i sin lägenhet och som medför en installationskostnad/tilläggsavgift på månadshyran, kan ovanstående punkt tillämpas vid bedömning.

Diskmaskin

Se kriterier för Tvättmaskin, samma resonemang kan tillämpas.

Mikrovågsugn

Bistånd beviljas inte till mikrovågsugn. Behovet bedöms kunna tillgodoses genom användning av kökets grundutrustning.

Spädbarnsutrustning

Den som en längre tid (minst sex månader) haft försörjningsstöd eller som under längre tid kommer att vara beroende av försörjningsstöd eller har inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn.

Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning från sitt sociala nätverk såsom vänner och familj. Om familjen har äldre barn bör behovet av spädbarnsutrustning utredas närmare kring vad som eventuellt behöver kompletteras. Om föräldern är ensamstående bör även den andra förälderns möjligheter till att bidra utredas. Hembesök kan göras för att utreda behovet av spädbarnsutrustning. Bistånd till full spädbarnsutrustning beviljas med högst 10 % av basbeloppet efter utredning av behovet Vad som omfattar en grundutrustning. *Se rutiner för Spädbarnsutrustning.* Vid inköp av spädbarnsutrustning hänvisas i första hand till begagnatmarknaden. Biståndet kan utbetalas 1-2 månader innan beräknad nedkomst

Bistånd till begagnad sittvagn kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses genom försäljning av befintlig liggvagn. Detta kan bli aktuellt vid behov av dubbelvagn. Inkomsterna vid försäljning av liggvagn tillsammans med biståndet som är uträknat för barnvagn bör täcka behovet av dubbelvagn. Vid annat fall är det individuell bedömning av behovet och det billigaste alternativet som gäller.

Hjälpmedel

Kommunens Rehabenhet förmedlar hjälpmedel som till exempel rullator, rullstol, toaförhöjning och övriga hjälpmedel som kan vara aktuella för den dagliga livsföringen. Ekonomiskt bistånd kan beviljas efter individuell prövning till kostnad för egenavgiften om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Kontakt bör tas med arbetsterapeut eller sjukgymnast på Vård- och omsorgsförvaltningen om oklarheter finns kring ansvarsfördelning, kostnader etc.

Högekostnadsskydd för hjälpmedel

Hjälpmedel för barn och ungdomar är avgiftsfria – utom ortopediska skor, för vilka en egenavgift tas ut.

Hjälpmedel för vuxna (utom ortopediska skor) omfattas av särskilt högekostnadsskydd. Vissa förbrukningsartiklar, t ex stomihjälpmedel, förskrivs på s.k. hjälpmedelskort och omfattas av högekostnadsskyddet för läkemedel.

Egenavgift

Bistånd beviljas efter sedvanlig ekonomisk prövning till egenavgiften för läkarföreskrivna hjälpmedel som till exempel hörapparat, batterier, TENS med mera, om behovet inte kan tillgodoses via landstinget eller försäkringskassan.

Ortopediska hjälpmedel (inlägg och skor)

Vid behov av ortopediska inlägg eller skor ska medicinska underlag styrka behovet. Möjlighet till landstingsbidrag ska utredas. *Se rutin Ortopediska hjälpmedel- skor och inlägg.*

ID-handling

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnader för att införskaffa en giltig ID-handling, om den enskilde saknar pass eller annan ID-handling, och behöver sådan i kontakt med myndigheter, sjukvården, teckna avtal eller för att sköta post- och bankaffärer m.m. I enlighet med lagen om identitetskort för folkbokförda i Sverige (2015:899) är åldersgränsen för att utfärda ett identitetskort från 13 år. Ekonomiskt bistånd kan därför beviljas till barn/ungdomar från 13 års ålder om föräldrarna i samband med ansökan uppger godtagbara skäl för behovet. Om barnet/ungdomen avser att öppna ett eget bankkonto på den bank som vårdnadshavaren är kund hos, ska möjligheten för kostnadsfri ID-handling undersökas. Kostnaden för ID- foto kan då beviljas.

Kostnad för pass beviljas i regel ej.

Kostnader för juridisk hjälp

I första hand ska den sökande utnyttja det rättskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättskydd gäller till exempel för tvister angående vårdnad och underhåll men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållanden eller bodelning. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självriskan när rättshjälpskydd ingår i den enskildes hemförsäkring. Ekonomiskt bistånd kan i vissa fall beviljas till kostnader för rådgivning som föregår ett beslut om rättshjälp och rättshjälpsavgift. Detta kan bli aktuellt om det finns särskilt starka sociala skäl, t.ex. familjerättsliga ärenden eller ärenden som rör boendet.

Gällande resekostnad till tingsrätten vid förhandling. *Se avsnitt Resor- ej arbetsresor, Övriga resor.*

Kurslitteratur

Om ekonomiskt stöd ges av socialtjänsten för studier på grundskolenivå ska även rimlig kostnad för böcker och annat studiematerial ingå i biståndet. Möjligheten att köpa begagnade läromedel ska undersökas, samt möjligheten att låna på bibliotek, och utgångspunkten ska vara vad studerande i allmänhet har möjlighet att bekosta.

Psykoterapi

Ekonomiskt bistånd till psykoterapi beviljas i normalfallet inte. Landstinget har huvudansvaret för psykoterapikostnader. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller närmaste öppna psykiatriska mottagning. Patientens kostnad för psykoterapi som omfattas av högkostnadsskyddet räknas som godtagbar utgift.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för psykoterapi, som inte omfattas av högkostnadsskyddet kan i mycket särskilda fall beviljas. Undantag kan även göras för den som i en akut krissituation har behov av terapeutiska samtal och inte omedelbart kan erbjudas detta genom landstinget. *En bedömning om behovet kan tillgodoses genom socialnämndens behandlingsgrupp ska göras innan annat bistånd övervägs.*

Till utredningen ska bifogas:

- intyg av läkare med psykiatrikompetens som styrker att behov finns ur psykiatrisk synvinkel och att behovet inte är så akut att behandling prioriteras av landstinget. Av intyget ska framgå vilken terapiform som krävs, förväntad behandlingstid och förväntad effekt av behandlingen.
- utlåtande/behandlingsplan från psykoterapeut som visar planerat antal terapitillfällen per månad, den totala terapitidens längd, terapeutens kompetens och kostnad per terapitillfälle.
- landstingets beslut om avslag på ansökan om landstingsbidrag

Om villkoren är uppfyllda kan bistånd beviljas i form av ett begränsat antal behandlingar hos legitimerad psykoterapeut till dess att landstinget kan överta ansvaret för behandlingen. Besked ska inhämtas från landstinget om när övertagande kan ske. Om den terapeutiska behandlingen utförs av en privatläkare kan detta beviljas om den ingår i vårdgarantin.

Resor – ej arbetsresor

Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte ska beviljas. För ensamstående vuxna ska biståndet prövas mycket restriktivt och endast ges när det finns starka sociala eller medicinska skäl för en resa till anhörig eller dylikt i rehabiliterande syfte.

Barnperspektiv

Hänvisa familjer i första hand till barn och ungdomsaktiviteter inom kommunen som vanligtvis är kostnadsfria eller till ett skäligt självkostnadspris. Undantag från huvudregeln kan göras för barnfamiljer som haft behov av ekonomiskt bistånd under minst ett år och som inte beräknas bli självförsörjande med egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och med hänsyn till barnets ålder. Om föräldern/föräldrarna omfattas av Jobbstimulans ska detta tas i beaktande i bedömningen för hur familjen själv har planerat för en semesteraktivitet.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas med högst 1000 kr per vuxen och högst 750 kr per barn utifrån en individuell bedömning beroende på vilken aktivitet/resa familjen lämnat in som förslag.

Rekreationsresa med umgängesbarn kan beviljas om särskilda skäl föreligger. I bedömningen ska dessutom ovanstående tas i beaktande.

Rekreationsresa för barnfamiljer ska i regel inte beviljas varje år.

Resa till begravning

Bistånd kan beviljas för resa om den avlidne är nära anhörig eller annan närstående. Med nära anhörig menas make/maka eller motsvarande, förälder, barn, syskon, mor- och farförälder och barnbarn. Med annan närstående menas person som, utan att vara nära anhörig, stått den sökande mycket nära. Kostnaden ska vara i nivå med vad en låginkomsttagare har råd till inom Sverige. Det innebär att billigast möjliga färdväg ska användas.

Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas inte utan synnerliga skäl. Undantag kan göras när Röda Korset beviljat hjälp till reskostnaden för barn som ska förenas med föräldrarna i Sverige. Undantaget gäller även för föräldrar/syskon som beviljats hjälp till reskostnaden för att återförenas med sitt barn som kommit till Sverige som ensamkommande. Vid sådan resa kan bistånd beviljas till egenavgiften. *Se kammarrättsdom, målnr. 2013- 2765.*

Återvändningsresor

Bidrag för återvändningsresor beviljas som regel inte. Utländska medborgare som kommit till Sverige som flyktingar kan söka återvändningsbidrag hos Migrationsverket. Bidraget ges dels i form av reskostnad, dels som allmän schablon per person. Ibland önskar en person att rekognosera i hemlandet innan eventuell återvandring. Inte heller i dessa fall ska kommunen gå in med ekonomiskt bistånd enligt SoL till reskostnad.

Resor i samband med umgänge med barn

Behovsprövningen ska innefatta:

- Barnets behov av umgänge.
- Båda föräldrarnas ekonomiska förutsättningar.
- Skäligheten av kostnaden för resan.

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos ska vara med och bekosta umgänget utifrån ekonomisk förmåga och vad som är skäligt i förhållande till båda föräldrarnas ekonomi. Den förälder som ska utöva umgänge har dock huvudansvaret för kostnaderna. Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur reskostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas. Vid längre avstånd (minst 10 mil enkel väg eller vid resor utomlands), har dock boföräldern ansvar att bidra utifrån sin ekonomi, men om han/hon inte kan betala, får umgängesföräldern stå för hela kostnaden.

Om barnet är placerat utanför hemmet (familjehemsplacering/HVB) ska kontakt tas med ansvarig socialsekreterare för ärendet kring umgänget.

Ersättning ges för resa med billigaste färdmedel max två gånger per månad utifrån vad som är rimligt med hänsyn till avstånd och barnets ålder.

Resekostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare har råd att bekosta, dock högst en resa per månad inom Norden. Bistånd till utlandsresor beviljas inte utan synnerliga skäl.

Övriga resor

Kostnad för resor i samband med ansökan om uppehållstillstånd och anskaffande av ID-handling beviljas.

Kostnad för resor till och från domstolen ska i första hand ansökas om från aktuell domstol. På kallelsen till domstolen står det om möjligheterna att begära utbetalning i förskott. På hemsidan www.domstol.se/Till-dig-som-ar/ finns information om vilka ersättningsregler som gäller för brottsoffer, åtalad, vittne och klagande. Man kan även ringa till domstolen för information om vilka ersättningsregler som gäller.

Färdtjänstavgifter

För färdtjänst beviljas faktisk avgift, maximalt per månad upp till nivån för ett månadskort för lokaltrafiken. Busskort beviljas inte samtidigt. Bistånd till avgift för riksfärdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som inte är lokala. Kostnad för medresenär beviljas normalt inte.

Observera att kostnad för färdtjänst kan ingå i handikappersättningen, och i dessa fall beviljas inte ekonomiskt bistånd till kostnaden.

Riksfärdtjänst

Ekonomiskt bistånd till egenavgift för riksfärdtjänst beviljas i normalfallet inte. Ändamålet med riksfärdtjänst är resor utanför hemkommunen för rekreation eller annan personlig angelägenhet och bistånd för sådana aktiviteter beviljas endast i undantagsfall.

Sjukvårdande behandling

IVF

Par som utreds eller genomgår en IVF behandling inom Region Sörmland kan beviljas bistånd för kostnader till läkarbesök/undersökning om dessa avgifter ingår i högkostnadsskyddet. Detta gäller även utgifter för medicin i samband med behandling, under förutsättning att det ingår i högkostnadsskyddet.

Vid behov av resor till kliniker utanför länet beviljas kostnad för sjukresa av Landstingets Sjukreseenhet. Ansvarig läkare ska då ha skickat en specialistvårdsremiss till Sjukreseenheten för att erhålla ersättning i efterhand.

Region Sörmland erbjuder två kostnadsfria försök. Ekonomiskt bistånd till ytterligare behandlings tillfällen beviljas ej.

Läkarvård och sjukgymnastik m.m.

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnader för åtgärder som omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och som omfattas av högkostnadsskyddet i avvaktan på rätt till frikort. All registrering av högkostnadskort och frikort sker digitalt i Sörmland. Vid ansökan ska kvitto eller faktura uppvisas.

Gynekologisk cellprovtagning och mammografiscreening är gratis inom Region Sörmland.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till fakturaavgift för akutbesök om särskilda skäl föreligger. Kostnad för tilläggsavgift vid hembesök omfattas inte av högkostnadsskyddet och ersätts inte.

Ekonomiskt bistånd ska inte beviljas till avgift för åtgärder som den kommunala hemsjukvården ansvarar för. I första hand ska nedsättning av avgiften ske.

Medicin

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnad för förskrivet läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet i avvaktan på rätt till frikort. Enligt reglerna för högkostnadsskyddet, ska apoteket erbjuda det billigaste alternativet av det förskrivna läkemedlet. Om den enskilde väljer ett dyrare alternativ får hon/han betala en merkostnad, som inte omfattas av högkostnadsskyddet. Ekonomiskt bistånd beviljas *inte* till sådan merkostnad.

Om ett förskrivet läkemedel av medicinska skäl inte får bytas ut, ska läkaren ange det på receptblanketten. Om det förskrivna läkemedlet ingår i högkostnadsskyddet, behöver den enskilde då inte betala någon merkostnad. Om det förskrivna medlet *inte* ingår i högkostnadsskyddet, får hon/han betala hela kostnaden själv. Ekonomiskt bistånd beviljas *inte* till läkemedel utom högkostnadsskyddet **om det inte föreligger särskilda skäl, och ska då utredas. Den enskilde måste visa att det aktuella läkemedlet är nödvändigt från hälsosynpunkt och att det inte kan ersättas med ett annat läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet. För att uppfylla detta krav räcker det inte med läkarintyg som beskriver att den aktuella medicinen är nödvändig om läkarintyget inte samtidigt beskriver varför så är fallet.**

Ekonomiskt bistånd kan utifrån en individuell bedömning beviljas till preventivmedel.

Barnperspektiv

Vid särskilda skäl när barn är i behov av läkemedel som ej ingår i högkostnadsskyddet kan en individuell prövning göras. Behovet ska vara styrkt med intyg från vården.

Sjukhusvård

Ekonomiskt bistånd beviljas till dygnsavgift efter reduktion med normens belopp för livsmedel.

Barnperspektiv

Vid barns sjukhusvistelse, godtas avgift för förälders vistelse på sjukhuset efter individuell prövning utifrån barnets behov.

Vid förlösning kan sjukvårdsavgift godtas för pappas eller annan anhörigs vistelse på sjukhus under ett dygn.

Sjukresor

Personer som har ett hälsotillstånd som medför stora svårigheter att resa med allmänna kommunikationer har rätt till sjukresor från Landstinget Sörmland. Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnad för egenavgift i avvaktan på rätt till frikort enligt högkostnadsskyddet.

För personer som har behov av att resa till olika vårdinstanser inom Sörmlands landsting, men som ej är berättigad till sjukresa, kan bistånd beviljas för billigaste färdstätt. *Se rutin Ersättning för resor.*

Självrisk på försäkring

Om en sökande ansöker om kostnaden för självrisk vid ett skadefall, får en individuell bedömning göras utifrån typ av skadefall, **och om det är nödvändigt för att uppnå skälig levnadsnivå kan bistånd beviljas.** Om självrisken överstiger vad som bedöms som skälig kostnad för aktuellt skadefall ska ekonomiskt bistånd inte beviljas. Se avsnitt *Beräkning av ekonomiskt bistånd, Som inkomst räknas t ex och Som inkomst beräknas inte.*

Skulder

Allmänt om skulder

Med skulder avses kostnader som förfallit till betalning.

Undantag: kostnad för obetald el- eller hyresfaktura som förfallit till betalning inom den senaste månaden räknas inte som skuld.

Ekonomiskt bistånd till skulder ska prövas restriktivt. Den enskilde bör vid behov erbjudas tid hos budget- och skuldrådgivare för att därigenom hjälpas i kontakterna med fordringsägarna eller få sin skuld prövad enligt skuldsaneringslagen.

Prövning av rätten till bistånd

Bistånd till skulder prövas i första hand enligt 4 kap 1 § SoL. Om utredningen visar att obetald skuld får allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde kan ekonomiskt bistånd beviljas om det är enda möjlighet för den enskilde att uppnå skälig levnadsnivå. I första hand gäller detta skulder för boende eller hushållsel, där utebliven betalning kan medföra avhysning från bostaden eller avstängning av elleveransen.

Ekonomiskt bistånd till skulder kan också beviljas, om betalning av skulden är en förutsättning för att uppnå målet med andra insatser, exempelvis arbetsmarknadsinsatser, arbetsrehabilitering eller boende.

Hyresskuld eller el- skuld

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till skuld för boende eller hushållsel. Möjligheterna att få anstånd eller att upprätta en avbetalningsplan ska vara uttömda. Det ska framgå av utredningen av vilken anledning skulden har uppkommit och vilka åtgärder som har vidtagits för att en ny skuld inte ska uppstå. *Se Socialnämndens delegationsordning.*

Hyresskulder, andra boendeskulder och el-skulder bör bedömas utifrån de allvarliga konsekvenser som en avhysning eller avstängning av elleverans kan medföra, särskilt för barnfamiljer. Socialtjänsten har ett särskilt ansvar för att ta reda på hur detta påverkar barnens livssituation. Avhysning och elavstängning för barnfamiljer bör ske endast i undantagsfall.

Hänsyn bör också tas till familjens möjligheter att i framtiden kunna godkännas som hyresgäst med eget kontrakt.

Barnperspektiv

Barn ska alltid tillförsäkras ett tryggt boende – både hos umgängesförälder eller vid växelvis boende. Detta ska alltid beaktas när någon av föräldrarna riskerar att avhysas.

Ekonomiskt bistånd till skuld för boende eller hushållsel kan i vissa fall beviljas med *villkor om återbetalning*. Detta kan bli aktuellt om den sökande regelbundet haft och har inkomster som överstiger ekonomiskt biståndsnormen, och därigenom uppnår skälig levnadsnivå, och det inte är möjligt att nå överenskommelse med fordringsägaren om avbetalning inom rimlig tid.

Bistånd till skuld mot återbetalning beviljas enligt 4 kap 2 § SoL med villkor om återbetalning enligt 9 kap 2§ 2st SoL.

Skuld för avgift för förskoleverksamhet

Skulden behandlas normalt som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med Bildningsförvaltningen. Hotas ändå barnet av uppsägning från plats i förskoleverksamheten och det är viktigt att så inte sker ska ansvarig för förskoleverksamheten

kontakts. Har barnet av sociala skäl behov av platsen får den enligt skollagen inte sägas upp. En individuell bedömning måste göras i varje ärende där helhetssituationen måste beaktas.

Studentexamen

För gymnasieelever som tar studenten kan bistånd till studentmössa beviljas med högst 600 kr. Biståndet bör beviljas då de flesta låginkomsttagare bedöms kunna bekosta en studentmössa. Det bedöms viktigt att barn vars föräldrar som uppbär försörjningsstöd får en likvärdig examen som sina skolkamrater.

Vid ansökan om kläder i samband med studentexamen hänvisas familjen/ungdomen att i god tid börja planera för utgiften. Detta utifrån att riksnormen samt det behovsprövade extra tillägget till studiebidraget för hemmaboende skolorungdomar eller ensamkommande flyktingungdomar från CSN inte medräknas som inkomst.

Tandvård

Allmänt

Vid nybesök för ansökan om bistånd till tandvård behöver det utredas hur den enskildes ekonomiska situationen sett ut i samband med behandlingens genomförande såväl som vid ansökningstillfället. Har individen haft möjlighet att betala fakturan ska ansökan om bistånd avslås. I annat fall behöver det utredas om tandvården varit nödvändig för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Sökanden som har egna inkomster i nivå med försörjningsstödsnormen men ändå söker ekonomiskt bistånd för tandvård, kan beviljas bistånd i vissa fall. Om tandvårdskostnaden är skälig beviljas bistånd till den del av kostnaden som överstiger vad han eller hon själv kan betala med sitt normöverskott under 6 månader. I första hand ska den sökande hänvisas till avbetalningsplan med behandlande tandläkare. Vid bedömning av omfattning och kostnad av den sökta tandvården ska den jämföras med vad en låginkomsttagare har råd med.

Akut tandvård

Ekonomiskt bistånd beviljas till akut tandvård som innebär åtgärder för att avhjälpa svåra smärttillstånd eller tillstånd som medför betydande obehag. Det ska framgå av inlämnat kvitto/faktura att tandvården varit av akut karaktär. Framgår det inte på ett tydligt sätt ska kontakt tas med tandläkaren för klargörande av karaktären av den genomförda behandlingen. Exempel på akut behandling kan vara tandutdragning, akut rotbehandling, temporära fyllningar, enstaka fyllningar för att undanröja värk. Detta är behandling som ofta måste utföras omedelbart. Den får utföras utan kostnadsförslag i de fall ett sådant inte kan inväntas.

Förebyggande tandvård

Årlig undersökning/ förebyggande tandvård. Vid längre tids beroende av ekonomiskt bistånd beviljas maximalt en årlig undersökning samt vid behov förebyggande åtgärder. Detta beviljas mot uppvisande av kvitto eller faktura. Vad som bedöms vara längre tidsberoende av ekonomiskt bistånd, se rubriken *långvarigt bidragsberoende sid 51*.

Nödvändig tandvård

Behandlingen ska syfta till att personen uppnår en godtagbar tuggförmåga och ges möjlighet att fungera socialt. I undantags fall kan kostnader för narkos eller annan motsvarande smärtlindring godtas för personer med extrem tandvårdsrädsla. Detta ska vara styrkt med

läkarintyg och personen ska inte kunnat tillgodogöra sig sjukvårdens behandling för tandvårdsrädsla.

Kostnadsförslag som överskrider 10 % av basbeloppet ska lämnas till konsulttandläkare för bedömning. Även kostnadsförslag på lägre belopp kan lämnas för konsultation vid behov. Eventuell avgift för upprättande av kostnadsförslag ersätts i de fall socialtjänsten särskilt har begärt sådant.

Rätt till bistånd

Vid bedömning av rätten till bistånd tas ställning till dels den föreslagna behandlingen och dels till kostnaderna för denna. Den kostnad som godtas ligger till grund för prövningen av den sökandes rätt till ekonomiskt bistånd. *Se rutin "Tandvård" för mer information.*

Vid tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd (högst 3 månader) beviljas ekonomiskt bistånd i normalfallet endast till kostnad för *akut tandvård*. Detsamma gäller om en person med långvarigt biståndsbehov förväntas bli självförsörjande inom nära framtid (c:a 3 månader).

Övrigt om tandvård

I Sörmland är tandvården avgiftsfri till och med det år man fyller 21 år. För att kunna ta del av den kostnadsfria tandvården måste man vara folkbokförd i Sörmland.

Personer med sjukdom eller funktionsnedsättning kan få tandvårdsstöd som består av två delar.

- Den ena delen av stödet riktar sig till personer som har stora tandvårdsbehov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. De som uppfyller förutsättningarna för denna del av stödet kan, efter prövning av landstinget, få tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift.
- Den andra delen är ett bidrag som kan användas till förebyggande tandvård. Bidraget, som hanteras av Försäkringskassan kallas särskilt tandvårdsbidrag, STB, och riktar sig till personer som på grund av sin sjukdom eller funktionsnedsättning riskerar att få en försämrad tandhälsa.

Personer som är frihetsberövade: Om en intagen avtjänar ett straff som är längre än två år kan den enskilde få grundläggande tandvård i Kriminalvården. Det får den intagne betala med egna medel. Kriminalvården kan ibland betala för akut tandvård.

Personer med införsel ska uppvisa ett beslut på kronofogdens bedömning innan behov av försörjningsstöd till akut eller nödvändig tandvård utreds och bedöms. Personer som har införsel och lever på Kronofogdens förbehållsbelopp och är i behov av akut eller nödvändig tandvård ska kontakta Kronofogden för att få nedsatt införsel för motsvarande kostnad. De ska styrka behovet med det billigaste alternativet för tandvård genom att lämna ett kostnadsförslag till kronofogden.

När det gäller personer med pågående skuldsanering inkluderas akut och nödvändig tandvård det belopp som de har till sin försörjning varje månad. Kronofogdemyndigheten kan bevilja anstånd vid pågående utmätning för att möjliggöra betalning av tandvårdskostnad. *Se avsnitt Nödvändig uppehållande tandvård.*

Telefoni

Ekonomiskt bistånd till installation av fast telefoni kan beviljas om det finns sociala, medicinska eller psykiatriska skäl till telefoninnehav. Kostnader för telefoninstallation på grund av

intensivövervakning med fotboja ska inte beviljas då behovet av detta bedöms av kriminalvårdsmyndigheten, som därmed ska stå för kostnaden.

Alternativ till fast telefoni är mobil telefoni och bedömning bör göras om detta är ett mer fördelaktigt och lämpligt alternativ. I normalfallet hänvisas till gemensamma kostnader i riksnormen vid behov av inköp av smartphone, såväl som för löpande kostnader för telefoni. Ekonomiskt bistånd kan i undantagsfall beviljas till smartphone, för riktlinje gällande kostnad se avsnitt Dator och bredband.

Äktenskapsskillnad

Bistånd kan beviljas för avgiften som betalas till Tingsrätten vid ansökan om äktenskapsskillnad i de fall det föreligger särskilda skäl. Exempelvis kvinnofridsärenden eller i de ärenden där individer är gifta, men inte lever tillsammans och det är ett hinder för möjliga ersättningar från Försäkringskassan

Särskilda frågor

Bidragsbrott och felaktiga utbetalningar

Bidragsbrottslagen omfattar ekonomiska förmåner som betalas ut för personligt ändamål och som beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna eller kommunerna.

Bidragsbrott kan röra sig om att den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter, utelämnar uppgifter eller att den sökande saknar kunskaper om regelsystemet. Bidragsbrott kan även uppstå utifrån att den sökande inte meddelar att den erhållit felaktiga utbetalningar som beror på myndighetens brister i den egna handläggningen.

Vid misstanke om felaktiga utbetalningar på grund av bidragsbrott eller interna felaktigheter i samband med handläggning av ekonomiskt bistånd ska förhandsbedömning om FUT-utredning göras.

FUT-utredning och eventuell polisanmälan

En FUT-utredning kan komma att genomföras utifrån förhandsbedömningen, i ett separat ärende från ekonomiskt bistånd. FUT-utredningen skiljs från annan biståndsprövning. Utifrån utredningen görs en bedömning om det finns grund för beslut om återkrav och polisanmälan.

Undantag när det gäller polisanmälan kan göras om det belopp som den enskilde genom bidragsbrottet fått är så pass lågt att polismyndigheten inte avser att åtgärda anmälan. Se *rutiner för bidragsbrott och FUT-utredningar*.

Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Det kan finnas anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, av en annan myndighet eller organisation. Då ska underrättelse om detta lämnas till den myndighet eller organisation som har fattat beslutet. Av underrättelsen ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet.

Lagen som träder i kraft 2024-01-01 tydliggör att underrättelseskyldighet gäller mellan Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Utbetalningsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, kommunerna och arbetslöshetskassorna. Skyldigheten gäller dock inte i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. *Lag (2023:459)*.

Underrättelseskyldigheten gäller inte om det finns särskilda skäl.

Utlandsvistelse

Personer som uppburit försörjningsstöd mer än ett år, kan ha rätt till bibehållet försörjningsstöd till uppehälle under högst en månad per år, om starka sociala skäl föreligger. Detta under förutsättning att vistelsen i övrigt inte påverkar utbildnings- eller arbetsmöjligheter negativt. Bedömningen bör vara att vistelsen är ägnad att stärka den enskildes förutsättningar att leva ett självständigt liv.

Överklagande

Beslut om ekonomiskt bistånd kan överklagas genom förvaltningsbesvär (40-44 §§ förvaltningslagen) med stöd av 16 kap 3 § socialtjänstlagen.

Ett beslut som överklagas genom förvaltningsbesvär innebär att domstolen kan pröva både lagligheten och lämpligheten av ett beslut. Domstolen kan därvid göra en fullständig omprövning av hela beslutet och sätta ett nytt beslut i stället för det tidigare. Beslut enligt 4 kap 1 och 5 §§ socialtjänstlagen kan överklagas med förvaltningsbesvär. *Se rutiner för Överklagan.*

Särskilda grupper

Personer med missbruksproblem

De allmänna reglerna om möjligheten att ställa krav på biståndssökande kan inte i samma utsträckning användas för människor som har allvarliga missbruksproblem. Vägrar dessa personer helt eller i stor utsträckning att medverka i socialtjänstens arbete för att utarbeta en arbetsplan eller att göra en utredning så kan detta dock utgöra grund för att reducera biståndet. Det reducerade biståndet innebär, matnorm och hygienpost och i förekommande fall kostnad för el och hyra.

Socialtjänsten kan inte ställa krav på att en person med allvarligt missbruksproblem ska följa en viss arbetsplan för att vara biståndsberättigad. Däremot kan det ställas krav på att personer som visserligen har pågående missbruk, men som inte visar att de av medicinska skäl är arbetsförmögna, deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som förutsättning för rätt till ekonomiskt bistånd.

Krav på deltagande i praktik eller arbetsträning enligt 4 kap 4 § SoL kan tillämpas på personer med missbruksproblem om de sökande anger att arbetslösheten är orsak till behovet av ekonomiskt bistånd. Kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap 4§ ska planeras tillsammans med Arbetsförmedlingen.

Kravet på deltagande i en viss praktik eller arbetsträning ska alltid föregås av ett övervägande om den enskildes medverkan vid en denna arbetsplats är lämplig. När det gäller personer med påvisbart pågående missbruk kan försörjningsstödet reduceras om det är uppenbart att biståndet inte används till avsett ändamål.

Föräldralediga

En förälder har rätt att stanna hemma för vård av barn och i samband med barnets födelse. En förälder har också rätt att stanna hemma med barn fram till att barnomsorg kan erbjudas i samband med att barnet fyller ett år. Senast 8 månader efter barnets födelse ska ansökan om förskoleplats göras, och bekräftelse på ansökan ska vid förfrågan visas upp. När barnet fyller ett år ska placering inom förskola erhållas och den hemmavarande föräldern ska ställa sig till arbetsmarknadens förfogande eller motsvarande. Utgångspunkten är att erbjuden plats ska accepteras oavsett geografisk placering.

Under föräldraledigheten ska rätten att ta ut föräldrapenning på heltid utnyttjas, och vid behov kan en förälder uppmanas att föra över föräldrapenningdagar till den förälder som är föräldraledig. Man har rätt att spara 4 veckor av garantitiden för inskolning av barn i barnomsorg/skola.

Den som pga. låg föräldrapenning inte uppnår skälig levnadsnivå enligt kommunens riktlinjer har rätt till ekonomiskt bistånd.

Arbetslösa

Arbetslös är den som saknar arbete på hel- eller deltid, den som väntar på eller uppbär arbetslöshetsersättning och den som väntar på eller deltar i arbetsmarknadsåtgärd. Arbetslös är också den som studerar eller är sjukskriven och som saknar ett arbete att återgå till.

Socialtjänsten kan som huvudregel kräva att en arbetslös person står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och att denne tar anvisat arbete. Den biståndssökande måste söka och ta varje lämpligt arbete, utifrån den sökandes förutsättningar för arbetet och övriga personliga förhållanden. Egen försörjning är primärt framför önskat arbete.

Socialtjänsten ska som huvudregel samarbeta med Arbetsförmedlingen kring arbetslösa biståndsmottagare, i synnerhet när det rör människor med olika former av arbetshinder. En förutsättning för att ett samarbete och utbyte av information är att den sökande ger sitt medgivande till att det sker. Ett medgivande ska vara skriftligt.

För att som arbetslös ha rätt till ekonomiskt bistånd ska man

- vara anmäld som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen
- aktivt söka arbete på egen hand, söka brett yrkesmässigt, söka regelbundet och inom pendlingsavstånd, eller vara beredd att flytta
- följa Arbetsförmedlingens planering
- delta i aktiviteter som bidrar till att förbättra sina möjligheter att bli självförsörjande

Socialtjänsten kan som huvudregel inte kräva motprestation i form av oavlönad heltidssysselsättning som inte är att betrakta som arbete, arbetsmarknadspolitisk åtgärd, praktik eller kompetenshöjande åtgärd. Socialtjänsten kan dock ställa krav på deltagande i praktiskt arbete när det ingår som en tidsbegränsad del i en utredning och är motiverat utifrån den enskildes situation.

Socialtjänsten kan inte ställa krav på att den enskilde ska delta i behandlingsinsatser på grund av exempelvis missbruk, för att få ekonomiskt bistånd. Sådana insatser är inte att betrakta som kompetenshöjande insatser.

Socialtjänsten ska göra en grundläggande utredning som belyser den sökandes sociala situation, hälsomässiga förutsättningar, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet. Av utredningen ska framgå hur länge den sökande varit inskriven på Arbetsförmedlingen, vilka aktiviteter som planeras och om handlingsplan är upprättad.

Det är viktigt att ta reda på om den sökande har en funktionsnedsättning som ger en nedsatt arbetsförmåga. Planering ska göras tillsammans med den sökande och dokumenteras i en genomförandeplan som ska kunna överlämnas till den som ska se till att planeringen kan verkställas. Kartläggningen om den sökandes situation kopplat till arbetslöshet och bedömning av behov av kompetenshöjande insatser eller praktik kan göras av Viadidakt. Kartläggningen som görs på Viadidakt är en del av socialtjänstens utredning. Den samlade utredningen ligger till grund för vilka insatser den sökande har behov av.

Praktik eller kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap 4 § socialtjänstlagen

Bestämmelserna i 4 kap 4§ SoL ger möjligheter att ställa krav på arbetslösa personer som uppbär försörjningsstöd att delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadsåtgärd.

Syftet med praktik eller andra kompetenshöjande insatser är att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Den enskilde ska utveckla sina möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, i en fortsatt utbildning. Insatsen ska utformas med skäligen hänsyn till dennes individuella önskemål och förutsättningar.

Innan beslut fattas ska samråd ske med Arbetsförmedlingen för att förvissa sig om att Arbetsförmedlingen inte kan erbjuda sina åtgärder och att insatsen är den mest lämpade. Socialtjänstens insatser får inte ersätta arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Om den sökande utan godtagbart skäl avböjer att delta i, eller uteblir från, praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas enligt 4 kap 5§ SoL.

Unga arbetslösa

Jobbgaranti för ungdomar

Jobbgaranti för ungdomar är ett arbetsmarknadsprogram för arbetslösa ungdomar 16 – 24 år. Syftet med jobbgarantin är att erbjuda ungdomar särskilda insatser på ett tidigt stadium för att de så snabbt som möjligt ska få arbete eller påbörja utbildning. Det är av största vikt att de ungdomar som söker ekonomiskt bistånd är anmälda som arbetssökande på Arbetsförmedlingen så att de kommer att omfattas av jobbgarantin. Ett nära samarbete kring unga arbetslösa mellan socialtjänsten och Arbetsförmedlingen ska alltid ske, om biståndsbehovet inte bara är tillfälligt och om den sökande ger sitt samtycke. Om den sökande inte ger sitt samtycke till utbyte av information och samarbete ska han eller hon verifiera att han/hon är inskriven, har en pågående handlingsplan, är aktivt arbetssökande och följer planeringen med Arbetsförmedlingen. Den som deltar i jobbgarantin får ersättning i form av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Försäkringskassan beräknar och betalar ut ersättningarna. Aktivitetsstödet storlek beräknas enligt tre nivåer av den dagsförtjänst som arbetslöshetskassan lämnar uppgifter om. Utvecklingsersättningens storlek beror dels på om den unge har slutbetyg från gymnasiet och dels på ålder.

För att den unge ska beviljas ersättning ska han/hon följa den planering som görs med Arbetsförmedlingen om det inte finns särskilda skäl som talat emot detta. I Katrineholms kommuns arbetsmarknadsenhet, Viadidakt, finns Ungdomstorget. Där kan ungdomar erbjudas kompetenshöjande verksamhet som insats från Socialtjänsten eller Arbetsförmedlingen.

Om den unge inte kan delta i ungdomsgarantin pga. hälsoskäl ska detta styrkas med läkarintyg.

Arbetslösa med arbetshinder

Den som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller social problematik är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande har rätt till bistånd om han eller hon utifrån förmåga verkar för att försöka förändra sin situation på ett sådant sätt att målet egen försörjning kan uppnås. Socialtjänstens utredning kan behöva kompletteras med en utredning och bedömning av arbetsförmåga eller en arbetspsykologisk utredning för att bedöma behovet av rehabiliterande insatser. För personer som är aktuella för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan (exempelvis sjukskrivna arbetslösa) sker sådan bedömning genom dessa parter, men för personer som av olika skäl inte får tillgång till dessa åtgärder kan vid behov detta utföras inom den kommunala arbetsmarknadsenheten, Viadidakt.

Den enskilde ska medverka till utredning och rehabilitering i syfte att återfå eller uppnå en större arbetsförmåga. En individuell bedömning ska ske om den enskilde i någon mån kan stå

till arbetsmarknadens förfogande trots sitt arbetshinder, och om det är rimligt att ställa krav på att denne ska vara anmäld på arbetsförmedlingen och söka arbete.

Arbetslösa personer som på grund av funktionsnedsättning har en nedsatt arbetsförmåga kan få extra stöd från Arbetsförmedlingen på flera olika sätt. En nedsatt arbetsförmåga kan kompenseras med hjälp av ekonomiskt stöd, ändrad arbetsorganisation, alternativa arbetsätt eller en fysisk anpassning av arbetsplatsen. Arbetsförmedlingen gör alltid en bedömning av den sökandes behov och prövar om han eller hon har rätt till särskild hjälp.

För personer som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering, och är inskrivna vid Försäkringskassan samverkar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kring rehabiliteringen. Arbetsförmedlingen har specialister som kan klargöra den enskildes förutsättningar och vid behov anpassa den enskildes arbetsituation.

För personer som har behov av rehabilitering, men saknar rätt till sjukpenning (s.k. 0-klassade) har socialtjänsten, utifrån kommunens yttersta ansvar, ansvar för att se till att den enskilde får de insatser som behövs för att kunna återfå, eller öka, sin arbetsförmåga. Ett samarbete med Landstinget, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska ske genom TRIS (Tidig Rehabilitering i Samverkan).

Kommunala och kommunfinansierade arbetsmarknads- och arbetsrehabiliterade insatser

Kommunens arbetsmarknadsenhet, Viadidakt, erbjuder arbetsmarknadsåtgärder för personer från 16 år och uppåt. Syftet är att deltagarna ska nå egen försörjning. De arbetar med personer varav en del har nedsatt arbetsförmåga eller bristande kunskaper i svenska. Det kan handla om såväl praktik som olika former av anställning. Uppdragen får de från Arbetsförmedlingen och Socialförvaltningen i Katrineholms kommun. Tillsammans med deltagaren tar de fram en individuell handlingsplan. Syftet är att deltagaren ska få arbetslivserfarenhet och att genom en bra utförd praktik ska kunna få goda referenser. Praktik kan också vara att prova ett yrke inför eventuella studier. De använder ett coachande förhållningssätt, det vill säga de arbetar med stöd till deltagaren.

Sjukdom/saknar arbetsförmåga

Arbetshinder på grund av sjukdom ska styrkas med läkarintyg. Av intyget ska framgå vilken arbetsförmåga den enskilde har utifrån sin sjukdom eller funktionsnedsättning. Intyget behövs för att utreda om den enskilde helt eller delvis kan arbeta, söka arbete, arbetsträna eller delta i andra kompetenshöjande insatser. Om den sociala utredningen visar att den enskilde saknar arbetsförmåga av sociala, psykiska eller fysiska skäl kan ekonomiskt bistånd beviljas utan läkarintyg.

Om det är medicinskt lämpligt ska den enskilde erbjudas arbetsrehabiliterande insatser, exempelvis arbetsträning. Krav kan även ställas på att personer med lindrigare psykiska problem ska delta i arbetsträning, praktik eller andra kompetenshöjande insatser enligt 4 kap 4§ SoL. Insatserna ska inte ersätta vård och behandling, men kan vara ett komplement eller ett led i rehabiliteringen. De krav som ställs ska vara relevanta och sakligt grundade utifrån behovet av kompetensutveckling.

Samordnad individuell plan (SIP)

Om den enskilde har behov av samordnade insatser både från socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska kommunen och landstinget upprätta en individuell plan, om den behövs för att

den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och han eller hon samtycker till att den upprättas (2 kap 7 § SoL). Om det utifrån individens situation finns behov av samverkan med Arbetsförmedling och Försäkringskassa ska även de, om individen samtycker till det, bjudas in till mötet om den individuella planen.

Studerande

Riktlinjerna i detta avsnitt omfattar endast studerande över 18 år. En studerande som har faktiska möjligheter att få ett arbete utan att fullfölja sina studier, ska ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Om studier godkänns vid uppbärande av ekonomiskt bistånd ska studierna vara en del av klientens planering mot egen försörjning. Studerande ska i regel ha sin försörjning genom studiestartsstöd eller studiemedel (studiebidrag och studielån) från Centrala studiestödsnämnden, CSN. Detta gäller inte vid studier i svenska för invandrare, SFI, eftersom den studieformen inte ger rätt till studiestartsstöd eller studiemedel. Studiestartsstöd och studiemedel medräknas som inkomst vid biståndsprövningen. Nödvändiga kostnader kopplade till studierna, såsom kurslitteratur, kan godkännas som utgifter, se avsnittet om kurslitteratur.

Skolungdomar

Föräldrar/vårdnadshavare är försörjningsskyldiga för ungdomar som går i gymnasiet, dock längst tills han/hon fyller 21 år (7 kap 1§ Föräldrabalken). Ungdomar som går i gymnasieskola eller annan jämförbar utbildning inklusive gymnasiestudier vid Komvux räknas med i familjens norm vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd. Detta gäller även för gymnasieelever som studerar på annan ort. Tillämpliga studiestödsformer ska sökas, t ex inackorderingstillägg.

Från det år den unge fyller 20 år kan den unge söka studiemedel för gymnasiestudier. Krav ska ställas på att ungdomen söker bidragsdelen.

Observera: När föräldrarnas försörjningsskyldighet för ungdomen upphör när denne fyllt 21 år och han/hon väljer att fortsätta studier på gymnasienivå eller motsvarande, ställs samma krav som för övriga studerande att söka bidrag- samt lånedel från CSN. Då räknas han/hon som självförsörjande och ska inte medräknas i familjens norm men ska dela på de gemensamma hushållskostnaderna. Se rutin Inneboende och hyresdel.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till ungdomar som omfattas av barn- och ungdomsvården och som behöver fullfölja sina studier på gymnasium vars föräldrar inte fullföljer/kan fullfölja försörjningsskyldigheten.

Eventuella kostnader för kurslitteratur, i första hand begagnade böcker, kan beviljas om studierna godkänns enligt ovan.

SFI

För personer som omfattas av etableringsprogrammet, förutsätts grundutbildningen i svenska vara avklarad efter avslutat program. För övriga personer godkänns studier på SFI upp till D-nivå om studierna bedöms underlätta för individen att ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden.

Studier på grundläggande, gymnasial eller eftergymnasial nivå

Grundregeln är att den som studerar på grundskolan/gymnasienivå/eftergymnasial nivå ska om det är möjligt söka studiemedel från CSN, det vill säga lån och bidrag. Utgångspunkten är att vuxenstuderande på gymnasienivå inte står till arbetsmarknadens förfogande och är därför inte berättigade till försörjningsstöd. Klarar den studerande inte sin försörjning, och har reella

möjligheter att utan studier få ett arbete som medför stadigvarande försörjning, är det rimligt att kräva att han eller hon avbryter studierna och söker arbete. Det bör dock vara möjligt att avsluta påbörjad kurs eller termin för att inte försvåra för den enskilde att i framtiden återuppta studierna.

En individuell prövning kan även ske och undantag kan till exempel göras om det föreligger starka medicinska/sociala skäl. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg. Den enskilde kan ges möjlighet att under en termin prova på att studera på gymnasienivå för att underlätta arbetsrehabilitering. Den sökande ska när som helst vara beredd att avbryta studierna för att påbörja erbjudet arbete.

Vid yrkesutbildningar på gymnasienivå bör personen undersöka möjligheten till finansiering genom Arbetsförmedlingen eller genom studiemedel det vill säga studielån eller studiebidrag.

En individ som har fått beviljat studiestartstöd från CSN ska kunna erhålla kompletterande försörjningsstöd. Se kriterier för studiestartstöd på <http://www.csn.se/partner/2.1527/2.1529/2.1543/1.18557>

Makar/sammanboende där ena parten studerar med studiemedel kan erhålla kompletterande försörjningsstöd om studierna påtagligt förbättrar möjligheterna till egen försörjning för familjen. Som inkomst räknas då fullt studiemedelsbelopp inklusive bidrag, lån och eventuella tilläggs lån.

I de ärenden där individen vill studera men inte är berättigad till studiemedel från CSN på grund av tidigare ej uppnådda studieresultat, kan en individuell bedömning göras i det enskilda fallet. Orsaken till varför studieresultatet inte uppnåtts bör utredas och ligga till grund för om undantag för grundregeln ska göras. Hänsyn i bedömningen bör även tas till studiemotivation, förutsättningar för att klara studierna, rimlig tidsram (1-4 månader) för att uppnå studieresultat för att åter vara berättigad till studiemedel. En studieplan från lärosätet ska redovisas.

Studieuppehåll i samband med ferier

För att få försörjningsstöd under studieuppehåll/ferier gäller:

- Den studerande ska vara aktivt arbetsökande, och i god tid under terminen söka sommarjobb inför kommande studieuppehåll. När studietermen är avslutad ska den studerande stå till arbetsmarknadens förfogande, vilket innebär att vara inskriven som arbetssökande på Arbetsförmedlingen.
- Har den studerande fått sommarjobb ska han eller hon i första hand begära förskott på lön. Om det inte är möjligt och lönen utbetalas i slutet av arbetsperioden kan det bli aktuellt att försörjningsstödet beviljas mot återbetalning av intjänad lön.
- Om den studerande inte får arbete bör personen anvisas praktik eller annan kompetenshöjande insats.
- Bedöms den studerande ha rätt till ekonomiskt bistånd efter terminens slut har han eller hon rätt till detta från och med dagen efter terminens slut. Studiemedlet betalas ut i förskott och av studiemedelsbeskedet framgår för vilken period pengarna är avsedda att räcka.
- Vid beräkning av rätten till försörjningsstöd ska studiemedlet inte beräknas räcka under en längre period än vad som framgår av studiemedelsbeskedet. Har den studerande andra inkomster, exempelvis av arbete, kan ett eventuellt normöverskott räknas som inkomst vid ansökan.

- I det fall normöverskott föreligger ska en bedömning ske av om akut nödsituation föreligger. Reducerat försörjningsstöd kan beviljas under sådana omständigheter för att undanröja nödsituation.

Barn som är familjehemsplacerade/släktingplacerade

Om familjen som barnet bor hos, uppbär försörjningsstöd och får arvode för sitt uppdrag ska arvodet räknas som inkomst. Barnet ska inte ingå i hushållets norm och omkostnadsdelen för barnet ska inte medräknas som inkomst.

Egna företagare

Egen företagare har i normalfallet inte rätt till ekonomiskt bistånd. Kontroll om sökande har ett företag kan göras på: handelsregistret, på <http://www.ratsit.se/> (*Upplýsningin er kostnadsfri*) eller Infotorg.

Krav ska ställas på att företaget avregistreras eller är vilande om inte den sökande kan försörja sig genom sitt företag. Om företaget är avregistrerat eller vilande, ska den enskilde styrka att det är inaktivt, ställa sig till arbetsmarknadens förfogande och skriva in sig på arbetsförmedlingen för att bli berättigad till ekonomiskt bistånd. *Det åvilar den sökande att inkomma med underlag som visar att företaget är avregistrerat eller vilande. Inkommer inga sådana handlingar ska beslut fattas utifrån att företaget är aktivt.*

Undantag kan göras i följande fall:

- Behovet av bistånd är kortvarigt (högst tre månader), därefter ger firman åter inkomster.
- Företagaren har uppburit aktivitetsstöd från arbetsförmedlingen under sex månader och det finns utsikter att företaget ger inkomster inom en snar framtid (högst tre månader).

Starta-eget-bidrag från Arbetsförmedlingen räknas som en arbetsmarknadsåtgärd. Under den period sådant bidrag utgår, kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas till hushållets försörjning.

Personer med fria yrken

Sökande med fria yrken (konstnärer, författare, artister, frilans etcetera) har ofta F- skattsedel eftersom detta är ett krav från deras uppdragsgivare. Deras ansökan om försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd ska prövas på samma sätt som för andra hel- eller deltidsarbetslösa, det vill säga de ska vara inskrivna på arbetsförmedling och söka alla tillgängliga lämpliga arbeten.

Långvarigt bidragsberoende

Långvarigt bidragsberoende är

- personer yngre än 25 år som har fått ekonomiskt bistånd i sex månader eller mer under en 12-månadersperiod
- personer 25 år eller äldre som har fått ekonomiskt bistånd i 10 månader eller mer under en 12-månadersperiod.

Personer med långvariga ekonomiska problem kan behöva rådgivning och stöd för att kunna förändra sin situation. Budgetrådgivning kan vara ett mycket viktigt inslag i stödet till den enskilde. I de fall det finns stora skulder kan skuldsanering enligt Lag om skuldsanering vara aktuellt.

Genomförandeplan

För människor som bedöms bli beroende av ekonomiskt bistånd längre tid än tre månader ska en genomförandeplan upprättas. Genomförandeplanen syftar till att tydliggöra planeringen för hur den enskilde ska bli självförsörjande. Socialtjänsten har ansvaret för upprättandet av och uppföljningen av genomförandeplanen så länge personen har kontakt med socialtjänsten.

Utländska medborgare

En utländsk medborgare, med undantag från vissa EU-medborgare och deras anhöriga, får inte uppehålla sig i Sverige mer än tre månader från inresan utan att ha uppehållstillstånd.

Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

Personer som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har rätt att få sin ansökan om ekonomiskt bistånd prövad utifrån samma förutsättningar som personer med permanent uppehållstillstånd. För att ha rätt till ekonomiskt bistånd i väntan på beslut om förlängt uppehållstillstånd, ska den enskilde kunna visa upp intyg från Migrationsverket som styrker att han eller hon har rätt att vistas – och eventuellt arbeta – i Sverige, beroende på hur planeringen ser ut.

Utländska medborgare med uppehållstillstånd för besök är inte berättigade till försörjningsstöd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. För utländsk medborgare utan viseringsplikt krävs denna typ av uppehållstillstånd efter tre månaders vistelse i Sverige. Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha denna typ av uppehållstillstånd redan vid inresan. Studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall, i en akut nödsituation. Upphållstillståndet har beviljats under förutsättningen att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet..

Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, t ex turister, affärsresande och säsongsarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger endast rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret skulle i det enskilda fallet kunna ge den enskilde matpengar samt en biljett hem.

Efter tre månaders vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Vänder sig personen till socialtjänsten efter mer än tre månader i landet och personen saknar uppehållstillstånd och har inte heller ansökt om uppehållstillstånd, är socialtjänsten enligt utlänningsförordningen skyldig att underrätta polismyndigheten. Skyldigheten inträder första gången en nämnd vidtar en åtgärd i ett ärende om socialtjänst, t ex registrerar en ansökan om ekonomiskt bistånd. Socialnämnden bör också uppmana personen att ta kontakt med Migrationsverket för att ansöka om ett uppehållstillstånd. Ansöker personen inte om uppehållstillstånd kan det möjligen bli aktuellt med bistånd i avvaktan på avvisning eller utvisning.

Asylsökande

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt lag om mottagande av asylsökande med flera (LMA). Detta gäller oavsett om den asylsökande vistas på förläggning eller hos släkting i kommunen.

Kommunen har det yttersta ansvaret i de fall behovet inte kan tillgodoses inom LMA, det vill säga endast sådana kostnader som inte omfattas av LMA. Personerna har ett eget ansvar att i första hand ansöka enligt LMA och erhålla ett beslut, innan försörjningsstöd prövas. Personen kan ansöka om särskilt bidrag enligt LMA för exempelvis spädbarnsutrustning, vinterkläder, glasögon, kosttillskott och handikappsutrustning.

Möjligheter till boende via Migrationsverkets förläggningar finns inom LMA, sökande ska i första hand hänvisas att ordna med boende genom Migrationsverket.

Om personer har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på ett år eller kortare tid, har de möjlighet under förlängning/omprövningstiden att åter få dag ersättning från Migrationsverket enligt LMA.

EU-medborgare

Allmän orientering

För en EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt utlänningslagen inte gäller för dem under vissa förutsättningar. Bestämmelser om uppehållsrätt, som reglerar EU-medborgares rätt att vistas i landet, finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen. Reglerna om uppehållsrätt omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Liechtenstein. Reglerna om uppehållsrätt omfattar i vissa avseenden också medborgare från Schweiz, EU-medborgare kan vistas i Sverige utan uppehållstillstånd i upp till tre månader.

Upphållsrätt

Reglerna om uppehållsrätt är endast tillämpliga på EU-medborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är medborgare i och därigenom utnyttjar den fria rörligheten. Upphållsrätt grundas inte på något formellt myndighetsbeslut utan uppehållsrätten inträder när de i lagen uppställda villkoren för olika kategorier av EU-medborgare är uppfyllda. Omvänt har en person inte uppehållsrätt om villkoren inte är uppfyllda. Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. Den som uppfyller kraven för uppehållsrätt och därmed har rätt att vistas i Sverige längre än tre månader har även rätt till likabehandling. Det innebär samma rättigheter och skyldigheter som övriga svenska medborgare och socialtjänstlagen ska tillämpas fullt ut.

EU-medborgaren har uppehållsrätt om han eller hon:

- är arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning
- är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
- har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige.

Med familjemedlem avses make/maka eller sambo. Med familjemedlem avses vidare släkting i rakt nedstigande led till EU-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är under 21 år eller är beroende av dem för sin försörjning. Slutligen avses även

släkting i rakt uppstigande led till EU-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av dem för sin försörjning. En registrerad partner jämställs med make. Det skall noteras att familjemedlemmar inte behöver vara EU-medborgare för att ha uppehållsrätt.

En EU-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft uppehållsrätt kan ansöka om permanent uppehållsrätt hos Migrationsverket

Personer som flyttar från ett annat land till Sverige och planerar att bo här i mer än ett år bör normalt vara folkbokförd här. Skatteverket ansvarar för folkbokföring. För att en EU-medborgare ska kunna bli folkbokförd ska denne kunna antas ha uppehållsrätt i minst ett år. En EU-medborgare som är arbetslös kan ha uppehållsrätt, men kan inte bli folkbokförd på den grunden.

Uppehållskort

En EU-medborgares familjemedlem som inte är EU-medborgare (3:e-landsmedborgare) ska ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket senast tre månader efter ankomsten till Sverige. Ett bevis om registreringen och ett intyg om inlämnad ansökan om uppehållskort utfärdas omedelbart.

Yrkesverksamma personer

En EU-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon är arbetstagare eller egen företagare i Sverige. För att betraktas som arbetstagare ska arbetet utföras åt någon annan, personen ska vara under dennes arbetsledning och arbetet ska ske mot ersättning. Arbetet som utförs ska anses vara sådant som normalt hör hemma på arbetsmarknaden och i den omfattningen att det inte är marginellt och sidoordnat. Svartarbete ger inte uppehållsrätt.

Om arbetstagaren drabbas av tillfällig arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall behåller personen sin ställning som arbetstagare och uppehållsrätt under tiden som han eller hon inte kan arbeta. En EU-medborgare som har uppehållsrätt som arbetstagare behåller sin uppehållsrätt om han eller hon blir ofrivilligt arbetslös efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen. En EU-medborgare som fullgjort en tidsbegränsad anställning som varit kortare än ett år eller blir ofrivilligt arbetslös inom de första tolv månaderna av en anställning behåller sin uppehållsrätt under sex månader.

Om den enskilde själv väljer att avsluta sin anställning behåller denne inte sin ställning som arbetstagare. För att ha uppehållsrätt måste denne istället uppfylla de kriterier som gäller för arbetssökande.

Uppehållsrätten förutsätter att en arbetstagare kan visa intyg om anställning eller liknande. En EU-medborgare med uppehållsrätt som arbetstagare har samma rätt till ekonomiskt bistånd som svenska medborgare. För rätt till bistånd krävs det självklart att övriga krav enligt 4 kap 1 § SoL är uppfyllda.

Arbetssökande

En EU-medborgare har vidare uppehållsrätt om han eller hon är arbetssökande i Sverige med verklig möjlighet att få anställning. EU-domstolen har fastslagit att sex månader normalt sett är en tillräcklig tid för att den arbetssökande ska ha en verklig möjlighet att hitta ett arbete, men att det under vissa omständigheter kan röra sig om längre tid. Det finns ingen absolut tidsgräns för hur länge en EU-medborgare kan betraktas som arbetssökande. Avgörande är om den arbetssökande verkligen söker arbete och om det finns en verklig möjlighet att få en anställning. Det måste avgöras från fall till fall. Vistelsebegreppet och socialtjänstens regler om kommunens

yttersta ansvar samt den enskildes rätt till bistånd innebär att en individuell prövning måste göras om bistånd skall utgå och i vilken omfattning.

För personer med rätt till arbetslöshetsersättning enligt hemlandets regler finns möjlighet att under tre månader ta med sig denna ersättning till det land där man tillfälligt vistas. Kommunen måste från fall till fall bedöma om, och i så fall, i vilken omfattning bistånd skall utges.

Icke yrkesverksamma personer

Vissa studerande och personer, (till exempel pensionärer) som har tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och en heltäckande sjukförsäkring har uppehållsrätt. En EU-medborgare, som lagligen vistas i Sverige vid biståndsbedömningen, ska i princip behandlas på samma sätt som en svensk medborgare under samma förutsättningar. Kommunen måste från fall till fall bedöma om, och i så fall, i vilken omfattning bistånd skall utges.

Tillfällig vistelse

EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, till exempel som turister eller affärsresande, och som inte har något arbete i Sverige och inte heller har för avsikt att arbeta i Sverige ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Det yttersta ansvaret skulle i det enskilda fallet kunna ge den enskilde matpengar samt en biljett hem. Det skall noteras att en EU-medborgare som uppfyller kriterierna för uppehållsrätt enbart kan bli aktuella för avvisning i särskilda situationer. EU-medborgare som inte är arbetstagare, egenföretagare, arbetsökande och deras familjemedlemmar får dock avvisas till exempel om de under vistelsen i Sverige utgör en belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen.

Etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2017:820)

Förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ersätter tidigare etableringslagen (2010:197) och trädde i kraft årsskiftet 2017/2018. Syftet med det nya regelverket är att försöka underlätta och påskynda nyanlända invandras etablering i arbets- och samhällslivet. Den nya lagen reglerar i huvudsak det statliga ansvaret för etableringsinsatser. De nyanlända blir anvisade till det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. En anvisning till etableringsprogrammet får göras för en individ som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare som är anmäld som arbetsökande hos Arbetsförmedlingen. Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 år men inte 65 år och som har ett uppehållstillstånd, för att se vilka som omfattas av lagen, se § 1- 3. Förordningen (2017:820) innehåller även bestämmelse om programmets innehåll och hur länge en nyanländ får ta del av etableringsinsatser. Det har också införts en utbildningsplikt samt har kraven på individen tydliggjorts i förhållande till varning eller avstängning från sin ersättning under en kortare eller längre tid. Handläggningen av etableringsersättningen har flyttats från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan. Av förordningen 15§ anges tiden för hur länge en individ kan få ta del av etableringsinsatserna.

I vissa fall uppstår ett glapp mellan att LMA-ersättningen upphör och etableringsersättningen börjar betalas ut. Detta kan exempelvis hända då individen saknar fullständigt personnummer, eller inte kan påbörja aktivitet då barnomsorg inväntas. I dessa fall kan det bli aktuellt att bevilja ekonomiskt bistånd i väntan på att individen får igång etableringsersättningen.

Tilläggsförmåner utöver etableringsersättning

Nyanlända som har rätt till etableringsersättning kan få tilläggsförmåner: etableringstillägg respektive bostadsersättning. Försäkringskassan är både beslutande och utbetalande myndighet. Tilläggsförmånerna betalas ut tillsammans med etableringsersättningen. Se ytterligare information på:

<https://www.forsakringskassan.se/myndigheter/arbetsformedlingen/forsakring>

FÖRSLAG

Revidering av socialnämndens delegationsordning

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förslaget om tillägg i delegationsordningen.

Sammanfattning av ärendet

Delegationsordningen behöver kontinuerligt uppdateras efter nyttillkommen eller ändrad lagstiftning, arbetsätt och liknande omständigheter.

Enheten barn och unga har infört ett lösningsfokuserat arbetsätt med säkerhetsteam. Arbets sättet är hämtat från Signs of Safety som är en modell i socialt barnvårdsarbete för utredning och uppföljning. Arbetsmodellen går ut på att säkerställa barns säkerhet och skydd utifrån barnets situation. En del av modellen utgörs av en insats i form av en säkerhetsplanering, som innebär ett intensifierat samarbetet mellan socialtjänsten och familjer och barn som står nära en placering eller för att få hem placerade barn.

Socialnämnden föreslås besluta om ett tillägg i avsnitt 10 som nr 2 i fråga om bistånd till insatsen säkerhetsplanering med enhetschefen på barn och unga som delegat. Numreringen i avsnittet ordnas därefter i fallande ordning.

Ärendets handlingar

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse med förslag om tillägg, 2023-12-05

Ärendebeskrivning

Förslaget om tillägg avser en ny insats i form av säkerhetsplanering inom arbetsmodellen säkerhetsteam som utgår från Sign of Safety. Insatsen är frivillig och kan beviljas både enligt socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Syftet med arbets sättet är dels, att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för placerade barn, dels skapa förutsättningar för att barnet tryggt och säkert ska kunna fortsätta att bo i hemmet.

Förvaltningens bedömning

Beslut om bistånd i form av insatsen säkerhetsplanering finns inte sedan tidigare i delegationsordningen. Av den anledningen behövs tillägget för att tydliggöra vem som har behörighet och befogenhet att fatta beslut i frågan.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens förslag är att socialnämnden godtar tillägget i delegationsordningen enligt nedan

Avsnitt 10 – Överklagande			
Nr	Ärende	Delegat	Kommentar
2.	Beslut i fråga om bistånd till säkerhetsplanering 4 kap. 1 § SoL	Enhetschef barn och unga	

Marie Lundqvist
Tf. Förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Enhetschef för barn och unga

Akten

Datum
2023-11-21

Vår beteckning
SOCN/2023:45 - 1.2.7 -
Återkoppla till
förtroendevalda

Mottagare:

Vår handläggare
Matilda Johansson

Handläggare telefon
0150-570 18

Handläggare e-post
Matilda.Johansson2@katrineholm.se

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut - tredje kvartalet 2023

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten om ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) för tredje kvartalet 2023.
2. Till kommunfullmäktige anmäla gynnande biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL som är äldre än tre månader.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 16 kap. 6 h § socialtjänstlagen (SoL) ska socialnämnden lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska även rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

I rapporteringen ska nämnden ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Rapportering enligt denna paragraf ska ske en gång per kvartal.

För tredje kvartalet 2023 finns inga gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

Matilda Johansson
Utredare

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Revisorerna

Akten

Statistik barn, unga och vuxna samt öppenvård 2023

Januari Februari Mars April Maj Juni Juli Augusti September Oktober November December

Aktualiseringar

Barn	197	250	322	248	297	254	125	220	197	279	179	
Vuxna	54	49	69	75	59	63	48	48	57	83	75	

Förlängning av utredning

Barn	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--

Nystartade utredningar

Barn	65	44	78	49	75	56	39	30	42	78	46	
Vuxna	18	18	21	22	22	21	19	19	18	38	27	

Pågående utredningar

Barn	285	258	239	238	270	279	237	201	206	221	244	
Vuxna	57	70	67	65	73	67	56	62	48	64	67	

Avslutade utredningar

Barn	66	93	51	40	31	78	63	29	52	21	20	
Vuxna	8	20	21	12	21	22	11	26	22	21	23	

Familjehemsplacerade <21 år SoL

Flickor	14	13	13	12	13	12	12	11	7	8	7	
Pojkar	20	20	20	23	21	21	23	22	2	22	23	

Vårdnadsöverflyttade

Flickor	7	8	9	10	11	12	12	12	12	12	12	
Pojkar	9	9	10	12	13	13	10	10	10	10	11	

Pågående insatser - Kontaktfamiljer/Komplementfamiljer/Kontaktpersoner

Flickor	14	14	13	16	15	14	13	14	14	15	15	
Pojkar	24	24	29	28	27	27	27	28	28	28	25	

Vuxna HVB/SOL

Kvinnor	7	6	6	7	8	6	6	8	8	7	6	
Män	8	14	14	14	14	8	9	10	6	7	6	

Vuxna LVM/SIS

Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Män	1	1	0	0	0	1	2	2	2	2	2	

Vuxna LVM Nystartade	0	2	2	1	4	3	2	6	1	9	1	
-----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--

Vuxna LVM Avslutade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--

Vuxna familjehemsplacering

Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Män	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	

Familjerätten

Aktualiseringar	30	23	54	43	44	30	20	33	47	20	33	
------------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	--

Pågående utredningar inklusive samarbetsamtal Tingsrätten	29	25	22	24	26	30	22	26	43	30	23	
--	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	--

Nystartade utredningar	11	3	9	9	7	11	0	4	14	11	7	
-------------------------------	----	---	---	---	---	----	---	---	----	----	---	--

Avslutade utredningar	7	11	6	5	6	6	0	3	12	10	9	
------------------------------	---	----	---	---	---	---	---	---	----	----	---	--

Skrivna avtal, vårdnad, boende och umgänge	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--

Statistik barn, unga och vuxna samt öppenvård 2022

Januari Februari Mars April Maj Juni Juli Augusti September Oktober November December

Aktualiseringar

Barn	204	157	269	172	204	198	171	187	208	254	240	230
Vuxna	43	42	61	34	60	53	56	51	33	40	44	49

Förlängning av utredning

Barn	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Nystartade utredningar

Barn	64	55	44	67	54	63	62	65	59	87	56	66
Vuxna	11	23	14	11	14	9	15	11	9	7	11	20

Pågående utredningar

Barn	348	328	323	308	293	277	271	277	280	310	304	298
Vuxna	44	55	50	40	50	53	60	56	54	47	47	44

Avslutade utredningar

Barn	70	43	78	59	76	69	54	54	56	61	66	76
Vuxna	12	16	20	6	8	10	13	3	10	12	13	5

Familjehemsplacerade <21 år SoL

Flickor	15	17	14	14	12	13	12	9	9	9	10	12
Pojkar	28	26	25	21	25	24	25	25	20	19	19	18

Vårdnadsöverflyttade

Flickor	10	10	9	9	9	7	7	7	7	8	7	7
Pojkar	10	10	10	9	9	9	7	7	7	6	10	10

Pågående insatser - Kontaktfamiljer/Komplementfamiljer/Kontaktpersoner

Flickor	19	21	19	18	19	14	15	15	11	11	12	11
Pojkar	31	34	36	35	34	31	30	26	15	22	21	25

Vuxna HVB/SOL

Kvinnor	5	5	6	4	3	3	2	5	5	5	7	6
Män	12	15	14	11	12	13	7	16	15	14	14	7

Vuxna LVM/SIS

Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Män	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

Vuxna LVM Nystartade	0	1	1	4	3	3	2	1	0	0	0	3
-----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Vuxna LVM Avslutade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Vuxna familjehemsplacering

Kvinnor	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Män	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Familjerätten

Aktualiseringar	48	39	47	35	31	49	32	62	68	51	47	22
------------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Påg. Utredningar inkl. samarbet	25	32	35	33	35	49	35	47	45	42	40	27
--	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Påg. samarbetsamtal exl. Tings	11	11	13	13	9							
---------------------------------------	----	----	----	----	---	--	--	--	--	--	--	--

Nystartade utredningar	6	8	9	8	10	20	7	24	16	18	11	5
-------------------------------	---	---	---	---	----	----	---	----	----	----	----	---

Avslutade utredningar	5	8	11	5	7	21	12	18	21	14	18	5
------------------------------	---	---	----	---	---	----	----	----	----	----	----	---

Skrivna Avtal, vårdnad, boende	2	0	1	0	0	1	2	1	7	1	4	1
---------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dödsboanmälningar

8

3

?

5

1

3

2

Statistik försörjningsstöd 2023

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Ackumulerade uppgifter
Totalt antal hushåll försörjningsstöd	563	572	582	567	547	558	531	547	537	527	553		
Antal barn som ingår i försörjningsstöd	474	469	471	467	422	433	426	421	410	391	422		
Varav 18-24år	87	91	96	120	90	91	88	93	94	92	97		
Varav antal med utbet. under månaden	399	399	433	399	435	422	396	387	383	405	412		
Män	214	207	228	200	230	223	212	206	201	208	213		
Kvinnor	185	192	205	199	205	199	184	181	182	197	199		
Varav 18-24år	57	57	69	58	69	71	64	63	65	71	70		
Män	30	30	37	30	41	41	38	34	34	37	35		
Kvinnor	27	27	32	28	28	30	26	29	31	34	35		
Avslutade ärenden	22	30	47	48	30	53	17	44	49	28	30		
Varav 18-24år	5	4	9	11	5	9	1	6	9	6	7		
Aktualiseringar	106	71	100	55	80	75	90	95	103	107	102		
Startade utredningar	40	30	38	26	29	39	25	34	30	35	54		
Varav 18-24år	10	7	4	5	9	8	4	6	5	11	11		
Utbetalt försörjningsstöd under månaden	3 761 435	3 862 757	3 666 198	3 569 652	4 233 520	3 715 249	3 885 997	3 423 152	3 401 912	3 733 636	3 734 841		40 988 349
Genomsnitt per hushåll	9 427	9 681	8 467	8 946	9 732	8 804	9 813	8 845	8 882	9 219	9 065	#DIVISION/0!	

Samtliga ärendetyper (Förs. stöd, 2:a handskontr. Egna medel)	668	579	589	661	640	651	620	553	631	533	559	
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--

Dödsbo

Statistik försörjningsstöd 2022

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Akkumulerade uppgifter
Totalt antal hushåll försörjningsstöd	650	640	636	617	622	615	618	622	601	561	645	557	
Antal barn som ingår i försörjningsstöd	630	612	629	596	588	584	574	578	536	512	484	461	
Varav 18-24år	109	105	101	97	96	102	100	96	93	84	79	88	
Varav antal med utbet. under månaden	430	412	455	426	434	444	407	407	401	374	394	414	
Män	234	219	239	227	223	230	219	218	212	193	211	221	
Kvinnor	196	193	216	199	211	214	188	189	189	181	183	193	
Varav 18-24år	67	60	68	62	64	67	62	58	56	59	56	61	
Män	33	29	32	29	31	45	31	29	33	34	31	34	
Kvinnor	34	31	36	33	33	22	31	29	23	25	25	27	
Avslutade ärenden	43	48	53	33	45	26	25	56	82	49	24	36	
Varav 18-24år	12	15	10	8	5	6	7	10	14	8	2	9	
Aktualiseringar	107	105	95	89	87	85	70	70	83	93	102	97	
Startade utredningar	35	30	38	33	34	36	26	22	32	39	30	36	
Varav 18-24år	6	11	12	2	9	12	3	3	8	6	3	12	
Utbetalt försörjningsstöd under månaden	3 570 891	3 807 596	4 368 131	3 634 873,98	3 946 894	3 625 690	3 544 606	3 438 051	3 600 278	3 034 461	3 218 756	3 901 059	43 691 287
Genomsnitt per hushåll	8 304	9 242	9 600	8 533	9 094	8 166	8 709	8 447	8 978	8 114	8 169	9 423	
Samtliga ärendetyper (Förs. stöd, 2:a handskontr. Egna medel)	660	649	644	717	722	623	720	723	609	568	552	661	

Beslutsstatistik – orsak till försörjningsstöd

Orsak	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Arbetar deltid ofriv otillräcklig inkomst	13	16	7	17	25	10	17	14	13	11	19	
Varav 18-24 år	0	0	0	0	1	1	0	0	4	1	6	
Arbetar deltid ofriv väntar inkomst	1	0	3	3	3	11	0	4	4	4	0	
Varav 18-24 år	1	0	1	0	0	2	0	2	0	2	0	
Arbetar heltid otillräcklig inkomst	1	13	11	7	8	11	2	5	2	1	1	
Varav 18-24 år	0	2	1	0	0	0	0	0	1	1	0	
Arbetar heltid väntar inkomst	5	2	6	5	13	15	6	2	3	1	0	
Varav 18-24 år	0	1	0	0	1	2	2	0	0	0	0	
Arbetslös ingen ersättning/stöd	180	185	234	225	225	191	188	155	188	224	277	
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Arbetslös otillräcklig ersättning/stöd	156	162	173	143	176	128	117	114	139	134	168	
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Arbetslös väntar på ersättning/stöd	9	0	9	0	6	1	1	3	1	6	9	
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Arbetshinder, sociala skäl	127	139	159	133	178	213	80	152	150	155	171	
Varav 18-24 år	23	23	25	31	31	52	11	26	28	33	37	
Arbetshinder, sociala skäl, beroendeproblematik	29	39	45	29	36	53	30	44	39	29	41	
Varav 18-24 år	6	3	8	5	7	7	2	2	3	2	4	
Arbetshinder, sociala skäl, insats kan ej erb.	27	14	15	21	24	24	8	30	17	26	18	
Varav 18-24 år	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Arbetshinder, sociala skäl, våld i nära relation	6	3	3	4	3	1	0	6	2	3	6	
Varav 18-24 år	0	2	0	0	0	0	0	4	1	0	3	
Ensamk ungdomar (18-20 år, gymn studerande)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Föräldraledig otillr föräldrapenning	11	9	6	4	4	4	2	3	0	0	0	

													Sidan 2
Varav 18-24 år	0	3	1	0	1	1	2	1	0	0	0		
Föräldraledig väntar föräldrapenning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ingen etableringsers. (prest. Förmåga <25%)	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Otillräcklig etableringsersättning	2	8	10	1	9	3	3	3	7	3	3		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Otillräcklig pension/ äldre försörjningsstöd	38	35	35	21	32	31	20	34	32	31	34		
Saknar barnomsorg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
SFI	33	18	24	14	29	28	30	27	34	23	27		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Sjuk- eller aktivers otillräcklig ers	7	17	8	13	10	11	9	10	5	8	8		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0		
Sjuk- eller aktivers väntar ers	5	8	6	5	9	8	4	9	11	10	14		
Varav 18-24 år	0	0	1	0	0	2	3	5	5	6	5		
Sjukskriven, läkarintyg, ingen sjukpenning	80	88	95	81	109	103	71	91	91	106	110		
Varav 18-24 år	5	13	8	3	6	11	6	8	4	5	4		
Sjukskriven, läkarintyg otillr sjukpenning	15	12	16	18	6	12	6	16	10	16	7		
Varav 18-24 år	1	1	1	1	1	5	0	2	1	0	0		
Sjukskriven, läkarintyg väntar sjukpenning	2	0	0	3	1	0	2	2	5	6	1		
Varav 18-24 år	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0		
Studerar grundskolenivå	4	2	2	3	2	3	1	2	0	2	1		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Studerar gymnasienivå	2	0	3	0	4	0	0	0	3	3	5		
Varav 18-24 år	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0		
Utan försörjningshinder	1	0	0	0	3	1	0	0	0	0	1		
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Väntar på etableringsersättning	16	10	0	0	1	4	3	3	8	1	3		

Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
												Sidan 3
Väntar på pension/äldreförsörjningsstöd	1	0	2	4	5	0	0	1	2	3	4	
Varav 18-24 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Totalt antal beslut	771	783	872	757	921	866	600	730	766	806	928	
Varav 18-24 år	36	49	46	42	49	83	26	50	47	50	60	
Antal unika ärenden	372	369	404	370	408	353	284	340	356	372	388	
<i>varav kvinnor</i>	177	175	197	188	197	161	138	161	176	187	193	
<i>varav män</i>	195	193	207	182	211	192	146	179	180	185	195	
Antal unika ärendepersoner	535	554	551	517	559	469	421	464	469	490	502	
<i>varav kvinnor</i>	137	139	138	123	135	126	104	120	114	117	113	
<i>varav män</i>	98	101	101	88	108	88	72	96	93	98	101	

Beslut tagna 1-31/1

Mottagare:

Socialnämnden

Vår handläggare
Matilda Johansson

Handläggare telefon
0150-570 18

Handläggare e-post
Matilda.Johansson2@katrineholm.se

Anmälan av delegationsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Sammanfattning av ärendet

Nedan redovisas beslut som har fattats med stöd av gällande delegation på socialnämndens vägnar:

SOCN Del/2023 § 4 – Revidering av delegationsordningen – ändring av titel från verksamhetsledare till 1:a socialsekreterare.

Vår handläggare
Matilda Johansson

Handläggare telefon
0150-570 18

Mottagare:

Socialnämnden

Handläggare e-post
Matilda.Johansson2@katrineholm.se

Meddelanden

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden lägger meddelandena till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Utdrag ur socialnämndens diarium över handlingar för perioden 2023-10-19 – 2023-12-05:

Kommunfullmäktige

KF §187 Delårsrapport 2023 för Katrineholms kommun (SOCN2023:604-605)

KF §192 Revidering av styrdokumentet Arbetsmiljö- och hälsoutmärkelser (SOCN2023:609-610)

KF §193 Revidering av styrdokumentet Representation, gåvor, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda i Katrineholms kommun (SOCN2023:618-619)

Kommunstyrelsen

KS §243 Katrineholms kommuns minoritetspolitiska arbete 2024-2027 (SOCN2023:614)

KS §241 Regler för Katrineholms kommuns förtjänsttecken m.m. (SOCN2023:615)

KS §240 Program för uppföljning av privata utförare (SOCN2023:616)

KS §239 Förlängning av styrdokument (SOCN2023:617)

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Detaljplan för Strängstorpsvägen, del av fastigheten Floda-Nästorp 4:16 m.fl., Katrineholms kommun (SOCN2023:628-631)